

Skagen Fuglestation
Årsskrift 2020

Skagen Fuglestation - Årsskrift 2020

Redaktion: Peter Lund Kristensen

Layout: Peter Lund Kristensen

Forside foto: Egon Østergaard
Rosenstær over Skagen

Årsskriftet udgives kun elektronisk

Tekst og foto i denne publikation er beskyttet af dansk lov om ophavsret.

Fiskeørn

Foto: Peter Kristensen

Indholdsfortegnelse

Forord	4
<i>Af Niels Eriksen og Simon S. Christiansen</i>	
Årets gang set fra bestyrelsen	5
<i>Af Niels Eriksen</i>	
Formidlingen	7
<i>Af Pernille Roed</i>	
Observationer ved Skagen Fuglestation 2020	11
<i>Af Anders Brinkmann, Hans Christophersen, Knud Pedersen og Simon S. Christiansen</i>	
Grøn sanger - en finderberetning	27
<i>Af Thomas W. Johansen</i>	
Dværghejre - en finderberetning	29
<i>Af Jens Kirkeby</i>	
Lille Sejler - en finderberetning	30
<i>Af: Oluf Lou</i>	
Lille Rørvagtel - en finderberetning	34
<i>Af Martina Hillbrand</i>	
Forskning ved Skagen Fuglestation	36
<i>Af Dan Bruhn og Simon S. Christiansen</i>	
Sandwich Terns in Denmark	41
<i>Af Lisa Vergin</i>	
Hvaler og sæler omkring Skagens Odde	42
<i>Af Anders Østerby</i>	
Flagermus over Skagen Fuglestation	47
<i>Af Thomas W. Johansen og Frederik Johansen</i>	
Stemmer i natten	51
<i>Af Simon S. Christiansen</i>	
Ringmærkning ved Skagen Fuglestation	59
<i>Af Henning Ettrup</i>	

Et år fuld af genmeldinger <i>Af Anders Brinkmann</i>	68
Glimt fra årets gang på fuglestationen <i>Af Kurt Rasmussen</i>	74
Mit vildeste forår <i>Af Frederik Johansen</i>	81
Birdwatching at the tip of Denmark <i>Af Amelie Zeller</i>	86

Bestyrelsen for Skagen Fuglestation 2020.

Bagest fra venstre: Knud Pedersen, Simon S. Christiansen, Dan Bruhn, Anders Brinkmann og Mark Desholm.

Forest fra venstre: Niels Eriksen, Poul Hald-Mortensen, Peter Lund Kristensen og Henning Ettrup.

Fraværende: Kurt Rasmussen.

Forord

Corona har naturligvis påvirket aktiviteterne ved Skagen Fuglestations i 2020 men trods alt er meget lykkedes. Der er ringmærket, registreret fugletræk, taget prøver, skrevet dagbøger, arrangeret ture, holdt møder og gennemført forskningsprojekter eller leveret bidrag hertil. Pandemien har ikke ændret på, at Skagen Fuglestation fortsat er et attraktivt samlingspunkt for unge naturinteresserede frivillige, lokale ildsjæle og dygtige ornitologer samt fuglevenner fra det meste af Danmark. Både på fuglestationen og ved Det Grå Fyr er der skabt et spændende miljø med fortsat stort udviklingspotentiale.

Fra medio marts til starten af juni lukkede udstillingen i Det Grå Fyr, venneforeningen aflyste fuglefestivalen i maj, men fuglestationen kunne heldigvis fortsætte de daglige rutiner i felten. Færre guidede ture kunne udbydes og med restriktioner på deltagertallet påvirkede det også økonomien. Udgifterne til drift af fuglestationen var uændret i forhold til tidligere mens indtægterne svigtede. Og til alles overraskelse kunne fuglestationen ikke gøre sig fortjent til den statslige Corona-støtte forbeholdt lokale naturforeninger, selvom det økonomiske tab var veldokumenteret.

For stedets aktører, Naturstyrelsen, Dansk Ornitologisk Forening, Turisthus Nord og Frederikshavn Kommune er ambitionen imidlertid uændret. Det Grå Fyr skal være samlingspunktet for naturinteresserede og kunne tiltrække endnu flere besøgende i fremtiden. Stedet skal være et af Skagens attraktioner.

Skagen Fuglestation er afhængig af bidrag fra nær og fjern og også i 2020 har mange støttet os. Vi ønsker derfor at takke alle, der praktisk eller finansielt har støttet fuglestationens aktiviteter. Det gælder Naturstyrelsen, Friluftsrådet, ENV-fonden, Det Grå Fyrs Venner samt ikke mindst Dansk Ornitologisk forening og herunder lokalafdelingen i Nordjylland. En særlig tak skal gå til de lokale ornitologer i Skagen, der har bidraget ved optælling, ringmærkning, praktisk hjælp, træning af frivillige m.m., vore overnattende gæster, samarbejdspartnere på universiteter samt ikke mindst de frivillige, der har arbejdet og boet på stationen i kortere eller længere tid, heriblandt

Amelie Zeller, Martin Grienberger, Christina Stinn, Amelie Zeller, Jeppe Overgaard, Chris Ketolda, Aurora Gonzalo Tarodo, Angus Barnett, Amandie Doré, Viktoria Mader, Fanny Rey, Esben Elgaard Hansen, Bjørn Nordestgaard Frikke, Joakim Matthiesen, Frederik Emil Rejsby Johansen, Martina Hillbrand, Pernille Roed, Pablo Macias Torres, Nina Ali Yasmin, Sverre Schou, Daniel Bloche, Lisa Vergin, Anders Brinkmann, Kristina Sønderkjær, Augustin Sticksel, Kirsten Bregm.

Dette årsskrift beskriver mange af aktiviteterne, Skagen Fuglestation har været involveret i 2020. Årsskriftet udgives alene digitalt og vil være at finde på Skagen Fuglestations hjemmeside og må meget gerne deles med interesserede.

God læselyst.

Simon S. Christiansen
Naturvejleder og fuglestationsleder

Niels Eriksen
Bestyrelsesformand for Skagen Fuglestation

Storspove
Foto: Knud Pedersen

Årets gang – set fra Skagen Fuglestations bestyrelse

Af Niels Eriksen, formand for Skagen Fuglestations bestyrelse

Corona ændrede året. Med nedlukninger, ingen udenlandske turister, afstandskrav, lukket udstilling i fuglenes træktid og meget andet blev 2020 helt anderledes for Skagen Fuglestation og Det Grå Fyr. Og så alligevel. Dette årsskrift viser at meget lykkedes. Der blev ringmærket, talt trækfugle, gennemført projekter, endda endnu mere end før, men på formidlingen og de guidede ture gik udviklingen den forkerte vej. Til gengæld blev fuglestationen synlig via de digitale medier med fine dagbøger, podcast, flotte videoer og live video-undervisning med skoleklasser.

Den 14. marts samledes bestyrelsen til årets første møde. Det var 3 dage efter statsministerens udmelding om de kommende restriktioner. Forsamlingsforbuddet var ikke trådt i kraft og vi var næsten fuldtallige. Vi drøftede projekter, monitoringsplan, fondsansøgninger og meget andet. Det var vel ikke rigtigt gået op for os, hvad pandemien kunne få af betydning for fuglestationen. Og dog, på et punkt var det synligt. Det var pludseligt svært for nogle af vore udenlandske frivillige assistenter at rejse til Danmark og dermed at få den planlagte dækning af såvel ringmærkningen som trækregistreringerne på plads. Nu, hvor året er afsluttet, kan vi til gengæld se tilbage på en succes. Dækningen af året med frivillige på fuglestationen blev generelt meget til-

fredsstillende. Det var alene stationsleder Simon S. Christiansen fortjeneste. Han fandt nye, hvor andre måtte melde fra, fik frivillige testet eller sat i karantæne alt efter, hvilke regler der lige var gældende på ankomsttidspunktet.

Ambitionerne fejlede ikke noget. Bestyrelsen vedtog et katalog, hvor de enkelte medlemmer fik ansvarsroller for opgaver, projekter, medier, publikationer m.m. Bestyrelsen er en arbejdende bestyrelse og ikke én, der mødes fire gange årligt for at prioritere andres opgaver og selv slapper af ind i mellem. Alle bidrager. Der er undergrupper, der leverer indenfor deres områder, mens andre bidrager i felten, ved kvalitetskontrol af data eller ved undervisning af assistenterne. Her lyser Knud Pedersens mangeårige arbejde op. Det er derfor også glædeligt, at det er lykkedes at finde medlemmer i bestyrelsen, der fremover sammen med Knud vil stå for den årlige bearbejdning af årets fugledata.

Bestyrelsen har i året fået tre nye medlemmer: Anders Brinkman, Hans Christophersen og Anders Østerby og samtidig er Børge Søndergaard, Poul Hald Mortensen og Kim Skelmose udtrådt. De tre sidstnævnte har alle bidraget væsentligt til arbejdet omkring fuglestationen gennem de senere år og i årene før etableringen. Vi skylder alle tre en stor

tak. De øvrige medlemmer af bestyrelsen er: Knud Pedersen, Kurt Rasmussen, Henning Ettrup, Dan Bruhn, Peter Lund Kristensen og Niels Eriksen. Derudover bidrager stationsleder Simon S. Christiansen og DOFs naturfaglige chef Mark Desholm som observatører i bestyrelsesarbejdet.

Siden starten i 2017 har fuglestationen bidraget til eller gennemført 30 fuglefaglige og videnskabelige projekter. Her i blandt er årets radiotelemetri-projekt, hvor ENV-fonden finansierede opgraderingen af en modtagestation og 20 radiosendere, der blev monteret på rødhalse. Projektet er et godt eksempel på, hvad fuglestationen kan gennemføre. Vi finder finansieringen eksternt og gennemfører det med stationslederens indsigt og vejledning og med stor hjælp af de frivillige assistenter, der samtidig opnår en fin indsigt i videnskabelige arbejdsmetoder. Projektet og en del af de øvrige faglige projekter omtales mere detaljeret andet steds i årsskriftet. Gennem Friluftsrådet fik fuglestationen støtte til gennemførelse af en række guidede ture i forbindelse med Naturens år. I foråret blev flere af turene dog aflyst under nedlukningen, men til gengæld kunne vi udbyde flere i efteråret. Ikke alle ture var lige eftersøgte. Måske skyldes det folks forsigtighed i forbindelse med pandemien. Til gengæld oplevede vi, at en nat-tur i efteråret blev overbooket og i hast lykkedes det at etablere en ekstra tur til dagen efter.

Økonomien ved drift af fuglestationen er et emne bestyrelsen bruger megen tid på. Det samlede budget var i 2020 på knap 900.000 kr. Udgifterne omfattede ca. 150.000 kr. til husleje, vand, varme, el m.v. og resten, knap 750.000 kr. går til driften af stationen. Indtægterne omfatter mange poster som bidrag fra entre, udlejning af lejlighed, overskud på projekter, gebyrer fra guidede ture, donationer m.v., men samlet kan disse ikke dække udgifterne. Langt det største bidrag dækkes i dag af DOF. Det er dog fortsat vores ambition at DOF's andel skal reduceres, men det er svært. I 2020 fik vi således afslag på en henvendelse til en stor fond. Forud var vi opfordret af samme fond til at søge, men det endte med et afslag. Tilsvarende fik vi afslag fra en

nordjysk fond til dækning af udgifterne til undervisning af vore frivillige assistenter og endelig fik afslag på en ansøgning på 100.000 kr. til dækning af dokumenterede tab på grund af Corona-nedlukning. Det sidste afslag gjorde ondt og selv med stor hjælp fra DOF's ledelse og en officiel klage lykkedes det os ikke at få andel i den støtte, staten ellers havde reserveret til de grønne foreninger. De tilskud, donationer m.v. – små som større - vi trods alt har fået fra fonde, lokalafdelinger, menige medlemmer, gæster, folk i felten m.fl. er vi taknemmelige for. De er grundlaget for, at vi kan indkøbe de nødvendige materialer til aktiviteterne. Vi har endda appelleret for private donationer, og det vil vi også gøre fremover.

I fuglestationens første år støttede Friluftsrådet økonomisk med et beløb svarende til halvdelen af lønnen til stationsleder Simon S. Christiansen. Fremover vil et tilsvarende beløb over de næste 3-4 år dække Simons løn gennem deltagelse i DOF's Nordea-finansierede projekt med titlen "FugleForAlle". Simon forbliver i Skagen og vil fortsat være aktiv stationsleder på deltid.

Trods nedlukningen af Det Grå Fyr i dele af året er det alle aktørers mål, at Det Grå Fyr fortsat skal videreudvikles med udgangspunkt i natur- og fugleoplevelser. Det støtter Naturstyrelsen, Det Grå Fyrs Venner, cafeen Blink og fuglestationen. Udstillingen er i årets løb blevet suppleret, senest med blandt andet fyrets historie, men de kommende tiltag omfatter ikke alene udstillingen, men også flere guidede ture og arrangementer, ønsket om et overdækket udendørs aktivitetsrum og meget andet, der kan øge antallet af besøgende ved Det Grå Fyr.

Dette årsskrift er udarbejdet ligesom sidste års udgave med Peter Lund Kristensen som en kyndig redaktør. Flot er det med fine artikler om fuglestationens virke og tilhørende fotos, og det giver et meget godt summarisk billede af fuglestationens aktiviteter, men det udkommer "kun" digitalt af besparelshensyn. Det havde fortjent at udkomme i print!

Formidling 2020

Af: Pernille Roed, frivillig ved Skagen Fuglestation

Et år præget af nedlukning og Corona-restriktioner

Da Fuglestationen åbnede efter vinterpausen, var det med en næsten fuldt booket kalender for lejligheden, som medlemmer af DOF kan leje på ugebasis, på første sal i den gamle fyrmesterbolig samt en aktivitetskalender, der bugnede af spændende aktiviteter for både børn, unge og voksne.

Der var således allerede godt gang i aktiviteterne, da Corona-nedlukningen ramte landet den 11. marts. Nedlukningen betød desværre, at stort set alle forårets arrangementer, ture og bookinger - heriblandt Fuglefestivalen - måtte aflyses.

Trods nedlukning og Corona-restriktioner lykkedes det alligevel naturvejlederen og frivillige fra fuglestationen i samarbejde med Det Grå Fyr og Venneforeningen at give 671 seniorer, unge, skoleelever, studerende, turister og familier masser af gode oplevelser på 55 ture og arrangementer i 2020.

FamilieNaturklubben

Året startede med noget helt nyt. Venneforeningen havde nemlig sammen med Det Grå Fyr etableret en FamilieNaturklub, hvor naturinteresserede fami-

FamilieNaturklubben laver fuglehuse
Foto: Skagen Fuglestation

lier kunne mødes hver søndag til fælles oplevelser i naturen. FamilieNaturklubben var fra starten et hit, og folk kom langvejs fra for at være med.

Søndag efter søndag blev brugt på spændende aktiviteter. Der blev lavet fuglekasser og foderbræt til fuglene, som efterfølgende blev hængt op i Fyrhaven. Mange vandhuller blev undersøgt for liv, og der blev travet lange ture på udkig efter dyrespor og planter. Stranden blev endevendt for hjertemuslinger, tårnsnegle og ikke mindst sten, som blev taget med tilbage til Birder's Club, hvor de blev smukt dekoreret.

En af søndagene blev tilbragt ved Jenne Sø, hvor Jenne trak børnene rundt på søen i en lille båd, imens de fangede både ål og fisk. Da vi efterfølgende fik boller og saftvand fortalte han om stedets historie.

Foredrag om Det Grå Fyrs historie

I vinterferien inviterede Venneforeningen til et arrangement om Det Grå Fyrs historie, hvor Andreas

Foredrag om Det Grå Fyrs historie
Foto: Skagen Fuglestation

Andreasen holdt et spændende og levende foredrag for en stopfyldt café på fyret. Den vellykkede aften blev afsluttet med en tur op af de 210 trin til toppen af Det Grå Fyr, hvor den smukke udsigt ud over det brusende hav kunne nydes.

Februar bød også på både vinterfodring af fuglene i Fyrhaven samt vintervandring omkring Grenen, hvor fremmødte deltagere kunne høre om Det Grå Fyrs historie, dagligdagen på fuglestationen,

FamilieNaturklubben fodrer fugle i Fyrhaven
Foto: Skagen Fuglestation

ringmærkning samt dyre- og plantelivet på Skagen Odde.

Besøg af skoleklasser og virtuel ringmærkning

I det tidlige forår havde vi besøg af flere skoleklasser. De fik nogle spændende oplevelser med introduktion til ringmærkningens historie samt fodring af fugle og ringmærkning i Fyrhaven. Nogle fik endda også lært at indstille kikkerter samt set hvad der gemte sig i fryseren.

Da landet blev lukket ned, og det ikke længere var muligt for skoleklasserne at besøge fuglestationen,

måtte vi finde en anden måde at formidle på. Det blev derfor i stedet til en række virtuelle ringmærkningsture, hvor naturvejlederen streamede ringmærkningen fra Kabeltrommelkrattet.

Genåbning med restriktioner

I slutningen af maj måtte vi omsider åbne op for ture og arrangementer igen, og der blev afholdt flere ringmærkningsture for deltagere i alle aldre.

Venneforeningen inviterede i juni til et hyggeligt arrangement med udendørs spisning. Der blev sat et udekøkken og en pavillon op i Fyrhaven, og imens nogle deltagere påbegyndte madlavningen, tog andre på sanketur med Matilde fra Blink for at finde ingredienser til maden. Vi fik lavet en rigtig god ret med mange - for nogle - nye og spændende smagsoplevelser.

Sommer i Danmark

Sommeren bød på et væld af arrangementer og ture. Eftersom mange blev hjemme i Danmark i sommerferien frem for at rejse til udlandet, oplevede vi, at langt flere mennesker tog ud for at opleve og nyde den danske natur. Vi havde derfor mange både danske og udenlandske turister på besøg gennem hele sommeren, og de frivillige på fuglestationen gennemførte således ringmærkningsture i De gamle Fyrhaver på både dansk, engelsk og tysk.

Derudover blev der sommeren igennem afholdt naturvandring, insektture og åben fryser. Især åben fryser var populært, idet det var muligt at se og røre de døde fugle, flagermus og hugorme, som gemte sig i fryseren. Flere gange var det endda også muligt at se, hvordan fuglene så ud indeni, når naturvejlederen eller en af de frivillige gav sig i kast med at dissekere fuglene. Dette blev nysgerigt fulgt af deltagerne og affødte ofte et væld af spørgsmål.

Sommerens mange turister betød også, at der hver dag var mange besøgende i Birder's Club, hvor de sugede godt til sig af fuglestationens frivilliges brede viden om både fugle og natur.

Også Blink blev flittigt besøgt, hvor gæsterne - udover den gode mad - på sommeraftener kunne nyde vandkantslytninger med forskellige temaer.

Nature og åben fryser

Udover den årlige Sulens Dag med udflugt til Grenens spids bød efteråret på besøg af en række studerende. Både biologistuderende, som skrev projekt om rødhalse, og lærerstuderende besøgte fuglestationen i september. Sidstnævnte fik lov til at opleve ringmærkningen ved Jennes Sø, hvor de,

Åben fryser

Foto: Skagen Fuglestation

udover at lære om ringmærkning, spillede et trækfuglespil, som de så frem til at prøve med deres kommende elever.

I skolernes efterårsferie inviterede vi atter til nogle spændende arrangementer. Igen blev der afholdt åben fryser, hvor de fremmødte kunne se med, når naturvejlederen åbnede fuglene, men det mest populære var dog vores nature. Når mørket havde sænket sig omkring Det Grå Fyr, gik vi til Grenens spids, hvor de entusiastiske deltagere så morild, hare, rådyr, ræv og lidt fugle i lygternes skær.

Mange har fulgt fuglestationens arbejde

Udover de mange ture og arrangementer har det gennem hele året været muligt at følge fuglestationens arbejde dagligt via dagbogen på fuglestationens hjemmeside, på de sociale medier - og indimellem også på både radio og tv, når naturvejlederen har fortalt om flåter, solsorte eller andre spændende ting fra dagligdagen på Skagen Fuglestation.

Amelie viser en rødhals frem for en gruppe biologistuderende

Foto: Skagen Fuglestation

Observationer ved Skagen Fuglestation 2020

Af Anders Brinkmann, Hans Christophersen og Knud Pedersen, medlemmer af Skagen Fuglestations bestyrelse og Simon S. Christiansen, forstander på Skagen Fuglestation

Aktiviteter og materiale

Der var godt med mennesker på fuglestationen i 2020, som kunne hjælpe til med observationer og feltarbejde gennem hele sæsonen fra marts til november. Coronarestriktionerne betød at nogle få frivillige ikke kunne komme frem i foråret som planlagt, men omvendt fik andre i stedet mulighed for at komme på ophold, efter at være blevet hjemsendt. Faktisk begynder der at blive lidt trangt med sengepladser på stationen, så vi håber på, at vi på et tidspunkt kan inddrage yderligere lokaler til beboelse for at skabe mere plads og højne vores kapacitet endnu mere. Gæstende observatører særligt i foråret, men også i perioder om efteråret, fyldte godt i landskabet.

Forsamlingsrestriktionerne betød også, at folk virkede til at sprede sig mere rundt i området, og der blev mange dage taget flere klitter og observationspunkter i brug ift. tidligere.

De titusindvis af bidrag i DOFbasen har muliggjort, at vi igen i år har kunnet sammenstille årets observationer, og publicere resultaterne heraf i denne artikel. Der skal lyde en stor og uvurderlig tak til alle de observatører, der har bidraget med nøgternt at indtaste i DOFbasen, eller har hjulpet fuglestationens frivillige i felten. Vi vil i denne henseende også gerne henlede opmærksomheden til dokumentet med retningslinjer for indtastning af rovfugle i DOFbasen, som fuglestationen sammen med lokale tidligere har udarbejdet. Den giver gode tips om rovfuglens trækbevægelser og huskeregler til, hvordan dine rovfugletællinger kan registreres i DOFbasen (bl.a. med tidspunkt, trækretning m.m.), så det kan indgå i sammenstillingerne ved årets afslutning og hjælpe fuglestationens frivillige.

Fuglemæssigt vil 2020 bl.a. blive husket for de usædvanligt mange sjældne fugle, der blev observeret specielt i det sene forår. Flere uger med hård nordvestenvind i starten af maj betød, at de store mængder af trækfugle udeblev i en længere periode, og folk begyndte at blive lidt mismodige. Men som altid vendte vejret dog heldigvis, og de folk, der var her i slutningen af maj og juni, blev vidne til en hektisk og mindeværdig periode i felten, hvor der blev ved at dukke spændende fugle op. I flæng kan nævnes arter som Lille Sejler, Grøn Sanger, Dværghejre, Lille Rørvagtel, Dværgørn, Ørnevåge og meget mere.

I gennemgangen af observationerne fra Skagen i 2020 er data primært hentet fra DOFbasen. Skæringsdatoen for indtastninger har været 31. december 2020. Nogle observationer, som ikke er indtastet i DOFbasen, men har været tilgængelige på Birdcall, er også medtaget i årets oversigt. Det er dog en ganske uoverkommelig opgave at indhente observationer fra en masse forskellige medier, hvorfor det er vigtigt at observationerne når frem til DOFbasen, hvis man vil sikre sig, at de indgår i materialet. Dags-, måneds- og årstotaler er udarbejdet efter samme princip som tidligere år. På den måde kan summeringerne mellem årene bedst sammenlignes. For dage med de største forekomster, er der for nogle arter i rapporten tilføjet observationer, som har fulgt andre optællingsmetoder f.eks. intervaltællinger. For observationer af sjældne arter (SU-arter) gælder, at godkendte fund er markeret med (G). Endnu ikke afgjorte fund er markeret med (U) og ikke indsendte fund er angivet med (E). Betegnelserne gælder for fundenes status ved redaktionens afslutning i marts 2021.

Der kigges efter Markpiber
Foto: Knud Pedersen

Havørn og Høgeørn i ”Slaget om Skagen”

Foto: Jens Kirkeby

Observationer 1. halvår 2020

Rovfugle og falke

Forårets største trækdage med rovfugle og falke lå i perioden 18-25/4. Gunstige vejrforhold med temperaturstigning og østlige vinde karakteriserede denne periode. Til gengæld blev de første tre uger af maj præget af ustabil køligt vejr med vind fra vestlige sektorer. Disse vejrforhold havde en negativ effekt på antallet af trækkende rovfugle. Fra sidste uge af maj og frem blev vejrforholdene mere stabile med højere temperaturer og flere dage med østlige vinde.

Oversigt over bearbejdede og sammenstillede rovfugle- og falketal fra perioden marts-juni 2020 fremgår af tabellerne herunder.

Tallene er som tidligere år beregnet ud fra summen af antal fugle pr. dag renset for gengangere. Der er derimod ikke taget højde for eventuelle gengangere fra dag til dag. Dette gælder dog ikke for meget fåtallige eller sjældne arter som f.eks. Kongeørn, Lille Skrigeørn og Steppeørn, hvor der er tale om specifikke individer, som godt kan være observeret på flere datoer.

Med en totalsum på 10.383 rovfugle og falke må foråret 2020 betegnes som et år lidt under gennemsnittet (11% under) set i forhold til tiårsperioden 2010-2019 (11.635).

For seks arter lå gennemsnittet mere end 10% over gennemsnittet for perioden 2010-2019. For syv arter var afvigelsen mindre end 10% og for fem arter lå forårssummen mere end 10% under gennemsnittet (tabel 3). Antalstunge arter som Musvåge (42%

under gennemsnit) og Spurvehøg (9% under gennemsnit) var afgørende for at forårets totale sum af rovfugle blev lidt under middel.

For Havørn (149) og Rød Glente (452) blev foråret det hidtil største, som er registreret i Skagen. Der var ny dagsrekord for Havørn 21/4 med 20 fugle på trækforsøg, mens største dag for Rød Glente blev så sent som 29/6 med 21 fugle og det var en tangering af dagsrekorden fra 7/6 2016. De sene trækbevægelser i juni af Rød Glente udgøres udelukkende af 2K fugle.

Det er andet forår i træk med et meget lavt antal af Musvåge på træk ved Skagen, som ikke kan forklares med ugunstige vejrforhold i trækperioden. Største dag blev 21/3 med kun 124 fugle. Musvåge er en kortdistancetrækker og en mulig forklaring på det faldende antal kan være, at flere musvåger overvintrer længere mod nord på grund af de milde vintre og derfor ikke ses i så stort et antal som tidligere på forårstrækket.

Med det store materiale, som er indsamlet gennem årene over forårstrækket af rovfugle og falke ved Skagen, er det nu muligt at vise udviklingen i arternes forekomst. Ved at beregne løbende tiårsgennemsnit for arterne udjævnes de store svingninger i antal fra år til år, som især skyldes gunstige/ugunstige vejrforhold i de enkelte forår. Som et eksempel skal her vises diagrammer med løbende tiårsgennemsnit fra årene 2000-2020 for de fire kærhøgearter (figur 1-4). Steppehøg viser en markant fremgang, mens Hedehøg tilsvarende viser en markant tilbagegang. For både Blå Kærhøg og Rørhøg ses en ret stabil forekomst i perioden.

Tabel 1: Summen af de enkelte rovfuglearter og falke i Skagen marts-juni 2020 samt største dage og mediandato.

	Marts	April	Maj	Juni	Total	Største dage	Mediandato
Fiskeørn	0	314	98	43	455	19/4 (61)	21/4
Hvepsevåge	0	0	425	975	1400	17/6 (186)	5/6
Slangeørn	0	0	1	1	2		
Lille Skrigeørn	0	1	1	2	4		
Steppeørn	0	0	2	1	3		
Kongeørn	1	2	2	2	5	21 datoer (1)	
Høgeørn	0	1	0	0	1		
Dværgørn	0	0	1	0	1		
Rørhøg	2	144	178	40	364	22/5 (18)	6/5
Blå Kærhøg	13	283	88	3	387	19/4 (57)	19/4
Steppehøg	0	28	11	0	39	19/4 (7)	21/4
Hedehøg	0	3	10	1	14	22/5 (3)	22/5
Spurvehøg	82	1608	746	97	2533	6/4 (339)	21/4
Duehøg	6	18	9	3	36	9/4 og 1/5 (2)	20/4
Havørn	28	75	16	30	149	21/4 (20)	21/4
Rød Glente	54	155	98	145	452	29/6 (21)	5/5
Sort Glente	0	35	39	25	99	20/4 og 21/5 (5)	6/5
Fjeldvåge	16	189	66	4	275	22/4 (28)	22/4
Musvåge	471	902	853	316	2542	21/3 (124)	27/4
Ørnevåge	0	0	0	2	2		
Tårnfalk	27	544	258	88	917	19/4 (98)	25/4
Aftenfalk	0	0	14	3	17	22/5 (4)	26/5
Dværgfalk	6	174	74	4	258	21/4 (27)	21/4
Lærkefalk	0	51	124	86	261	31/5(30)	26/5
Vandrefalk	10	93	58	6	167	19/4 (14)	22/4
Sum	716	4620	3172	1877	10383		

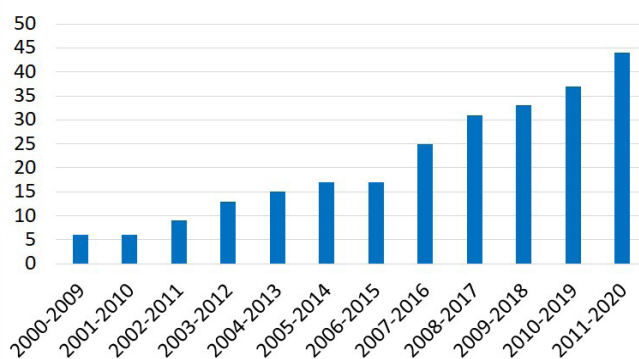
Table 2: Sum of raptorial birds and falcons at Skagen in March-June in the years 2010-2020 with average (Gns.) for the period 2010-2019.

Art/år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gns. 2010- 2019
Fiskeørn	238	336	307	172	393	150	384	285	499	687	455	345
Blå Glente	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	-
Hvepsevåge	277	614	668	1084	1049	134	1518	419	3635	845	1400	1024
Slangeørn	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	2	-
Gåsegrib	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	-
Lille Skrigeørn	1	2	2	4	1	0	1	1	1	0	4	-
Stor Skrigeørn	0	3	0	0	0	0	0	2	0	1	0	-
Steppeørn	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3	-
Kongeørn	3	5	2	0	5	1	4	2	0	3	5	3
Høgeørn	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-
Dværgørn	0	1	1	1	2	0	0	0	0	0	1	-
Rørhøg	351	395	291	284	280	195	619	456	416	468	364	376
Blå Kærhøg	139	158	356	169	187	152	480	304	222	430	387	260
Steppehøg	5	26	44	31	22	5	95	56	38	45	39	38
Hedehøg	10	36	10	15	17	11	30	14	19	11	14	17
Spurvehøg	2827	2387	3120	1427	1957	2563	2749	2905	3134	4676	2533	2775
Duehøg	56	39	42	36	39	30	17	14	23	30	36	33
Havørn	27	55	30	72	44	28	67	76	135	81	149	62
Rød Glente	136	209	174	252	171	157	294	304	385	333	452	242
Sort Glente	39	54	52	54	40	34	64	64	107	79	99	59
Fjeldvåge	205	377	592	254	414	161	378	135	334	426	275	328
Musvåge	5204	7356	5081	4343	2599	2213	3880	4350	5682	2884	2542	4359
Ørnevåge	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	-
Tårnfalk	322	827	1216	357	911	495	1687	1175	1348	1481	917	982
Aftenfalk	1	43	20	2	14	3	37	4	72	40	17	24
Dværgfalk	223	267	374	150	281	187	414	317	262	427	258	290
Lærkefalk	113	215	248	196	253	81	378	348	341	348	261	252
Jagtfalk	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	-
Vandrefalk	98	185	194	96	150	129	201	193	201	216	167	166
Alle arter	10274	13593	12825	9002	8830	6729	13299	11424	16855	13515	10383	11635

Tabel 3: Rovfugle og falke, afvigelse i procent i 2020 i forhold til tiårs-gennemsnittet for 2010-2019.

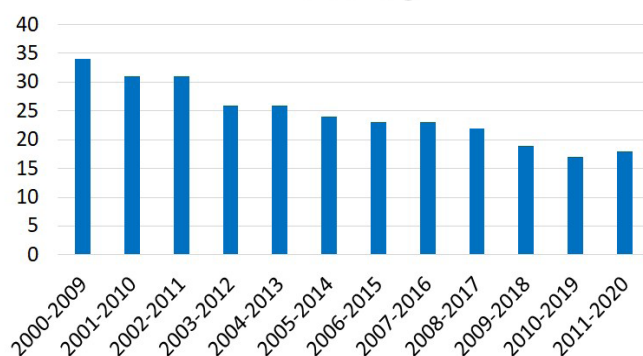
2020 - over gennemsnit (> 10 % afvigelse)	Afvigelse i afrundet procent
Fiskeørn	32%
Hvepsevåge	37%
Blå Kærhøg	49%
Havørn	140%
Rød Glente	87%
Sort Glente	68%
2020 - gennemsnit (<10% afvigelse)	
Rørhøg	-3%
Steppehøg	3%
Spurvehøg	-9%
Duehøg	9%
Tårnfalk	-7%
Lærkefalk	4%
Vandrefalk	1%
2020 - under gennemsnit (>10% afvigelse)	
Hedehøg	-18%
Fjeldvåge	-16%
Musvåge	-42%
Aftenfalk	-29%
Dværgfalk	-11%
2020 - alle arter samlet	-11%

Steppehøg

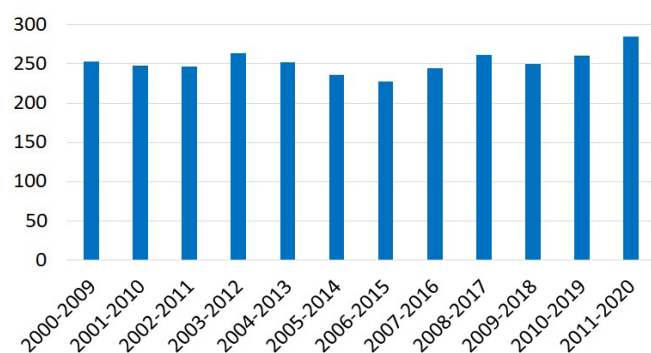
Figur 1. Løbende gennemsnitlige tiårssum for Steppehøg

Hedehøg

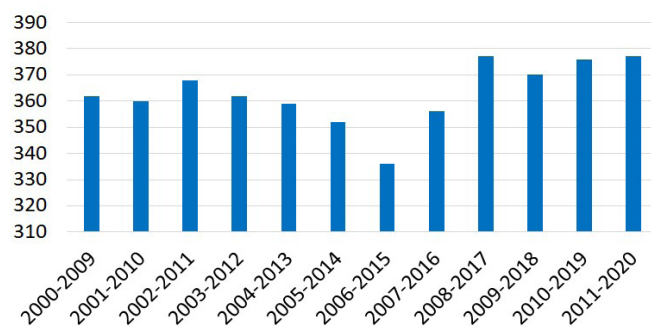
Figur 2. Løbende gennemsnitlige tiårssum for Hedehøg

Blå Kærhøg

Figur 3. Løbende gennemsnitlige tiårssum for Blå Kærhøg

Rørhøg

Figur 4. Løbende gennemsnitlige tiårssum for Rørhøg

Lille Skrigeørn

Foto: Knud Pedersen

Sjældne rovfugle i foråret 2020

Det blev et begivenhedsrigt forår, når man ser på forekomsten af sjældne rovfugle i Skagen. Således kunne en smuk buket af arterne Høgeørn, Dværgørn, Steppeørn, Slangeørn, Ørnevåge, Lille Skrigeørn og Kongeørn opleves med følgende data: En fransk satellitmærket 2K Høgeørn (G) blev først registreret ved Højris på Mors 17-19/4. Natten mellem 19/4 og 20/4 tilbragte den ved Volsted Bæk sydøst for Østervrå i Vendsyssel. Herfra blev den set flyve mod nord kort før middag 20/4. Kl. 13 blev den set over Lodskovvad og et kvarter senere ved Hulsig, hvor den blev mobbet meget aggressivt af en yngre Havørn. Først en time senere vovede den sig længere nordpå og kunne ses rigtig godt fra de forskellige observationsposter syd for Skagen By, før den vendte om og trak mod syd. I dagene herefter blev Høgeørnen set på flere lokaliteter længere nede i Jylland. Fundet var det fjerde fund af Høgeørn i Skagen og det første siden april 2010. En Dværgørn 3K+ mørk form i en lysere dragtvariant blev set 21-22/5 (G). Det var det 12. fund af

Dværgørn fra Skagen og første siden juni 2014. Hele tre steppeørne blev observeret i maj-juni. De to første fugle dukkede op 29/5. Den ene var en immature fugl, som blev set igen i dagene 3-6/6 (G) Den anden var en 2K lysere type i laset og slidt dragt. Denne fugl blev også set 7-8/6, 17/6 og 21-23/6 (G). Forårets tredje fugl var en 2K mørk type 22-23/6 og 25/6 (G).

De tre fund udgør henholdsvis 8-10. fund af Steppeørn i Skagen. Seneste fund fra Skagen var en 2K fra maj-juni 2014.

Slangeørn blev set med en 2K 31/5 (G) og en 3K 3/6 (G). Hermed er der nu 17 fund af Slangeørn fra Skagen siden det første fund fra maj 1981. I forhold til førstedagsdatoen for de enkelte fund er den tidsmæssige fordeling april (1), maj (12) og juni (4).

I slutningen af juni dukkede to Ørnevåge op i Skagen. En (2K) blev set på trækforsøg 26/6 (G) og endnu en 2K sås 29/6 (G). Der er tale om det 5. og 6. forårsfund af Ørnevåge fra Skagen siden det første i maj 1991. Hertil er der fire fund fra juli-august.

Uden for SU-kategori forekom Lille Skrigeørn med fire forskellige fugle fordelt på følgende datoer og aldersgrupper: 22-23/4 og 26/4 (4K+), 21/5 (4K+), 1/6 (2K) og 16-18/6 (4K+).

Kongeørn blev iagttaget på 21 datoer i perioden 21/3-29/6. Fotodokumentation kunne klarlægge, at fem forskellige fugle optrådte i materialet. Det drejede sig om 4 2K og 1 3K.

Endvidere blev der observeret og fotodokumenteret en dragtmæssigt afvigende Duehøg 2K i dagene 22-25/5 (U). Det drejede sig formodentlig om enten en leucistisk (brown mutation) eller en Sibirisk Duehøg *A.g. albidus*. Leucistisk Duehøg (brown mutation) er dokumenteret som indsamlet i Polen i februar 2012. Sibirisk Duehøg *ssp albidus* er den østligste race af Duehøg og udbredt i det nordøstlige Sibirien til Kamchatka halvøen. Racen holdes flere steder som falkonér fugle og kan derfor optræde som undslupne. Hvordan man i felten skelner en leucistisk fra en *ssp albidus* fremgår ikke af litteraturen.

Havterne
Foto: Jens Kirkeby

Havfugle

Første halvårs forekomst af Rødstrubet Lom (19.967) var klart over normalen.

Største dag med overvintrende fugle blev 4/1 (1.107). Selve forårstrækket kulminerede ultimo april og primo maj med største dage 25/4 (896) og ny dagsrekord 2/5 (2955). Hidtidige rekorddag var 13/4 1998 (2660). Mediandatoen for forårstrækket blev 22/4.

Forekomsten af Sortstrubet Lom (128) lå på normalt niveau. Maj (76) var bedste måned og største dag blev 21/5 (7). Mediandato blev 13/5.

Islom (42) optrådte med det næsthøjeste antal som er registreret i første halvår - kun overgået i 2018 (58). Langt hovedparten blev noteret i maj (39) og største dag blev 10/5 (7). Mediandatoen var også 10/5.

I perioden 22/4-5/5 blev der noteret syv Hvidnæbbet Lom med største dag 3/5 (3). Bortset fra en fugl i overgangsdragt 24/4 var alle adulte i yngledragt. Forekomsten er både antalsmæssig og tidsmæssig normal for arten i Skagen om foråret.

Mallemuk (2930) toppede helt typisk i maj (2635). De største dagscifre var baseret på intervaltællinger fra Grenen og største dag blev 8/5 (660). Månedsfordeling var ellers januar (151), februar (1), marts (0), april (131) og juni (12). Et enkelt fund af Almindelig Skråpe 5/5 trækkende øst Nordstrand og Grenen.

Sule (22.510) kulminerede i april (10.276) og største dage blev 8/4 (1.223) og 13/4 (1.821).

Maj (8.516) blev næststørste måned med største dag 8/5 (1.073). Periodens mediandato blev 17/4. Det blev det næststørste halvår med mange observationer af Topskarv (51). Dog markant færre end i rekordåret 2019 (166). Månedsfordelingen var januar (3), februar (19), marts (26), april (2), maj (1). Største dage blev 27/2 (17) og 14/3 (17).

Det blev til en enkelt observation af Lunde med 2/4 1 trk. vest Grenen. Alk (1.950) optrådte fåtalligt og største dag blev 16/2 (1.501- ved intervaltælling). Månedsfordeling blev januar (9), februar (1.515), marts (358), april (37), maj (27) og juni (4). Lomvie (6.670) blev artsbestemt oftere, men de største dage er alle baseret på intervaltællinger. Således 12/1 (1.950), 11/4 (2.000) og 18/4 (710). Største måned blev april (3.656). Mediandatoen blev 9/4.

Mellemkjo ve (5) blev observeret i dagene 1-8/5. Bortset fra to fugle 2/5 var der tale om enkeltindivider og alle adulte lys form trækkende mod nordøst ved Nordstrand eller Grenen.

Almindelig Kjo ve (213) noteret i perioden 7/4-8/6. Antallet svarer til gennemsnittet for årene 2015-2019 (206). Månedsfordeling april (79), maj (128) og juni (6). Største dag i april blev 12/4 (10), mens både mediandato og topdag blev 2/5 (48).

For Storkjove (65) blev første halvår også et gennemsnitsår. Månedsfordelingen blev januar (1), februar (1), marts (2), april (12), maj (43), juni (6). Største dag 18/5 (8).

Antallet af Ride (2.591) var markant lavere i forhold til 2019 (8.298). Dette skyldes især væsentlig færre fugle i januar (306) sammenlignet med januar 2019 (5.669). Øvrige månedsfordeling var februar (928), marts (326), april (286), maj (726) og juni (19). Periodens største dag blev 23/2 (828) og mediandato 2/3.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

Trækket af Sangsvane, der stort set forløb i marts, var mere fåtalligt end året før. Samlet blev ca. 2000 fugle set, og de største dage var 5/3 og 9/3 med ca. 400 fugle, blot 20 Pibesvaner fulgte med. I den mere kuriøse afdeling var Skagens anden iagttagelse af Sort Svane, i det en fugl trak øst sammen med fire Sangsvaner 6/4. Det første fund var en trækkende fugl fra 26/4 2008. Fra trækket af Bramgås skal nævnes 10/5 1100. Ellers skal om gæssene blot nævnes mere eksotiske indslag i form af Indisk Gås 17/4 og 30/5, i alt 11 Nilgæs og 22/5 2 Snegæs.

Forekomsten af Sortand var mere fåtallig end i 2019, således ses ca. 75.000 trækkende, hvoraf halvdelen i april med den største dag 15/4 6770. 160 Havlit passerede i løbet af foråret med største dag 2/5 29. En sen Havlit hun rastede i Skarvsøen 7-8/6. Sidst i april rastede op til 130 Toppet Skallesluger ved Grenen. En Rødhovedet And han rastede i Skarvsøen 27/4, hvilket blot er tredje fund i

Sortand

Foto: Bjørn Frikke

Skagen og første siden 1994. Nordisk Lappedykker blev set ved Grenen 5/3 og 24/3 samt ved Nordstrand 7/3.

Et par tidlige Turtelduer blev set 23/4 og 26/4 ved Flagbakken. De blev efterfulgt af fem iagttagelser til mere normal tid i dagene 20-26/5 inden den sidste 11/6 ved Skarvsøen. En Lille Sejler 29/5 (G) ved Tornbakke Rimme ved Hulsig bliver første danske fund. Fuglen rastede til alt held i området i to timer ved aftenstide, så mange fik den at se. Ingen Plettet Rørvagtel blev hørt i dette forår, til gengæld blev en Lille Rørvagtel fundet ved Skarvsøen om eftermiddagen 5/6 (G). Fuglen høres mange gange og ses kortvarigt resten af dagen, men blev ikke genfundet derefter. Også her er der tale om en første-forekomst for området. Vagtel

Sangsvaner

Foto: Knud Pedersen

blev registreret på fem datoer - 22/5 1 Engklit, 6/6, 9/6 og 14/6 1 ved Grenen samt en trækkende fugl i Skagen Klitplantage i forbindelse med ringmærkning af Natravn 24/6.

Mange flokke af Traner blev set på trækforsøg, og en del af disse ender med at trække ud, mens andre vender om og går atter til rast på Hulsig Hede. Den største udtrækkende flok blev 42 20/4. Den første Hvid Stork blev set 30/3. 11/4 blev 11 set på trækforsøg, hvilket var årets største forekomst. I alt ses ca. 28 storke frem til den sidste 3/6. Som i 2019 blev ingen Sort Stork set i Skagen i år. Arten synes at have en vigende forekomst. Endnu en ny Skagens-art dukker op 7/6, en Dværghejre. En adult han både ses og høres ved Skarvsøen og blev til held for mange på lokaliteten helt frem til 19/6 (G). Faktisk er det 51 år siden, at arten senest blev fundet i Nordjylland - men det var en død fugl. At Sølvhejre bliver stadig mere almindelig, ses af, at arten blev set på hele 18 datoer i foråret. Det er ikke muligt at give et bud på antallet af forskellige fugle, og de fleste dage blev blot en enkelt fugl set, så der var givet mange gengangere. Den største forekomst blev 6/4 7. Skestork blev set på seks datoer i perioden 22/4 til 8/6. Alle dage var der tale om trækforsøgende fugle, ofte tre eller fire sammen, og der er givet tale om gengangere blandt flere af fuglene. 22/4 og 26/4 blev der set fire.

Stor Kobbersnepe ses ikke alle år, i år blev en fugl dog set både 1/5 og 10/5. 76 Mudderklirer trækkende 9/5 var en stor dagssum for Skagen.

Dværgmåge blev set med 14 rastende 2/3 samt senere i foråret 1/5 17. Fire Sorthovedet Måge blev det til - 1/5 2 2K, 23/5 1 3K og 30/6 1 2K. En 2K Hvidvinget Måge blev set på fire datoer i januar/februar. Igen i april ses arten 7/4 og 9/4 samt 24/4. En 2K Gråmåge blev set i området fra begyndelsen af året, og måske er det en og samme fugl, der ses løbende frem til 16/5. 30/6 rastede forårets eneste Sortterne ved Grenen.

Mosehornugle blev set på mange dage i perioden 6/4 til 12/6. Alle dage 1-2 fugle primært rastende. En Isfugl blev set ved Skarvsøen 8-10/6. Den første Biæder dukkede op 21/5 og frem til 1/6 var der næsten daglige observationer af primært enlige fugle. Dog skal nævnes 22/5 3 NØ ved Nordstrand og Grenen foruden en rastende fugl i Ellekrattet. De sidste blev 5/6 1 Grenen Camping og 8/6 1 Ellekrattet. I alt gav foråret ca. 13 Biædere. En Ellekrage blev set flygtigt over Reservatet 8/6 (U). Vende-hals blev set i perioden 21/4 til 13/5 - i alt nok ni fugle.

En række mere eller mindre usædvanlige iagttagelser af diverse spurvefugle skal også nævnes. Pirol blev noteret i perioden 9/5 til 29/6. Fra 22/5 til 8/6 var der næsten daglige observationer af som oftest 1-2 fugle, men 1/6 min. 4 forskellige. Pungmejse blev set på fire datoer i perioden 21/4 til 13/5. 25/6 rastede en Korttaet Lærke på Grenen - det niende fund i Skagen (G). En Lille Rørsanger blev ringmærket 1/6 (G), hvilket var det ottende fund i området. Danmark oplevede i begyndelsen

Mosehornugle

Foto: Knud Pedersen

Buskrørsanger

Foto: Knud Pedersen

af juni et større influx af Buskrørsanger og Skagen fik sin del med mindst seks fugle, således 27/5 1 Reservatet (G), 3/6 1 Fyrvej (G), 4/6 1 Batterivej (G), 5/6 1 Nedermose (E), 7/6 Det Grå Fyr (G) og 8/6 Byfogedskoven (G). En Drosselrørsanger blev hørt 10/5 på Grenen og senere ved Skarvsøen. En ny fugl blev set og hørt næsten dagligt samme sted i perioden 1-29/6. På tre datoer i perioden blev to fugle set og der har muligvis været tale om et yngleforsøg. 27/5 blev der opdaget en atypisk Lundsanger i Ellekrattet, som viste sig at være en Grøn Sanger (E). Det var det første fund i Skagen og det blot andet fund i Danmark efter en fugl på nøjagtig samme dato – blot fem år tidligere – ved Blåvand. Den mere 'almindelige' Lundsanger blev set og hørt 1/6 ved Stald Grenen, 6-7/6 i Ellekrattet samt 8/6 hvor en fugl blev ringmærket på Grenen. 1/6 sang en Sibirisk Gransanger ved Det Hvide Fyr. 9-17/4 blev der set op til to Rødtoppet Fuglekonge i Ellekrattet, 19/4 blev en ringmærket på Grenen og endelig blev en fugl set i Batteriskoven 21/4.

Rosenstær blev i forbindelse med et større influx i Vesteuropa set i rekordstort omfang. Den første dukkede op 1/6, 4/6 blev hele seks fugle set og i alt bød juni på ca. 13 ex. Nordlig Blåhals udviste med otte fugle en større forekomst end de senere år. De første to fugle blev set 18/5 ved Grenen. Næste var 21/5 1 Nordstrand og 24/5 yderligere fire fugle ved Grenen, hvoraf en blev ringmærket ligesom en fugl 27/5. Forekomsten af Lille Fluesnapper var med ca. seks fugle mere sparsom end i 2019. Alle blev set i perioden 30/5 til 13/6 - heraf blev tre ringmærket på Grenen. En imponerende trækdag for Ringdrossel blev set 18/4, hvor 312 passerede Grenen og 151 Nordstrand. Der er tale om den hidtil næsthøjeste dagstotal. Den klart største er 25/4 2014 med 848!

En Markpiber blev set rastende ved Grenen 23/5 og dagen før var det en Gul Vipstjert af den sort-hovedede race feldegg, der rastede samme sted (G).

Samme dag rapporteredes også en fugl med mulig karakter som denne race ved Stald Grenen (E). Der foreligger hidtil kun to fund! Tre Citronvipstjert blev det til med 2K+ hanner 24/4 og 21/5 samt en hun 5/6 - alle ved Grenen. Marts bød på mange dage med Sortrygget Hvid Vipstjert hovedsagelig i området omkring Stald Grenen og Brovande. Op til tre blev set 6-8/3 og i perioden 16-26/3 var der næsten daglige iagttagelser af måske de samme to fugle. I maj blev der set yderligere tre med den sidste ved Grenen 24/5.

Den første Gulirisk blev set 26/3 ved Grenen. Frem til 1/6 blev der samlet set ca. 11 fugle. I en kølig maj måned blev den første Karmindompap først set 21/5. Herefter blev arten set dagligt frem til 29/6. Oftest blot en enkelt fugl, men op til fire blev set ved Grenen 22/5, 2/6 og 4/6 samt hele fem ved Skarvsøen 16/6. Eneste forekomst af Hvidvinget Korsnæb var 9/4 to ved Højen. Der foreligger en lang række iagttagelser af Stor Korsnæb, flest i april med den største dag 29/4 29 Grenen. Efter den store invasion af Krognæb i november 2019, blev en enkelt han set 3/2 ved Stald Grenen (G). Forekomsten af Lapværpling var meget fåtallig med blot fem fugle i perioden med den første 25/3 og sidste 21/5 – alle ved Grenen. Endelig skal det nævnes, at Hortulan efterhånden er blevet en sjældenhed i Skagen. Året bød på 1-2 fugle, idet der 9/5 blev set en om morgenen ved Grenen og igen sidst på dagen ved Nordstrand.

Observationer 2. halvår

Havfugle

Andet halvår af 2020 havde en meget fin dækning af havfugletrækket. Når vejret tillod, havde fuglestationen fra juli til og med november daglige tællinger fra solopgang og mindst fire timer frem. I december var der ikke faste standardtællinger fra Skagen Fuglestation og derfor er der kun mere sporadiske observationer fra denne måned. Primære observationspunkt var de yderste klitter på Grenen betegnet "Verdens Ende 3". I østenvindsperioder i oktober- november blev der også observeret fra Nordstrand. Tabel 4 og 5 viser forekomsten af udvalgte havfuglearter ved Skagen i andet halvår af 2020.

Som vanligt var Rødstrubet Lom (5.359) langt den talrigeste lomart. Forekomsten toppede i november (2.844), hvor de lokale farvande rummer en stor overvintrende bestand. Topdagen blev 23/11 (1.362). På denne årstid er der tale om lokale trækbevægelser af fugle som raster og kompenserer for afdrift i forbindelse med hårde vinde fra vest. Dette træk kulminerer typisk i de første morgentimer, hvor man til tider kan opleve et lavinetræk af lommer lavt over havet.

Det blev et meget stort efterår for Islom (34) og Hvidnæbbet Lom (23). For begge arter skal dog

bemærkes, at der givetvis har været flere fugle som gennem perioder har rastet i området. Derfor kan de samme fugle være registreret på flere datoer. Eksempelvis kan de tre datoer i august med fund af en rastende Hvidnæbbet Lom 2K regnes som samme fugl. Største dag for Islom blev 25/10 (3) og for Hvidnæbbet Lom 22/10 (4).

Stor Stormsval (5) blev alle observeret i dagene 19-27/11 i forbindelse med kraftig vind fra vest. Forekomsten af Mallemuk (1.634) var bundrekord for perioden 2010-2020. Topdagen blev 10/9 med 528 talte fugle, mens intervaltællinger denne dag i samme tidsperiode gav 1253 fugle.

Antallet af Sodfarvet Skråpe (6) i perioden 7/9-19/11 var også under gennemsnit. Almindelig Skråpe (11) var lidt over normalen. Typisk med hovedparten af fundene i juli (9). Usædvanlig var derimod en rastende fugl ved Nordstrand så sent som 19/12. Der var tale om det andet decemberfund fra Skagen. Det første var fra 13/12 2019.

Sule (26.148) optrådte mere fåtalligt end normalt. Vi skal tilbage til 2011(12.945) for at finde en efterårssum, som er lavere. Største dag blev 2/10 (1.583).

Topskarv (6) var på et mere normalt niveau i forhold til rekordåret 2019 (17). Første fugl (1K) blev set raste i Skagen Havn 11/9 og sidste fugl trak

30/12 forbi Grenen i retning mod havnen.
Det blev blot til to observationer af Thorshane.
Første fugl (1K) rastede på Grenen 22/10 og den næste blev set trækkende forbi Grenen 19/11.

Det blev også kun til to iagttagelser af Lunde i dette efterår, henholdsvis en rastende (1K) 22/10 Grenen og en trækkende sydøst Grenen 15/11. Det svarer til gennemsnittet for tiårsperioden 2010-2019. Første Søkonge blev set 1/10, hvilket er usædvanlig tidlig efterårsankomst i Skagen. I alt 52 fugle blev noteret, hvoraf langt hovedparten (49) sås i oktober. Største dag blev 19/10 (12). En død Søkonge blev fundet ved Jennes Sø 13/11. Forekomsten af Alk varierer en del fra år til år. I tiårsperioden 2010-2019 var laveste og største efterårssum henholdsvis 2013 (23.927) og 2018 (91.938). Periodens gennemsnit lå på 50.434. For efteråret 2020 (47.867) blev forekomsten således tæt på gennemsnittet. Langt størsteparten af fuglene blev noteret i oktober (41.689) og mediandatoen var 19/10. Største dag med indtræk af alke til overvintringsområdet i Kattegat blev også 19/10 (14.049). Forekomsten af Lomvie (11.897) kulminerede næsten tre uger senere end for Alk. Mediandatoen var således 7/11, som også blev efterårets største dag med 2.942 fugle. Efterårets forekomst af kjoever var noget skuffende. Lille Kjøve blev iagttaget på to datoer, dog med

hele ni fugle ved Grenen 25/8 - alle 1K. Endvidere en 1K trækkende Grenen 7/9.

Mellemkjove optrådte også beskedent med i alt syv fugle 27/7-23/10. Bortset fra en 1K 23/10 og en 1K el. 2K 21/9 var øvrige observationer af ældre fugle (fire lys form og en mørk form).

Efteråret blev det hidtil dårligste for Almindelig Kjøve i Skagen. Sølle 67 fugle i hele perioden! Totalsummen var hvad man kunne notere på en enkelt dag i august-september i 1970'erne og 80'erne. Største dag blev 23/7 (4). Første 1K blev set 6/9, hvilket er sent.

Forekomsten af Storkjove (708) var betydeligt under de seneste tre års store antal på næsten 2000 fugle pr. sæson. Usædvanligt få fugle fra midten af september og særligt oktober med kun 13 fugle var en negativ overraskelse. Største dag blev 10/9 (79) og mediandatoen blev så tidlig som 9/9.

Ride (14.188) optrådte også betydeligt under gennemsnittet for tiårsperioden 2010-2019 (24.966). November (9.016) blev den største måned med topdag 20/11 (2.332), men også 6/11 (1.944) og 23/11 (1.350) var markante dage med ridetræk.

En 2K Sabinemåge rastede om formiddagen 15/9 i 35 minutter ved Grenens spids sammen med en Sorthovedet Måge, rider og fjordterne. Det blev desværre efterårets eneste fund af denne eftertragtede art.

Sabinemåge
Foto: Knud Pedersen

Art / måned	juli	august	sept.	okt.	nov.	dec.	Sum	Største dag
Rødstrubet Lom	299	367	975	777	4643	97	7158	23/11 (3.161)
Sortstrubet Lom	3	6	28	21	19	1	78	17/9 (4)
Islom	0	1	1	13	17	2	34	25/10 (3)
Hvidnæbbet Lom	0	3	1	12	5	2	23	22/10 (4)
Lille Stormsval							0	-
Stor Stormsval					5		5	19/11 (2)
Mallemuk	585	270	755	15	9	0	1634	10/9 (528)
Sodfarvet Skråpe			3	2	1		6	-
Almindelig Skråpe	9	0	1	0	0	1	11	31/7 (5)
Sule	2370	4364	6129	10681	2454	150	26148	2/10 (1.583)
Topskarv	0	0	2	1	2	1	6	-
Thorshane	0	0	0	1	1	0	2	-
Lunde	0	0	0	1	1	0	2	-
Alk	11	19	57	41689	5849	242	47867	19/10 (14.049)
Søkonger	0	0	0	49	3	0	52	19/10 (12)
Lomvie	23	9	99	2754	8732	280	11897	7/11 (2.942)
Lille Kjove	0	9	1	0	0	0	10	25/8 (9)
Almindelig Kjove	23	16	21	7	0	0	67	23/7 (4)
Mellemkjove	3	0	1	3	0	0	7	31/7 (2)
Storkjove	145	133	378	13	39	0	708	10/9 (79)
Ride	620	383	754	3371	9016	44	14188	20/11 (2.332)
Sabinemåge	0	0	1	0	0	0	1	-

Tabel 4. Månedsfordelingen af udvalgte havfuglearter som sum af fugle pr. dag, samt største dag juli - december 2020

Art / år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gns. 2010- 2019
Rødstrubet Lom	2389	6108	2595	2252	4382	9859	6603	4334	3453	3287	7158	4526
Sortstrubet Lom	50	49	44	38	84	54	54	66	106	58	78	60
Stillehavslom	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	-
Islom	9	9	10	8	14	13	10	19	19	19	33	13
Hvidnæbbet Lom	0	7	3	7	6	8	2	7	9	6	23	6
Sortbrynet Albatros	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	-
Lille Stormsvale	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	-
Stor Stormsvale	1	0	1	1	0	2	0	1	3	1	5	1
Mallemuk	4438	7431	14952	6345	7299	7828	4312	4470	3384	3113	1634	6357
Sodfarvet Skråpe	17	11	14	11	33	32	23	8	8	4	6	16
Atlantisk/Scopolis Skråpe	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	-
Almindelig Skråpe	4	1	2	1	4	16	3	7	7	21	11	7
Balearskråpe	5	3	2	1	0	3	0	1	0	0	0	2
Sule	6982	12945	29357	48075	30670	50679	55743	52012	53835	37929	26148	37823
Topskarv	0	0	3	0	0	1	0	5	8	17	6	3
Thorshane	2	6	1	4	8	1	3	4	2	0	2	3
Lunde	0	3	2	0	2	1	7	4	4	0	2	2
Alk	87094	34000	29951	23927	25086	36070	77505	27310	91938	71457	47867	50434
Søkonge	65	687	35	54	64	72	19	15	64	123	52	120
Polarlomvie	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	-
Lomvie	5091	4413	4276	484	14608	11705	9871	4403	6779	8027	11897	6966
Lille Kjove	41	6	76	4	5	1	46	0	1	7	10	19
Almindelig Kjove	140	386	128	95	388	165	102	89	155	94	67	174
Mellemkjove	2	54	4	0	175	12	4	3	3	22	7	28
Storkjove	276	562	398	257	540	300	390	1841	1889	1659	708	811
Ride	26562	46682	11197	29137	17616	26147	35121	19663	21443	16096	14188	24966
Sabinemåge	0	1	1	0	0	0	1	2	0	1	1	1

Table 5. Årlig forekomst af udvalgte havfuglearter som sum af fugle pr. dag, juli - december 2010 - 2020, med gennemsnit (Gns) for årene 2010 - 2019.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

I perioden 15/7-9/8 blev en Amerikansk Sortand 2K+ han set ud for Grenen (G). Det er ottende fund, siden den første blev fundet i april 2011. En del af fundene kan dog være af de samme tilbagevendende individer. Samme sted rastede to adulte hanner af Brilleand i nogenlunde samme periode, 15/7-1/8. Endnu et sommerfund af Havlit i år blev gjort 6/8 og 9/8, hvor en 2K han blev set ved Grenen.

Turteldue dukkede op ved Stald Grenen 29/9 og 1/10 og er nok en ganganger. Natravn blev set ved Grenen 2/9 og en 1K blev ringmærket ved Jennes Sø 13/9. En landsdækkende tilstrømning af Gråsejlere ramte også Skagen 28/10, da 1-2 sås ved Kiggerbanke og Skagbanke (G). Dagen efter, 29/10, fløj to Gråsejlere (G) rundt over Grenen, hvilket muligvis var gangangere fra dagen forinden. Det er fjerde fund for Skagen og det første fund af to Gråsejlere sammen i Danmark. En Plettet Rørvagtel piftede på Grenen 10/7. Arten er næsten årlig i Skagen. Det voksende antal af Sølvhejre blev også bemærket i andet halvår, hvor op mod 11 i alt sås i perioden 4/7-6/11.

Pomeransfugl blev registreret på to datoer, 27/8 en på natoptagelse fra Grenen og 28/9 en rastende ved Fyrvej. 8/8 blev en adult hun af Hvidbrystet Præstekrave set på Grenen. 29/8 sås en Tredækker ved

Gyvelmarkerne.

Der blev gjort ni observationer af Sorthovedet Måge i perioden 1/7-22/9, hvoraf syv var 2K (en langstidsstationær 2K udgør nok alle observationerne) og to var 1K. Hele 41 observationer af Kaspisk Måge blev gjort på Grenen i perioden 23/7-12/12. Fordelingen lød på ni adulte, en 4K, tre 3K, ni 2K og 19 1K. Der er sandsynligvis tale om en del gangangere. 19/12 blev en Hvidvinget Måge 2K set på Grenen. Mågen så ud til at være af den sjældne race Baffinmåge og i så fald det første fund for Skagen (E). Tre Gråmåger blev set på Grenen, 27/10 1K, 8/11 1K eller 2K og 28/11 1K. Tre enkeltvis Rovterner blev set ved Grenen 15/7, 22/7 og 12/8. Sortterne adult observeredes ved Grenen 23/7 og 29/7, mens en 1K fouragerede i Skagen Havn 30/7.

Et usædvanligt stort antal af Fjordterne rastede i Skagen Havn 30/7, hvor ca. 3500 fugle fouragerede på sildeyngel i havneområdet.

En immature Kongeørn blev set over Nedermose 7/8. Det er fjerde efterårsfund for Skagen og første siden 3/10 2013. En Sort Glente kredsede over Skagen By 9/8. Endnu en 2K Ørnevåge gjorde trækforsøg over Skagen By og Buttervej 17-18/7,

Natravn

Foto: Knud Pedersen

hvilket er 8. fund for Skagen (G). I forbindelse med natoptagelser af trækald på Grenen og i Skagen By blev der hørt Slørugler på tre nætter, 16/9 og 11+12/10. De sidste to optagelser kan dreje sig om samme fugl. 29/10 blev en Slørugle set i Reservatet, og fra den 30/12 begyndte daglige udflyvninger fra Den Tilsandede Kirke. Lille Flagspætte blev set ved Stald Grenen 29/9. En mindre invasion af unge Aftenfalke ramte også Skagen i perioden 12/8-22/8. Den samlede total var på mindst 26, og den klart største dag var 18/8, hvor 21 ungfugle trak eller gjorde trækforsøg. Isfugl blev registreret på fire datoer, 14/8 og 2/9 Grenen samt 19+24/8 Jennes Sø. Grønspætte er en lokal sjældenhed i Skagen, men i år blev der gjort en del observationer af denne art. I perioden 19/7-13/8 blev en 1K Grønspætte set i Hulsig. 25/7 blev der ringmærket en 1K Grønspætte på Grenen, og i den efterfølgende periode 27/7-19/9 blev muligvis samme fugl set på Grenen, i Skagen By og omegn.

En meget sen Rødrygget Tornskade blev set på Grenen i perioden 29/10-14/11. Hidtil seneste var en 1K 20-25/10 1992 Grenen. 9/10 blev en Nøddekrige observeret i Skagen Klitplantage. Pungmejsje blev kun set 15/9, hvor tre gjorde trækforsøg. Det var halvt så mange som sidste år. Skagens tredje fund af Cistussanger blev gjort 9/7 (G). De to forrige var begge af syngende fugle på Grenen 16/7-7/8 2001 og 2/6 2002. Hvidbrynet Løvsanger optrådte med 12-13 individer i perioden 25/9-12/10. Den største dag var 8/10, hvor samlet 3-4 fugle sås på Grenen, i Reservatet og på Poul Eeg Camping. En enkelt Fuglekongesanger blev ringmærket 15/10 ved Jennes Sø. Det er 15. fund for Skagen. Brun Løvsanger blev ny art for Skagen (og Vendsyssel) og udgjorde tilmed det første decemberfund for Danmark, da den blev set i Reservatet i perioden 13/12-20/12 (G). Hele fire Sibiriske Gransangere blev ringmærket på Grenen med fordelingen 20/9 1, 29/9 2 og 24/10 1.

I kølvandet på det store influx af Rosenstær i første halvår blev en adult han set på Grenen 1/7 og en 1K på Grenen 28/8. En 1K Sydlig Blåhals i juvenil dragt blev ringmærket på Grenen 9/8. Trods racens nuværende status i Danmark, er det første sikre fund fra Skagen. Efterfølgende blev en Blåhals sp. set 16+17/8. Skagens tredje Blåstjert blev fanget og ringmærket på Grenen 29/9 (G). En enkelt Lille Fluesnapper 1K blev ringmærket på Grenen den 22/9.

En Storpiber gjorde trækforsøg over Grenen 6/10. Den første Bjergpiber dukkede op på Grenen 17/10, og den klart største dag blev 23/10 med 13. Resten af året sås næsten dagligt mellem én og syv individer. Der blev set Sorttrygget Hvid Vipstjert ved Stald Grenen på syv datoer i perioden 4/7-1/10.

Den eneste Hvidsirken i Jylland blev set på Grenen 28/10. Stor Korsnæb blev set i perioden 22/7-9/11 med en sum af fugle pr. dag på 37. 11 Hvidvinget Korsnæb blev observeret på fire dage med den største observation 16/8 7 Grenen. I perioden 16/9-21/12 optrådte Lapværting næsten dagligt på Grenen. Antallet toppede primo og medio oktober med den største dag 10/10, hvor der blev set 19. Op mod fem Dværgværtinger blev set på trækforsøg ved Grenen. Den første 29/9, herefter to den 5/10 og endelig 1-2 10-11/10.

Ynglefugle

Efter sidste års komplette kollaps i skarvkolonien, hvor samtlige Skarv forsvandt fra den ene dag til den anden, var der i år betydeligt større succes. Fuglestationen fulgte kolonien i Skarvsøen gennem hele foråret og talte 35 aktive reder gennem sæsonen. Af andre ynglefugle i Skarvsøen skal nævnes Grågås med et ungeførende par, Gråstrubet Lap-pedykker med to ungeførende par og Blishøne med to ungeførende par. Desuden ynglede Gråand i en gammel skarvrede.

To par Traner etablerede sig i Nederrose, men der observeredes ingen unger her. Til gengæld havde et par i Reservatet heldet med sig, da der blev set en adult med unge. På Grenen og i Reservatet hørtes maksimalt fem territoriehævdende Rødrummer på en tælling. Tre par af Stor Præstekrave gjorde forsøget med at yngle på Grenen. Stor Hornugle ynglede nær Råbjerg Klitplantage og fik en unge på vingerne. Et stort antal af Natravn blev registreret af Miljøstyrelsen på Skagen Odde. I Skagen Klitplantage blev der talt 52 syngende hanner og i Bunken Klitplantage 55 syngende hanner. Igen i år blev antallet af ynglende Sortstrubet Bynkefugl øget på Skagen Odde til mindst 19 par. Der var flest på Hulsig Hede (5) og Skiveren (2), mens der på følgende lokaliteter var et par hvert sted: Buttervej Industriområde, Damsted, Hvideklit, Lodskovvad Mile, Mølklytten, Præstesø, Råbjerg Hede, Råbjerg Mile, Skagbanke, Stokmile, Vesterhvarre Rimmer og Øster Engklit.

Grøn sanger - en finderberetning

Af Thomas W. Johansen

Det havde i lang tid været planen, at jeg skulle til Skagen den 27. maj 2020. Bare en halv dag for at hente min søn Frederik Johansen. Frederik var dette forår observatør og ringmærker på Skagen Fuglestation.

Forud for turen til Skagen opholdt jeg mig i familiens sommerhus i Ballum. Her havde jeg selskab af Troels Eske Ortvad. Da Troels sagde, at han gerne ville med en tur til Skagen, besluttede vi at køre derop den 26. maj, så vi kunne få en god morgen på Grenen den efterfølgende dag. Dette kunne lade sig gøre, da Simon S. Christiansen var så sød at låne os sit hus til at overnatte i.

Den 27. maj husker jeg som en fin morgen. Men dagens efterfølgende begivenheder har helt overtaget min hukommelse om, hvad der skete denne dag. Jeg havde nær glemt, at Troels fandt en Buskrørsanger, som jeg både så og hørte, og Frederik måtte huske mig på, at det faktisk var en fin dag med både Nordlig Blåhals, Pirol og Biæder. Alle disse fine oplevelser blev nærmest slettet fra min hukommelse af den efterfølgende oplevelse.

Som alle morgener stod Rolf Christensen og dirigerede trækkeret på Grenen, hvorfra han begav sig

rundt på en gang lusk i krattene. På Rolf's Zello-gruppe kunne man følge hans gang rundt i området. Kl. 7.27 meldte han om en Pirol højt over Sandormssporet, og kl. 7.46 meldte han om følgende: "Så er der Lundsanger syngende midt i Ellekrattet nær p-pladsen med kort sang. Afvigende" og kl. 7.48 en ny melding: "Lundsanger syngende og set i Ellekrattet afvigende sang kort mærkelig".

Min dag startede ved Kabeltromlen, hvor jeg birdede sammen med Frederik og de øvrige ansatte på Skagen Fuglestation. Jeg var også den første mand på pletten, da Troels fandt en Buskrørsanger blot et par hundrede meter vest for Kabeltromlen. Omkring kl. 11.30 rullede ringmærkerne nettene ned og begav sig hjemad mod fuglestationen. Således meldte Frederik ud på Zello-gruppen 'Skagen Birding' kl. 11:56, at Lundsangeren var på plads i Ellekrattet.

Nu var det vist min tur til at få Lundsanger på årsartslisten. Så jeg pakkede sammen og begav mig ned til p-pladsen, hvor jeg først læssede alt mit udstyr ind i bilen. Ved siden af min bil holdt Jørgen Munck. Jeg stoppede op og sludrede med ham. Munken havde en el-folde cykel, som jeg interesserede spurgte ind til, og som han velvilligt demon-

strerede, og rådgav omkring. ”Køb ikke en med smalle hjul så kan man ikke køre i sand”, var et af de mange gode råd, jeg kunne tage med mig. Da samtalen lakkede mod ende, og jeg sagde, at jeg lige ville ind for at se Lundsangeren, fortalte han, at den sad fint helt ud til stien. Den var nem. Men da jeg spurgte, om han ville med ind for at se den igen, takkede han pænt nej tak.

Ganske rigtigt, præcis som Munken havde sagt, så sad Lundsangeren helt ud til stien og sang. Den sang ikke konstant, men med længere pauser mellem stroferne. Det var tydeligt at høre, at sangen var kort, som Rolf havde påpeget i sine udmeldinger. Men det triggede ikke nogen mistanke hos mig. Jeg har før hørt underlige variationer i Lundsangerens sang. Så det studsede jeg ikke yderligere over. Det var først, da jeg hørte den kalde, at min mistanke blev vakt. Kaldet syntes længere end Lundsangerens og flertonet. Jeg blev lidt forbavset over kaldet, og tænkte på de Grøn Sangere jeg havde set, hørt og bøvlet med i Goa (Indien). Nu blev jeg ivrig for at se fuglen. Der gik ikke lang tid, før jeg fandt den fouragerende i løvet helt ud til stien, der går gennem Ellekrattet. En hurtig gennemgang af de feltkarakterer, jeg kunne huske, og som jeg tænkte, at det måtte være væsentligt at få styr på, blev gennemgået: Gul strube og øverste del af brystet (næsten a la Skovsanger), frisk-grønne yderfaner på svingfjer (også a la Skovsanger), dobbelte vingebånd og et generelt blegt indtryk sammenlignet med, hvordan jeg opfatter en Lundsanger. Alle min indtryk af fuglen pegede mod Grøn Sanger. Hvad gør man så? Hvorfor er det kun mig, der tænker denne tanke, at det ikke er en Lundsanger men en Grøn Sanger. Det skal senere i forløbet vise sig, at jeg trods alt ikke er den eneste, der har tænkt Grøn Sanger, men det kommer jeg tilbage til. Jeg var gået ind i Ellekrattet fuldstændig uforberedt på, at der kunne vente mig en overraskelse. Jeg skulle bare ind for at nyde en årsart. Jeg havde hverken kamera eller mikrofon med. Jeg overvejede mine muligheder og besluttede, at fuglen nok også ville være på plads de kommende par timer. Jeg besluttede mig for at hente Frederik på Skagen Fuglestation i Det Grå Fyr. På vejen op til fuglestationen ringede jeg til Troels. Da var klokken 12.38. Troels sad ude på Grenen sammen med Rolf. Jeg fortalte, hvad jeg havde set, og at de nok skulle komme til Ellekrattet og gøre sig deres egne tanker om fuglen, for jeg var ret overbevist om, at det kunne være en Grøn Sanger. Da jeg kom til

fuglestationen var Frederik fyr og flamme, da jeg fortalte om min mistanke og ville straks tilbage til Ellekrattet. Da vi kom retur til Ellekrattet, var vi begge udstyret med kamera og optageudstyr. Nu skulle der styr på den! Troels og Rolf ankom næsten samtidig. Nu var vi fire til at arbejde med fuglen og få den bestemt og dokumenteret. Bogen ”Fugle i felten” kom frem, og feltkarakterer blev gennemgået minutløst. Samtidig blev der optaget på både den store Telinga-mikrofon og samtlige mobiltelefoner. Kameraerne knipsede. Den var i kassen. At jeg ikke var den første, der tænkte Grøn Sanger står snart klart. Rolf fortæller, at han også havde overvejet, om det kunne være en Grøn Sanger. Men da den ikke var samarbejdsvillig, havde han forladt den. Hans overvejelser om, at det kunne være en Grøn Sanger, dokumenterede han med en lydoptagelse, som han afspillede for os. Da han fandt fuglen, havde han optaget en lydfil, hvor man hører ham sige noget i retning af: ”at det kan være, at det er en Grøn Sanger”.

Nu er vi alle fire rimeligt sikre på, at det ikke er en Lundsanger men en Grøn Sanger. Kl. 13.01 melder Frederik fuglen ud på Bird Alarm: ”Kaukasisk Lundsanger: Foto og lyddokumenteret. Ligner mest Grøn Sanger. RoC*”). Udmeldingen kommer tids nok til, at birdere fra hele landet strømmer til. Selvfølgelig, der kommer helt fra København, når at se og høre dette megahit, der var aktiv næsten helt frem til solnedgang.

Dværghejre - en finderberetning

Af Jens Kirkeby

En adult Dværghejre, *Ixobrychus minutus*, han blev søndag den 7. juni 2020 ved 15-tiden set ved Skarvsøen i Reservatet på Grenen af Michael Juul Nielsen og hurtigt meldt ud via DOFbasen. Han havde set den flyve lavt over rørskovens omkring stedet, hvor en Drosselrørsanger i en længere periode havde sangpost.

Knap en halv time senere ser Rune Sø Neergaard indtastningen på DOFbasen og melder Dværghejren ud på Zello – Skagen Birding. Hurtigt kom der folk til Nordstrandstiens lave udsigtspunkt, ca. midtvejs på Skarvsøen. Her blev der tålmodigt ventet i langt over en time, og nogle nåede endda at gå igen, inden hejren kl. 17:08 stille og roligt fløj lavt forbi på langs af søen til de tilbageblevne otte birderes højlydte jubel. Vi var to fotografer, som prøvede, men begge fumlede og missede fine skud af den usædvanlige fugl.

Dværghejren var et eksotisk og flot syn - med sin natsorte overside med ovale, skarpt tegnede, sandfarvede vingefelter, fødder langt bagud og et lyst gulligt næb med orangerødt ved basis. Da gensynet

blev meldt ud på Zello, kom der sandelig gang i folk, og trafikken fortsatte roligt de følgende dage, hvor fuglen lod sig se fint, både flyvende og sidende. Hannen ”paukede” – eller ”gryntede”, som nogen sagde – flittigt om aftenen og gennem de to følgende dage.

Fuglen blev sidst registreret sent om aftenen den 19. juni 2020. På Xeno-canto (<https://www.xeno-canto.org/566142>), ligger en optagelse fra vestenden af Skarvsøen om aftenen den første dag.

Det er ikke mindre end 51 år siden, at der senest er fundet Dværghejre i Nordjylland – og den var død, 7/8 1969 Aalborg. Seneste levende fugl blev set i Hanstholm Reservatet 3/5 1964, altså for 56 år siden. Faktisk gælder seks af hidtil otte nordjyske fund døde fugle. Enten er de fundet døde eller blevet skudt. De skudte fugle stammer fra perioden 1865 til 1944. Arten er ikke tidligere truffet i Skagen.

Dværghejre set for første gang i mere end 50 år i Nordjylland.

Foto: Christian Andersen Jensen

Lille Sejler - en finderberetning

Af: Oluf Lou

Fotos i artiklen: Erik Christophersen

Ny fugleart for Danmark

Efter en super flot iagttagelse af en 2K Steppeørn fredag formiddag fra Saftevandsbakken i Skagen, kom der kl. 16.38 en melding om, at Steppeørnen var set fra Damsted Klit. Kort efter blev en 'sandsynlig' Lille Skrigeørn meldt fra Flagbakken...!! Blev man forvirret...?

Jeg var faktisk 'inviteret' hjem til kaffe og kage af hustruen, mææn... en *aquila* sidder man jo ikke bare så'n overhørig, og da slet ikke hvis man kunne bidrage til den endelige bestemmelse... Vinden var svag nordvestlig, så jeg besluttede at race ud til Damsted i forventning om at 'samle kræet op' under vejs. På vejen stødte jeg på Anni og Peter Nielsen, som kunne fremvise de nydeligste billeder af den Steppeørn, som de netop havde set. Men det var bare ikke den fugl, som vi havde set i formiddags...! Altså TO forskellige *Nepalensis*'er i Skagen på samme dag... Dén ville jeg godt være med på! Fuglen var langsomt drevet sydvestover, så der var ikke andet at gøre end at prøve at samle kræet op længere mod syd. Jeg aflyste min kaffeaftale, men lovede at være hjemme til spisetid... (!!)

Conny Jensen, som desperat var kommet til Skagen for at 'twitche' Steppeørn, tryglede mig om at få lov til at slå mig følge, idet hun åbenbart havde størst tiltro til, at jeg var den mest sandsynlige til at genfinde kræet. "Du kan da prøve, men jeg har altså 170 hk under motorhjelm, og hvis ørnen er i sigte, må du altså bare følge trop"...

Det blev et langt ridt ned over Hulsig Hede, op på viadukten ved Hulsig og videre ud ad Råbjergvej, hele tiden guidet af Zello-app'ens walkie. Midt på Råbjergvej mødte vi Søren Skov, som lige havde set en '*Aquila*' laangt ude mod nordøst. Den genfandt vi som en fluelort i horisonten... Alene tilbage på viadukten fandt jeg en ørn på den anden side af Hulsig by. Conny fik netop kontakt med mig, da jeg kommanderede -"videre! - den ligger ude på Kattegatkysten"... "Kæft! - du kører nok stærkt... jeg plejer ellers nok at kunne følge med... men hvor er ørnen...?" Conny har meget at lære om ære og værdighed. Hun var nemlig mest interesseret i, om ikke jeg lige kunne vise hende fuglen, og så i øvrigt fortælle, om hun kunne krydse den som en god Steppeørn...!!?? Ikke et ondt ord om Conny...

Jeg kendte et godt sted ud ad Tranevej, hvor man kunne følge rovfugletrækket, når fuglene fulgte Kattegatkysten. Det var op ad en grusvej til FDF-hytten 'Pejsen'. På vejen ind løftes man næsten op på toppen af Tornbakke Rimme, og her har man et smukt 'view' ud over Hulsig Hede. Det var efterhånden blevet sent, klokken var ca. 18, men der var stadig en del Musvåger, der gik sydvestover og enkelte Hvepsevåger, der vanen tro fortsatte deres træk i det gode vejr. De havde også travlt, hvis de skulle nå at fuldføre en ynglesæson... Over vores hoveder trak en lind strøm af Mursejlere som vidnede om, at varmere luft rullede frem fra syd.

Vi var næsten ved at afblæse jagten, da en mindre flok Hvepsevåger kom glidende og aktivt fløj mod nordøst, næsten helt ude ved Kattegatkysten. I håndkikkerten opdagede jeg en *aquila*-ørn iblandt dem. Yes...! - tænkte jeg. Nu manglede vi bare noget mere brændvidde i optikken, for at få styr på kræet. Der var jo stadig mulighed for at meldingen fra Flagbakken holdt vand, så Lille Skrigeørn kunne vel, strengt taget, ikke udelukkes? Hvad i al verden er det for øvrigt for noget rod, nu at give Skrigeørnene deres egen slægt...!! 'Clanga pomarina' og storebroderen *Clanga clanga*...!? Til gengæld er Dværg- og Høgeørn blevet til *Aquilaer*... Må jeg be' om mine himmelblå...

Jeg sendte Conny hen efter sit Swarowski-teleskop, mens jeg fulgte ørnen. Dét skulle jeg aldrig have gjort! Jeg var jo vant til at kigge i et Leica-rør, og det andet kan man altså ikke bare så'n lige... skifte til. Vinklen mellem okular og objektiv er meget mindre på den fine 'Rolls Royce', og det gav mig problemer. Jeg blev meget febrilsk, næsten irriteret, og kun med møje og besvær fik jeg ørnen i røret.

MEN... aldrig så snart havde jeg fanget ørnen, før hele min krop og underbevidsthed blev rystet i sin grundvold og kom i allerhøjeste alarmberedskab. For i et ganske kort glimt passerede en lille mørk

svale/sejler i modsat retning af min panorering med skopet...

WTF...! Missionen bestod i at få styr på en sjælden ørn, og normalt har rovfugle en meget høj prioritet i mit fuglekiggeri, men et eller andet i kroppen rykkede ubevidst kontra i min panorering. Jeg kunne mærke min puls blev hurtig. Jeg lod ørn være ørn...!

Men nu fik jeg igen problemer, med det *skide* teleskop. Inderst inde *havde* jeg jo bestemt, hvad det var, jeg havde set... men jeg kunne ikke finde kræet!! Stakkels Conny! Jeg skældte og smældte, og frustrationen voksede. Stod jeg nu her og lod et gigahit flyve, fordi jeg ikke kunne håndtere et teleskop? Mange tanker fløj gennem hovedet. Hev de mange trækkende Mursejlere mon fuglen med videre? Skulle jeg kalde 'Skagen Birding' på 'Zello'-walkien og sige, at de skulle være på udkig efter... efter hvad??

Klokken var 18.09... Derude for enden af Tornbakke Rimme og langs et gran-læhegn, ca. 500 meter fra os, lå et halvt hundrede fouragerende svaler og sejlere. Jeg var ved at gå i panik. Jeg panorerede febrilsk frem og tilbage - og gav op... med teleskopet! Men i håndkikkerten genfandt jeg heldigvis hurtigt fuglen, og YES...!... den vendte lige rundt

nede foran granhegnet. Mørk krop – det var ingen Bysvale på trods af den lysende hvide overgump, jeg tidligere havde bemærket. Det var en diminutiv SEJLER med afstumpet kort bagkrop og en karakteristisk flagermus-lignende svirrende flugt. Klokkeren 18.10 åbnede jeg for 'Zello'-app'en og med lettere rystet stemme, meldte jeg en 'sandsynlig Lille Sejler ude i den sydøstlige ende af Tornbakke Rimme'. Forbeholdet bestod i, at jeg jo, dybest set, ikke kunne afgøre om det var den østlige art Klippesejler (*Apus nepalensis*). Den kendte jeg fra Nepal og Kashmir, men dengang var begge racer blot en Lille Sejler, eller House Swift på engelsk. Selvom en del birdere var i omløb i naboskabet på grund af ørnen, ville jeg godt sikre mig noget fotodokumentation. Den kunne jo blive revet med af de trækkende Mursejlere. Men der var alt for langt til kræet, til at mit kamera kunne fokusere på noget som helst. Jeg satte derfor Conny til at overvåge fuglen, alt imens jeg spurtede hen til min bil, kørte ned til 'Pejsen', lavede en håndbremsevendning og racede op forbi Connys bil, som stod og spærrede midt på grusvejen...!! Jeg lukkede øjnene, kørte ud i klitten, accelererede og kom lige akkurat forbi med sidespejlene i behold. Et minut senere huggede jeg bremserne i ved det før nævnte granhegn, stod ud af bilen, og... lige over mit hoved kom 'dyret' sejlede... Dokumentationen kom i hus, og jeg kunne slappe af...! Derefter var det blot at nyde de mange glade tosser, der kom forbi og gav en Corona-highfive. Sejleren blev på lokaliteten til lidt efter klokken 20, hvor den efter sigende forsvandt ud over Ålbæk Bugt mod syd. Da var jeg taget hjem til en ventende hustru og en lettere forsinket

middag... En stor buket blomster og en god flaske champagne løsnede heldigvis hurtigt op for den noget trykkede stemning...

...og dagen efter viste Munken (alias Jørgen...) rigtigt fin stil ved at ringe på og levere en super god flaske Valpolicella Ripasso med et 'Tak for X'et!'

Udbredelse

Lille Sejler er udbredt i store dele af Afrika, sporadisk i Mellemøsten, i hele Indien, Sydøstasien og i det vestlige Indonesien. For nyligt har den koloniseret det nordligste Australien. I Nordvestafrika fandtes den i starten af 1900-tallet blot i høje Atlas, men sidenhen begyndte en ekspansion til hele Marokko, det nordlige Algeriet og Tunis, og ved milleniumskiftet havde den også indtaget det allersydligste Spanien. Generelt er det en art, der breder sig overalt i sit udbredelsesområde.

Lidt om taxonomen

Da jeg besøgte Indien og Nepal i '78 og '81 var en Lille Sejler... en Lille Sejler (House swift)! Jeg noterede mig ingen forskel på dem, vi så på kontinentet, og dem vi så i Himalaya-bjergene. I dag har et 'modefænomen' blandt taxonomer virkelig gjort det besværligt at være 'birder'... DNA-analyser har nemlig resulteret i, at de små sejlere fra Himalaya-bjergene er blevet til Klippesejlere (*Apus nepalensis*), og det var derfor, jeg havde et lille forbehold, da jeg meldte fuglen ud på Zellos 'Birding Skagen'-kanal. Jeg anede simpelthen ikke, om man kunne se forskel i felten – og hvordan...? Heldigvis har en fremragende artikel af hardcore-

feltbissen, Henrik Haaning Nielsen, på Netfugl.dk i juni '20, gjort livet meget lettere for mig i forhold til at beskrive kræet for SU. I artiklen ridser han nemlig op, hvordan man i felten kan skelne, ikke bare Klippesejler og Lille Sejler, han medtager også en tredje art – Horussejler (*A. horus*) - fra det sydlige Afrika. Sidstnævnte havde jeg dog slet ikke inde på lystavlen. Jeg takker Haaning for hans sublime arbejde med at forklare, hvorfor sejleren ved Tranestederne var en *A. affinis* og henviser SU hertil.

Observationsforhold

Heldigvis var den Lille Sejler ved Tranestederne meget medgørlig i forhold til at lade sig dokumentere ved hjælp af fotos. Vi smed os blot i klitterne på læsiden af det omtalte gran-læhegn og med alt isenkrammet låst fast på den hurtige fugl og den lavt hængende seneftermiddagssol i ryggen, fik mange fotografier rigtigt fine billeder af sjældenheden. Men ingen så flotte som Erik Christophersens...! Hans nye isenkram beviste blot, endnu en gang, at konkurrenterne skal stå tidligt op, hvis de vil byde ind med jævnbyrdige alternativer. Dertil skal naturligvis lægges Eriks evne til at fange fuglen med sin stabile håndværkerbiseps i et 'steady' øjeblik... Jeg benytter lejligheden til at takke Erik mange gange for lån af billeder til denne artikel! Uden at forklejne fotografernes indsats skal det nævnes, at sejleren ofte overfløj os i 20-25 m's højde.

Identifikation

Selvom fuglen nok udviste typiske 'sejler'- karakterer (*Apus*-like), så var man straks klar over, at det ikke var en mursejler-type. Alene fuglens flugt som mere mindede om en lille svirrende flagermus, skilte den ud fra både svaler og mursejlere. Fuglen var tydeligt mindre – godt og vel 2/3 af Mursejler, men frem for alt havde den en helt anden form. Kortere og relativt bredere vinger gav slet ikke associationer i retning af Mursejlerens lærkefalkagtige silhuet. Halepartiet var noget helt for sig, kort og afstumpet og meget bred i gumpen. På billeder ser det næsten ud som om, at tyngden ligger så langt fremme i fuglen, at balancen skulle kunne tippe den forover... I felten så den meget korte hale

skarpskåren, nærmest rektangulær ud. Den var en anelse konisk tilspidset, og når fuglen kredsede, spredte den en fin lille vifteformet hale. På billeder viser den dog en svag og ubetydelig indskæring ved centerfjerene, dannende en meget svag kløft. Og netop denne svage kløft viser, at det er en *A. affinis*. *A. nepalensis* har dybere kløft, og Horussejlers kløft er næsten li'så dyb som Mursejlerens. Nutidens høj-opløselige digi-kameraer er et næsten uundværligt værktøj, når de svære DNA-splits skal identificeres. Jeg tillader mig at tvivle på, om det overhovedet kan lade sig gøre at skelne de to tidligere racer i felten?

Grundfarven var mørk skifergrå som vores hjemlige mursejler, og dét var fjerdragstens generelle iklædning. To steder blev denne dragttegning brudt, en lys strube som Mursejlers, og så en meget iøjnefaldende stor hvid overgump. Iøjnefaldende fordi den var bred, og fordi den bredte sig halvt ned på siderne, nærmest ind under armsvingfjerens bagkant. Det virkede næsten som om fuglen var lastet med en stor hvid sukkerknald...

Mega-hit på afveje

Lille Sejler hører så absolut til de 'tunge drenge' blandt sjældenheder i Skandinavien. Eneste forekomster indtil fundet ved Tranestederne, var tre fund i Sverige. Et junifund fra Kranksjön i Skåne i 1979, en augustfugl fra Grötvik i Halland i 1985, og et oktoberfund fra Hörnefors i Västerbotten i 1988. Det er svært at se en 'linje' eller tendens i billedet af forekomsterne. Det ligner 'lonely stranglers', der er blevet fanget af en bærende vind. Efter en skuffende og kølig start på maj måned, skete der noget den 20. Lun luft strømmede ind over landet, i Skagen ofte via en vind fra retninger mellem nord og øst, men luftmassen stammede fra syd og sydøst. Umiddelbart tænker man nok, at den Lille Sejler ved Tranestederne stammer fra de nyligt etablerede bestande i Sydspanien og Sydportugal. Kigger man derimod på forekomsten af andre sjældne arter i selv samme periode, dukker flere op, som har vinterkvarterer i Indien og nærliggende lande. De mange Steppeørne, Buskrørsangere - og ikke mindst Grøn Sanger - antyder måske mere, at fuglen kunne stamme fra mellemøstlige bestande. *Affinis*' veje er uransagelige...

Lille Rørvagtel - en finderberetning

Af Martina Hillbrand, frivillig ved Skagen Fuglestation

En ny art for Skagen

Jeg har ringmærket fugle i mange europæiske lande gennem de seneste 20 år, men 2020 var mit første besøg på Skagen Fuglestation. Jeg tilbragte næsten to måneder fra midt i maj til midt i juli på stationen og nød det virkelig.

Udover ringmærkning deltager vi som frivillige også i andre projekter under fuglestationen. Et af disse projekter er overvågning af den lokale Skarv-koloni i ”Skarvsøen” nær Nordstrand. Vi havde til opgave at tælle ungerne i rederne og vurdere deres alder. Efter at have afsluttet ringmærkning og fået en hurtig frokost tog jeg sammen med Fanny Rey ud til søen. Vi mødte to andre ornitologer, som vi ikke kendte. Det var Peter Brodersen og hans bror Jesper, der var taget ud for at høre Drosselrørsangeren, der havde holdt til ved søen i nogle dage. Vi hilste på hinanden, hvorefter vi begyndte at tælle skarv-unger. Der var mange unger, så der var nok at tage sig til. Fanny ville også gerne se Drosselrørsangeren, som vi kunne høre. At se den var straks sværere på grund af de høje tagrør.

Da der kom løbende meldinger om forskellige spændende rovfugle på meldesystemet ”Zello”, blev vi i området lidt efter, at vi var færdige med Skarverne i den ene ende af søen. I stedet for at lede efter Drosselrørsangeren og spejle efter rovfugle, begyndte jeg dog i stedet at iagttage de voksne Skarver, der kom med føde til ungerne. Pludselig fløj en fugl ind fra højre langs kanten af søen og landede lige ud for os på en lille gren, der stak op af vandet. Jeg betragtede den og tænkte, at det nok var en Vandrikse, der er ret almindelig i området. Vi havde blandt andet ringmærket et par stykker nogle dage før. De andre så på rovfugle, og jeg spurgte, om der var nogen, der vil se fuglen. Peter fandt den hurtigt, og vi så, at den ikke helt lignede en Vandrikse. For det første var den mindre, og den havde ikke rødt næb – men jeg tænkte, at det måske var en yngre fugl. Sammenlignet med Vandrikken, jeg havde haft i hånden et par dage før, var næbbet dog også påfaldende kort. Jeg lagde mærke til fuglens hoved, som var smukt i bløde gråbrunlige farver. Samtidig gik fuglen hen af grenen, indtil den forsvandt bag tagrør. Da den bevæ-

Der spejdes efter Lille Rørvagtel

Foto: Hans Christophersen

gede sig, noterede jeg to sorte striber på ryggen. Da fuglen var forsvundet, fandt Peter ”Fugle i Felten” frem, og vi slog op på siden med rørvagtler. Da fuglen ikke havde pletter og med det varmt farvede gråbrune hoved, ar der ikke mange muligheder tilbage. Peter havde også set grønne ben, som jeg ikke lige havde bemærket. Fuglen, som vi gerne ville have de andre til at se, var imidlertid ikke til at få øje på nu. Vi vidste, hvor den var, men let var det ikke. Ved at bevæge os og betragte stedet fra forskellige vinkler, lykkedes det imidlertid at få nogle kort glimt af den – uden at skræmme den væk. Vi synes dog ikke, at vi havde set den godt nok til en helt sikker bestemmelse.

På dette tidspunkt var jeg ikke klar over, hvor sjælden en fugl vi havde med at gøre. Peter var dog ret sikker på, at Lille Rørvagtel, som vi mente det var, aldrig tidligere var iagttaget i Skagen. Derfor valgte jeg at ringe til Hans Christophersen fra Peters telefon. Han boede på Fuglestationen og var ved at pakke, da det var hans sidste dag der. Hans ville komme hurtigst muligt. Peter og hans bror blev ved rørvagtlen, mens jeg gik til den anden ende af søen for at fuldføre registreringen af skarv-unger. Der var imidlertid ikke så mange i den ende, så vi var hurtigt tilbage. Rørvagtlen havde ikke bevæget sig. Da alle karakterer passede på en hun Lille Rørvagtel, meldte Peter den ud på Zello.

Lille Rørvagtel. Billedet er taget i Oman
Foto: Hanne og Jens Eriksen

Hans ankom umiddelbart efter, men vi kunne stadig ikke se den. Men selv om han ikke vidste præcis, hvor den var, lykkedes det ham at alligevel at genfinde den og se den kortvarigt. Hans prøvede at afspille fuglens kald, hvilket den umiddelbart svarede på. Flere besøgende kom til og kaldet blev afspillet igen – igen svarede den med stemme som Lille Rørvagtel hun. Enkelte fik vist også sporadiske glimt af den. Herefter valgte vi ikke at forstyrre fuglen yderligere, og Fanny og jeg tog tilbage til fuglestationen, hvor der var opgaver, der ventede. Rørvagtlen blev i området resten af dagen og blev hørt flere gange efterfølgende. Dagen efter var den forsvundet.

Det var først, da jeg kom tilbage fra ringmærkning dagen efter, at jeg fandt ud af, at jeg var blevet en lokal celebritet. Det var da også en fin oplevelse både at finde og se den Lille Rørvagtel. Jeg vil også takke Peter Brodersen, som var med til at identificere den, så jeg kunne bevare min ”troværdighed”. Faktisk gjorde jeg jo ikke andet end at tælle skarv-unger – og vupti, så blandede en Lille Rørvagtel sig! Jeg føler jo ikke, at jeg fortjente al den opmærksomhed. For mig er det at se på fugle jo mere videnskab end ”sport”. Bortset fra det så var det en herlig tid i Skagen, og jeg ser frem til at vende tilbage – allerede i 2021.

Oversat af Hans Christophersen

Forskning ved Skagen Fuglestation

Af Dan Bruhn, medlem af Skagen Fuglestations bestyrelse,
Simon S. Christiansen, forstander på Skagen Fuglestation

Monitering af skarvernes ynglesucces

Fuglestationen har, siden vi åbnede i 2017, fulgt kolonien af skarver ved Nordstrand tæt. Med hyppige besøg gennem yngleperioden undersøges koloniens ynglesucces ved at registrere fuglenes adfærd, antal aktive reder, antal æg og unger samt notere eventuelle forladte eller præderede reder. De indsamlede data sendes hvert år til DCE, Aarhus Universitet og indgår dermed i den samlede nationale overvågning af skarvernes ynglesucces (Sterup, J. & Bregnballe, T. 2020).

Efter at fuglene i 2019 pludseligt forsvandt fra kolonien i det tidlige forår, og dermed ingen unger fik på vingerne det år, så var skarverne tilbage i 2020. I ultimo april ankom fuglene til rederne, hvilket var omkring en måned senere end normalt. Den meget sene start betød også at, der kunne ses unger i rederne helt frem til de sidste dage af juli. De første unger klækkede den sidste dag i maj. Der var yngleaktivitet i totalt 35 af rederne gennem sæsonen, hvoraf 9 af dem blev forladt eller præderet. Det vides ikke med sikkerhed af hvilket rovdyr, men de præderede reder var alle i den ende af kolonien nærmest land. Der blev noteret et maksimum på 91 unger i rederne, og det vurderes at omkring 60 af dem overlevede til de blev flyvefærdige.

Skarvsøen

Foto: Skagen Fuglestation

Ynglesuccesen var derfor fortsat på et lavt niveau sammenlignet med 2016, hvor kolonien kulminerede med ca. 250 besatte reder. I 2017 var der til at starte med 244 besatte reder, men næsten alle blev præderet af ræv. Året efter var der dog igen 148 besatte reder med ca. 100 flyvefærdige unger. Det første år med ynglende skarver på lokaliteten var tilbage i 2010, hvor seks par etablerede sig. I foråret lavede de unge en lille film om arbejdet med at overvåge skarverne (Skagen Fuglestation¹ 2020).

Projekt ICARUS – GPS-mærkning af solsorte

I efteråret bidrog fuglestationen til et internationalt tracking-projekt med små GPS-sendere, som blev sat på solsorte i trækperioden i oktober og november. Teknologien og senderne blev udviklet af Max Planck Institute of Animal Behavior i Tyskland, hvor det for første gang lykkedes at producere GPS-sendere der kan bæres af småfugle. Ellers har GPS-senderne førhen, grundet deres vægt, begrænset sig til at kunne bæres af større fugle såsom rovfugle og ænder. Signalerne fra senderne modtages

via den internationale rumstation ISS. Fuglestationer rundt om i hele Europa påsatte derfor hundredvis af sendere på solsorte i oktober og november. I Danmark deltog både Blåvand og Skagen Fuglestationer, hvor der blev mærket hhv. 25 og 7 solsorte med sendere.

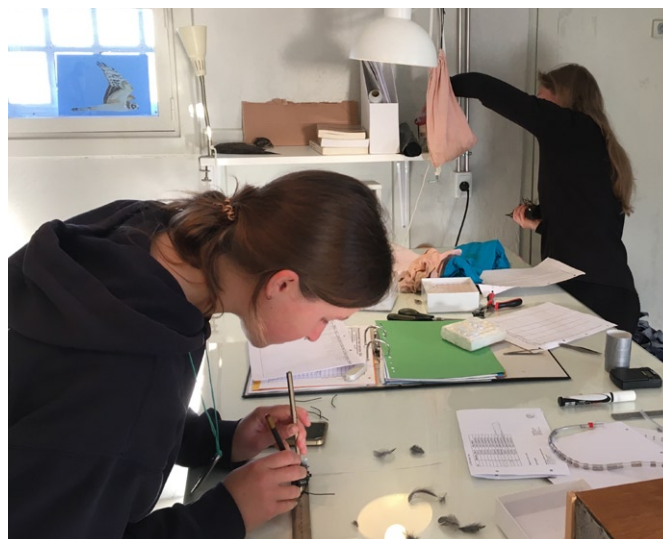

Solsort med GPS

Foto: Skagen Fuglestation

Formålet med projektet er at få en dybere forståelse af solsortenes trækadfærd på tværs af forskellige populationer. Ved at kunne følge enkeltindivider med præcise positioner, kan det give forskere et meget mere detaljeret indblik i hvor fuglene er, hvad de gør og hvornår. Teknologien bag ICARUS-projektet kan derved hjælpe med at besvare et bredt udvalg af spørgsmål relateret til populationsbiologi og evolution. Størstedelen af solsortene som yngler i det nordlige Skandinavien, Østeuropa og Rusland trækker mod sydvest om efteråret og overvintrer bl.a. på de Britiske Øer og i Sydvesteuropa. Fugle som yngler i Sydeuropa, er derimod udpræget standfugle, mens populationen i Mellemeuropa har en partiel trækadfærd, hvor en del af fuglene trækker, mens andre bliver i samme område. Men hvad er det der gør, at fugle af samme art vælger forskellige trækstrategier? Hvilken betydning har valget af habitat på deres adfærd? Hvad ”trigger” fuglene til at trække? Er der forskel på hvornår, og hvor langt de trækker mellem årene? Er der forskel i distance og tidspunkt for trækket alt efter fuglens køn og alder? Hvilke trækstrategier virker favorable for arten? Kan det have betydning for den naturlige selektion hos arten? Hvor dør fuglene typisk og hvorfor? Det er alle eksempler på spørgsmål, vi over tid kan håbe at komme nærmere et svar på med data fra senderne.

Rent praktisk fangede og ringmærkede vi solsortene som normalt ved Kabeltromlen, men vi lagde

Arbejde med GPS på solsorte
Foto: Skagen Fuglestation

en yderligere indsats ved at opsætte ekstra net i Ellekrattet, hvor der ofte raster drosler længere tid op ad dagen. Ellers fanges de fleste drosler typisk på de tidligste netrunder lige efter solopgang. Fuglene blev efterfølgende bragt til laboratoriet ved Det Grå Fyr. Her blev fuglens køn, alder, vægt og fedtmængde noteret, som vi gør med alle fugle der mærkes. Derudover blev der noteret muskelmasse og indsamlet eventuelle tabte fjær og flåter, som mange af dem havde siddende. På den måde fik vi meget fysiologisk data om fuglene og data om deres kondition. Senderne blev til sidst sat på fuglen som en slags rygsæk, og tiden for hvornår fuglen blev sluppet noteredes. At sætte sendere på fugle kræver særlig tilladelse fra Ringmærkningscentralen, og inden vi gik i gang, blev ringmærkerne undervist i feltarbejdet på Blåvand Fuglestation af Kasper Thorup fra Københavns Universitet. Senderne vejede kun lidt over 4 gram. En solsort har en vægt på mellem ca. 75 og 120 gram alt efter individuel størrelse, fedtmængde og muskelmasse. Fugle fra det nordøstlige udbredelsesområde er generelt større end dem fra de sydlige bestande. Ved Det Grå Fyr blev en antenne sat op, som kunne registrere fuglens tilstedeværelse mens de stadig var i området, inden senderne fik kontakt med rumstationen ISS. I en lille film fortæller fuglestationens forstander om formålet med projektet og arbejdet med fuglene og senderne (Skagen Fuglestation² 2020).

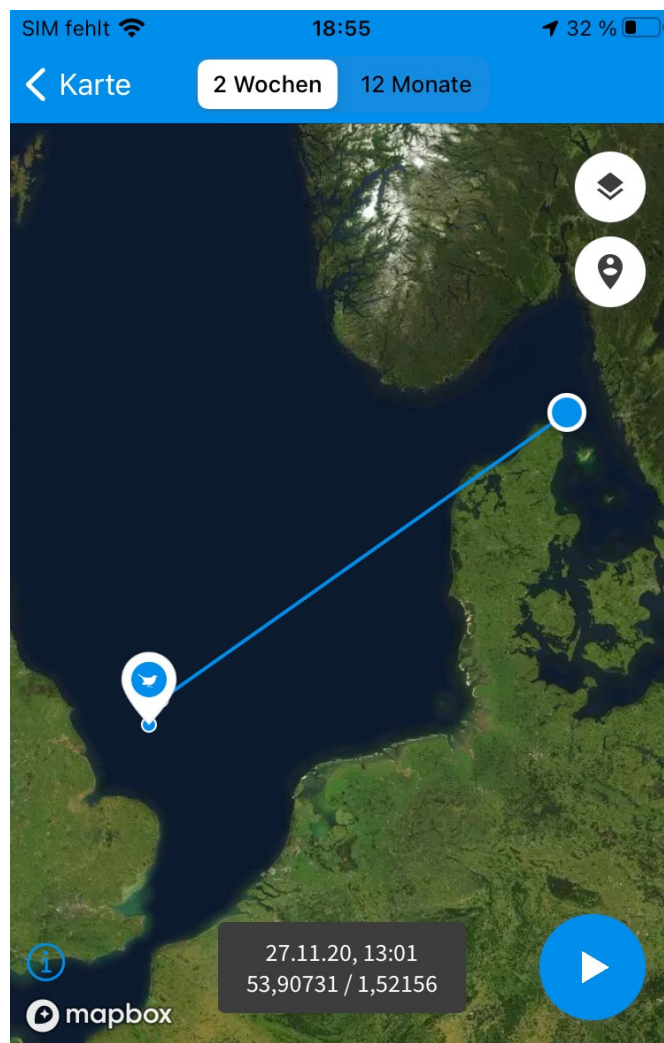

Grundet tekniske udfordringer globalt i projektet, oplevede alle fuglestationerne desværre, at vi kun modtog data fra ret få af senderne. Når ny teknologi prøves af i stor skala første gang, er det dog ikke overraskende at uventede problemer kan dukke op. Vi regner derfor stærkt med at de tekniske problemer bliver løst i næste fase af projektet, og vi dermed kan få flere punkter og ruter på fuglene fremadrettet. Med dette in mente var vi derfor meget glade da vi pludseligt fik punkter på den første fugl vi mærkede! En adult han. Fuglen blev mærket og sluppet den 25. oktober, hvorefter data viste at den rastede i Reservatet vest for Sandormsporet indtil den 19. november. Herefter opholdt den sig et par dage i Ellekrattet, inden den trak sydvest til Råbjerg den 21. november, hvor den blev frem til den 26. november. Det rigtig interessante var dog det, som skete den følgende dag, hvor senderens positioner viste at fuglen var i aktiv flugt langt ude over Nordsøen tæt på England. Formodentligt på vej til dens vinterkvarter der. Det blev det sidste signal fra fuglens sender vi modtog, hvilket dog ikke er ensbetydende med at den er omkommet til havs. Det kan dog lige så vel være at den faktisk nåede frem til land, men at ISS bare mistede signalet af andre årsager.

Med Max Planck Instituttets gratis App; Animal Tracker kan man på egen hånd finde positionerne fra vores solsort, sammen med de registrerede bevægelser af andre solsorte i ICARUS-projektet rundt i Europa. De kan også findes på Movebanks hjemmeside, blandt mange andre arter fugle og dyr med sendere på.

Flåt på Tornsanger
Foto: Skagen Fuglestation

Billede af APP'en "Animal Tracker" fra Max Planck Institute of Animal Behavior. Kortet viser GPS-mærket solsorts rute 626 km. ude over Nordsøen

Foto: Skagen Fuglestation

Indsamling af flåter til sygdomsovervågning

Flåter kan virke som vektor for en lang række patogene bakterier og vira. Det er ligeledes meget almindeligt at fugle fungerer som vært for flåter. Det betyder derfor også at fuglene potentielt har betydning for spredning af flåtbårne sygdomme over længere distancer, når de trækker mellem både landegrænser og verdensdele. Ved at indsamle flåter fra fuglene i Skagen og teste dem for bakterier og vira, får vi indblik i tilstedeværelsen af forskellige patogener i flåterne som trækfuglene bærer. Ved at relatere sådanne resultater med fuglernes adfærd, og flåtbårne sygdommes øvrige optræden geografisk, kan vi blive klogere på spredning af sygdomme både lokalt og globalt.

I forlængelse af ICARUS-projektet startede fuglestationen et pilotprojekt med Linnéuniversitetet i Sverige, hvor vi sammen med en lille gruppe af andre europæiske fuglestationer (Falsterbo, Ottenby og Greifswalder Oie) indsamlede flåter specifikt fra solsorte. Flåterne vil efterfølgende blive testet for flere forskellige bakterier og vira på Linnéuniversitetet. Dette projekt blev motiveret af, at ICARUS-projektet kan give ny mere detaljeret viden om solsortenes træk og adfærd, som måske kan bidrage til en større forståelse af, hvilken betydning lige netop solsorte kan have for spredning af flåtbårne sygdomme. Solsort ved vi er en art der meget hyppigt bærer flåter. Dette så vi også med de fugle vi undersøgte i efteråret. Ud af 30 undersøgte solsorte, fandt vi flåter på hele 25 individer, hvilket svare til godt 83%. Hertil kommer at mange af fuglene typisk havde flere flåter siddende. I alt blev der således indsamlet 220 flåter fra de solsorte, som bar flåter i oktober og november.

Udover ovennævnte projekt indsamlede vi i foråret også flåter fra et mindre udvalg af langdistance-trækfugle og drosler, som led i et samarbejde med Uppsala Universitet og Statens Serum Institut. Her var vi særligt opmærksomme på at indsamle flåter fra fugle der ankom fra vinterkvartererne i Afrika, og i de efterfølgende tests på Seruminstittuttet er fokus at screene for relevante vira (bl.a. TBE). For begge projekter har vi i skrivende stund endnu ikke modtaget resultaterne på analyserne af prøverne med flåter. Fuglestationens frivillige lavede i foråret en lille film om hvordan flåtindsamlingen foregik (Skagen Fuglestation³ 2020) Fremadrettet kunne det være interessant at udvide flåtindsamlin-

Flåt i Eppendorfrør
Foto Skagen Fuglestation

gerne med at tage blodprøver på fuglene og teste i hvilket omfang fuglene smittes med flåtbårne sygdomme, hvilket vi endnu ikke ved meget om. Sammenholdt med data om fuglenes kondition og GPS-data, kan vi derforuden få viden om hvordan eventuelle sygdomme hos småfuglene påvirker deres adfærd og dødelighed.

NOVANA Vandfugletællinger

Fuglestationen bidrog i 2020 igen med tællinger til DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi) ved Aarhus Universitet i forbindelse med overvågning af fuglearter på Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1, samt for trækfuglearter der indgår i et eller flere udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområderne. I de omkring fire årlige, koordinerede tællinger har lokalt bosatte observatører været meget hjælpsomme med at dække de relevante områder for tællingerne på hele Skagen Odde.

Novana tælling
Foto: Skagen Fuglestation

Tendenser i trækket af sangfugle gennem Danmark

Fuglestationen har sammen med DOFs to andre A-fuglestationer leveret ringmærkningsdata til to studieprojekter i foråret 2020 på Aalborg Universitet (AAU, v/Dan Bruhn og Cino Pertoldi), som undersøgte tendenserne i trækket af sangfugle gennem Danmark. Begge projekter gik rigtig fint. Siden har Dan Bruhn og Cino Pertoldi gennem efteråret 2020 genanalyseret ringmærkningsdata for at teste tendenser i sangfuglenes fænologi både indenfor og på tværs af arter i relation til klima og populationsindeks. Disse analyser er delt op i to, nemlig

et for forårs-tendenser, hvor der også analyseres forskelle mellem køn, og et for efterårs-tendenser, hvor der også analyseres for forskelle mellem unge og voksne fugle. I samarbejde med Fuglestationen er intentionen at publicere disse analyser, der strækker sig over perioden 2007-2019, som første analyse inden for emnet siden Anders Tøttrup et al. i 2006 publicerede lignende analyser for perioden 1976-1997 baseret på data fra Christiansø.

Radiotelemetrisk overvågning

I samarbejde med Københavns Universitet og Katherine Snell (Max Planck Institute of Animal Behavior), opsatte Fuglestationen i 2018 en radiomodtagerstation i Grenen-området til overvågning af radiomærkede fugle, der potentielt passerer Skagen i trækperioderne. Projektet er tilkøbt Motus-netværket. Modtagerstationen er opsat på en mast som ejeren TDC meget venligt har givet Fuglestationen lov til at anvende. I 2020 blev de første radiosendere sat på fugle i Skagen. En snes radiosendere blev sat på rødhalse i foråret 2020 for at undersøge deres trækadfærd i området via signaler til modtagerstationen. Desuden blev modtageren opdateret med retningsantennener. Data fra senderne på rødhalsene er efterfølgende blevet anvendt til analyser af studerende fra AAU (v/Dan Bruhn og Cino Pertoldi). Rødhalsenes afgang fra Skagen blev analyseret i forhold til fuglenes alder, fysiologiske tilstand samt vejret. Følgende er planen at kombinere disse analyser med yderligere analyser af

fuglenes præcise trækretninger fra Skagen i samarbejde med Mikkel Friberg Mortensen (Kandidatstuderende i biologi på Københavns Universitet), der vil besøge Fuglestationen i virksomhedspraktik. Fremadrettet har Fuglestationen planer om at udvide den radiotelemetriske overvågning til flere arter, f.eks. hvidbrynet løvsanger eller munk.

Kildeliste:

1: Skagen Fuglestation 2020. Vi følger Skarverne. Film på Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=c3nZg9K1luE&t=32s>

2: Skagen Fuglestation 2020. GPS-mærkning af solsorte – Projekt ICARUS. Film på Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=hiOdBMLWQj4>

3: Skagen Fuglestation 2020. Indsamling af flåter fra trækfugle på Skagen Fuglestation. Film på Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=JW8YIcRDYKE>

Sterup, J. & Bregnballe, T. 2020. Danmarks ynglebestand af skarver i 2020. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Teknisk rapport nr. 187. <http://dce2.au.dk/pub/TR187.pdf>

Tøttrup, A.P., Thorup, K., Rahbek, C 2006. Patterns of change in timing of spring migration in North European songbird populations. *Journal of Avian Biology*: 37.

Sandwich Terns in Denmark

Af Lisa Vergin, frivillig ved Skagen Fuglestation

Where do Sandwich Terns roosting in Danish waters come from? How long are they staying? How many come to Nordjylland? These are some of the questions Skagen Bird Observatory helped Aarhus University to answer in 2020 as part of a program coordinated by Thomas Bregnballe and Jacob Sterup. In order to collect data, regular counts of roosting Sandwich Terns in Skagen, Jerup Strand and Jammerbugten were made. A special focus was laid on reading rings on adult and juvenile birds. Interestingly, many Sandwich Terns ringed in the Netherland or Germany fly up to Denmark after their breeding season to prepare for the migration to their wintering grounds in West and South Africa. During the first year of their life, juvenile Sandwich Terns stay with their parents and migrate together. So, you can still observe family bonds up here in Denmark and watch juveniles start learning to fish on their own or waiting on the beach for

their parents to bring fish.

Since several years, there is a well-established night ringing site for catching Sandwich Terns in Agger Tange, on the west coast of Denmark. The ringers there catch very good numbers of Terns during the summer months and manage to get quite a lot of foreign recaptures, which give a lot of information about the movement of Terns. During three nights in August, we explored two other sites (one at Jerup Strand and one at Nordmandshage) in order to see if the method from Agger Tange can also be developed in other places. At the third night in Nordmandshage we finally managed to catch three Sandwich Terns, one of them being an individual ringed in its nest at Hirsholmene back in 2018. It was quite satisfying to be successful already at the third attempt and it is going to be exiting what the future will bring!

Hvaler og sæler omkring Skagens Odde

Af Anders Østerby, medlem af Skagen Fuglestations bestyrelse

Hvaler

2020 blev et år, der hvalmæssigt blev totalt domineret af marsvin og delfiner – der blev set hele 4 delfinarter omkring Skagen Odde – til gengæld er det bemærkelsesværdigt at hvidnæsen ikke er mellem de observerede arter. Det er i parentes bemærket den udvikling mange hvidnæse-eksperter har forudsagt vil ske, idet klimaændringer med stigende havtemperaturer vil styrke bl.a. øresvin og almindelig delfins muligheder for at trives i Nordsøen – og samtidig fortrænge hvidnæsen, der foretrækker en havtemperatur på max. 18°C.¹ Hvis ikke andet er anført, stammer observationerne fra DOFbasen.

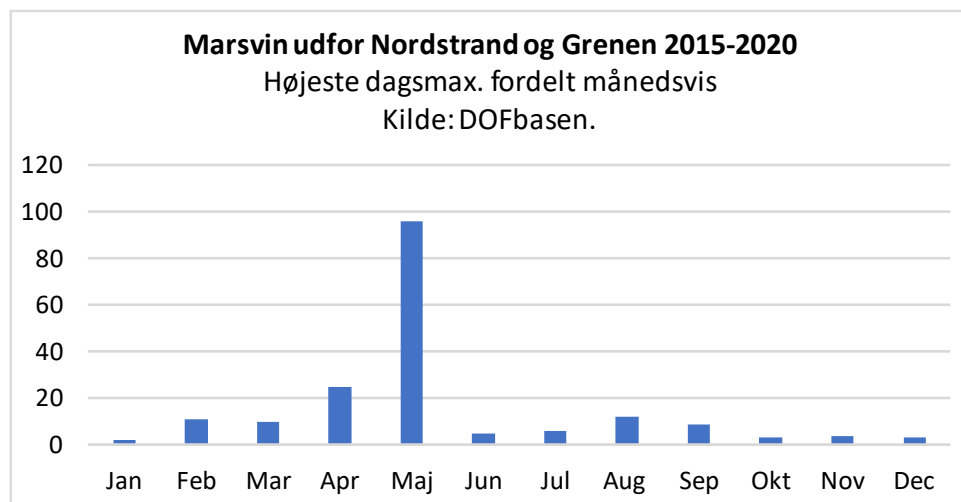
Spækhugger ved Grenen

Foto: Erik Christophersen

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Marsvinet ses i vandet omkring Skagen Odde året rundt med de største forekomster i perioden april-maj og med få dyr oktober-januar. Største nævnte observation fra 2020: 21/5 8 ex. fra Grenen, og som der står i en note, var der ”sikkert mange flere”.

Da datamaterialet for de enkelte år er begrænset, er der lavet en opstilling af månedlige dagsmaksimaler for perioden 2015-2020. Den største obser-

vation i perioden er 3/5 2017 96 ex. (65 ex. Nordstrand og 31 ex. Grenen – rekord for Skagen (Knud Pedersen, DOFbasen). Det fremgår også at der var mange observatører, der formodentlig har kunnet koordinere sammentællingen mellem de to lokaliteter på dagen. Marsvinene kommer tættest på kysten og observatørerne ved Nordstrand, hvorfor det alt andet lige også er lettere at holde øje med dyrene her end ved Grenen. Desuden bør det bemærkes at arten er nemmere at registrere i sommerhalvåret på grund af ”roligere vande”. Marsvin er notorisk svære at tælle, især når de er i bevægelse. Det er sjældent at der er mange individuelle karakterer at lægge mærke til – udover størrelsesforskelle.

Spækhugger (*Orcinus orca*)

Også i 2020 var der observationer af Spækhugger ved Skagen. 31/7 sås mindst 4 ex. svømme mod NØ ud for Grenen (”En stor han og 3-5 mindre dyr”) (Morten Christensen) og 1/8 blev en han set svømme NØ ved Nordstrand (Jonas Morsing Thomasen). Fundene kommer efter at 3 dyr 23/7 blev filmet med mobiltelefon af Mads Sørensen, Gandrup, da han spottede gruppen ved Skiver syd for Gandrup i den østlige Limfjord (videregivet via Peter Lundgren Gregersen til forfatteren). 6/8 sås 1-2 ex. 7 sømil vest for Vinga udfor Göteborg². Samme kilde angiver en række observationer i samme farvand i maj måned med minimum 6 dyr filmet 10 sømil NV for Väderøerne 5. maj.

Det er uklart, hvorvidt dyrene i henholdsvis foråret og sommeren er den samme flok, mens det nok er sandsynligt for dyrene, der blev set omkring månedsskiftet juli-august. Det står endnu tilbage

at fastslå om de spækhuggere, der ses i danske farvande i disse år, stammer fra Skotland og/eller Norge.

Stribet delfin (*Stenella coeruleoalba*)

Det vakte opsigt, da en delfin dukkede op i Skagen Havn 28/9 – og endnu mere, da det viste sig, at der var tale om Stribet delfin. Der blev taget en del fotos af dyrets farvemønster på siden af forkroppen, der adskiller den fra Almindelig delfin, som den blev bestemt til i første omgang. Dyret blev blandt andet set i bassinet omkring lystbådehavnen, hvor den øjensynligt jagtede småfisk. Observationerne fortsatte til og med 2/10³. Historien om det usædvanlige fund slutter dog ikke her. Da Annemieke Podt, et medlem af den hollandske forening for hvalinteresserede, Rugvin (Rygfinne) tilfældigvis stødte på Erik Christophersens blog med foto af dyret under dets ophold i Skagen Havn, kunne hun se at den havde de samme 4 ar-striber hen over ryggen bag rygfinnen. Disse ar kunne også ses på det dyr, der opholdt sig udfor Harlingen i det nordvestlige Holland 31/5-4/6 tidligere på året. På den hollandske hjemmeside ses Erik Christophersens billede og en videooptagelse til sammenligning med de hollandske⁴. Arten er en sjælden gæst i Danmark med to fund ifølge Carl Christian Kinze: En levende stranding mellem Rødhus og Blokhus i

Stribet Delfin i Skagen Havn
Foto: Erik Christophersen

1998 samt en observation SØ for Anholt i 2001⁵.

Almindelig delfin (*Delphinus delphis*)

Mens Limfjorden fra starten af juni og resten af året ud har kunnet give mange naturinteresserede en god oplevelse med delfinen, der først holdt til omkring Aalborg og senere den vestlige del af Limfjorden, kan Skagen Odde kun byde på et dødt eksemplar i 2020³.

26/11 blev Nordsøen Oceanarium bedt af Naturstyrelsen om at indsamle den døde delfin, der var fundet i Aalbæk Havn. Dyret er endnu ikke blevet undersøgt nærmere med henblik på eventuelt at fastslå dødsårsag. Der er taget prøver af nogle af de hvallus, der sad på dyrets krop. Hvallusene vil blive sendt til Lejden Universitet til endelig artsbestemmelse. En observation fra Skagen Havn 26-27/9 drejer sig formodentlig om Stribet delfin.³

Øresvin (*Tursiops truncatus*)

Hvis yderkanterne regnes med, er der i 2020 er 5 observationer fra Skagen Odde af denne delfin (der gerne måtte hedde noget andet på dansk).

- 12/1 ses 5 dyr ”i bevægelse” ved Grenen (Grenen Fuglestation³)
- 6/8 2 ex. fouragerende ved Skiveren (Per Tejsner)
- 6/8 5 ex. Narhøj, Frederikshavn (Niels Thomas Eriksen³)
- 1/11 1 ex. Bratten Strand (Lars H. Mortensen)

og endelig havde nogle Skagen Fuglestations folk

Almindelig delfin fundet i Aalbæk Havn 26/11 2020

Foto: Kim Fogt

27/11 fornøjelse af at se 2 dyr, der svømmede nordpå udfor Det Grå Fyr i smuk solnedgang og måneopgang. Foto kan ses på fuglestationsbloggen 2020.

Siden fundet ved Grenen i januar er der i løbet af året gjort iagttagelser af 5 dyr i det nordlige Jylland, primært i den vestlige del af Limfjorden. I slutningen af juli ses en gruppe på 5 i Langerak øst for Aalborg³. Noget kunne tyde på at det er samme flok, der har bevæget sig rundt i de nordlige farvande i løbet af året.

Øresvin forekommer stadigt hyppigere i de danske farvande i disse år, og i 2020 kunne der endda sættes oprindelse på nogle af dyrene. Ekspertes på University of Aberdeens feltstation i Cromarty har nærstuderet fotos af øresvinet, der siden 2019 har holdt til i Svendborgsund. De har kunnet sætte navn på delfinen, der af lokale har fået det fynsklingende navn Delle. Der er tale om en 13-årig han, døbt Yoda af skotterne, og han stammer fra den skotske Moray Firth-population. Senere har det vist sig at 3 af de dyr, der opholdt sig i den vestlige del af Limfjorden i sommerhalvåret i 2020, var dyr fra samme population. Og en af disse skulle være Chewbacca, Yodas mor⁶. Umiddelbart ser det ikke ud til at fotos af dyrene udfor Det Grå Fyr 27/11 kan bruges til individ-identifikation.

Sæler

Spættet sæl (*Phoca vitulina*):

Arten ses året rundt omkring Skagen Odde med flest dyr efter ynglesæsonen, hvor årsungerne begynder at forlade kolonierne i det nordlige Kattegat. Årets største observationer ligger da også i denne periode: 23/9 52 ex. og 22/10 43 ex. – begge Grenen. Der er oftest ikke angivet alder på sælerne, da det også kan være svært at skelne især ældre ungdyr fra de voksne. I løbet af efteråret svinder flokken ind – blandt andet fordi en del ungdyr tydeligvis bukker under for sult og angreb af lungeorm. Angreb af lungeorm afsløres ofte ved at ungen er rød af blod omkring mund og snude. Det er velkendt at lungeorm optræder med større hyppighed i takt med at bestanden af Spættet sæl er vokset⁷.

Gråsæl (*Halichoerus grypus*)

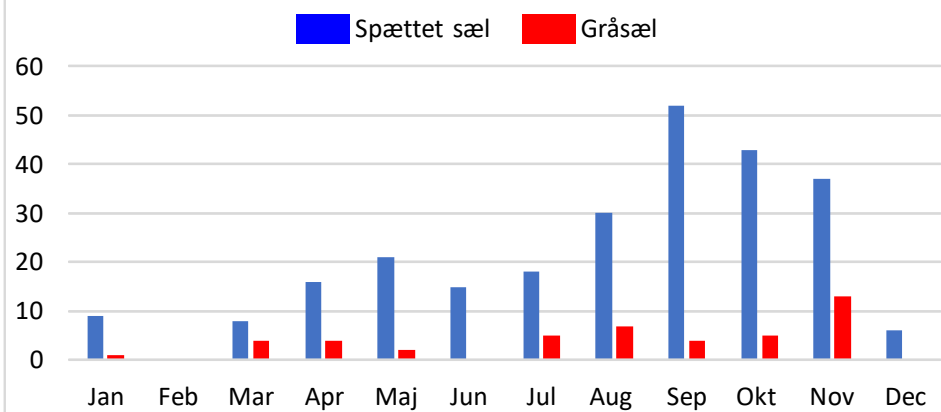
Gråsælen er set omkring Grenen året rundt i 2020 med flest i efteråret og med en stor observation 6/11 med 13 levende dyr, 1 aflivet, 1 død og 1 kadaver – vel den største forekomst i området i nyere tid. Det er langt flere end i 2018 og 2019, hvor højeste dagstotal begge år var 2 ex. Også hos Gråsæl

mangler der aldersangivelser ved observationerne – undtagelsen er gamle hanner, der kan kendes på kropsstørrelsen og det karakteristiske ”heste-hoved” med store øjne og store næsebor. Der er ikke umiddelbart nogen sikker forklaring på den store november-forekomst. Det er uklart, hvilke bestande Grenens gråsæler stammer fra. Der er registreret ynglefund på Anholt og omkring Læsø, men der er ikke sket stor spredning nordpå siden ”indvandringen” til Ertholmene for en halv snes år siden. Bestanden i Kattegat og Østersøen er genetisk adskilt fra bestanden i Nordsøen og Vadehavet⁸. Det er kendt at meget unge Gråsæler har drevet fra oversvømmede Vadehavssøer nordpå langs Jyllands vestkyst i vinterstorme⁵. Desuden er der to fund af ilanddrevne, levende gråsæl-unger med skotske luffemærker på den jyske vestkyst, hvoraf det ene nævnes: 13/1 2013 blev der fundet en unge i Hirtshals Havn. Den var mærket som ugegammel unge på Isle of May udfor det sydøstlige Skotland 15/11 2012. Ungen blev i øvrigt fundet død nogle dage efter fundet.

Spættet sæl og Gråsæl på Grenen 2020

Højeste dagsmax fordelt månedsvis.

Kilde: DOFbasen.

Spættede sæler på bunkeren ud for Grenen 20/11 2020

Foto: Anders Østerby

Det store og mørke eksemplar på billedet, har en skade på halsen, hvilket kunne stamme fra nærkontakt med et garn. Ifølge Knud Pedersen, der fulgte sælen over en periode, syntes såret at heles langsomt i løbet af efteråret. Den unge sæl lige foran den har et stort sår omkring navleregionen, en sårtype der ofte ses hos yngre eksemplarer af Spættet sæl. Såret opstår i sælens første leveuger, hvor det naturlige sår fra navlestrengen ikke er helet ordentligt, ofte fordi den har været nødt til at forlade stranden på grund af forstyrrelser.

Kildeliste:

1: Towards a Conservation Strategy for White-beaked Dolphins in the Northeast Atlantic (ASCOBANS workshop, 2013). Kan findes på nettet.

2: Sveriges Späckhuggare (Facebookside).

3: naturbasen.dk

4: rugvin.nl/gestreepte-dolfijn-uit-harlingen-gezien-in-denemarken/ (hjemmeside)

5: hvaler.dk (hjemmeside)

6: marineconnection.org/incredible-news-more-scottish-dolphins-sighted-in-denmark (hjemmeside)

7: Aage Kristian Olsen Alstrup: Flere spættede sæler får lungeorm. Dyrslægen 5/2014, side 18-21.

8: novana.au.dk/arter/arter-2016/pattedyr/graasael/ (hjemmeside)

9: Forfatterens egne notater.

Flagermus over Skagen Fuglestation

Af Thomas W. Johansen og Frederik Johansen

Skagen er en af Europas væsentligste flaskehalse, når det gælder om at koncentrere fugletrækket om foråret. Det var derfor interessant at undersøge, om der er tilsvarende koncentrationer af flagermus over Skagen. Derfor tog Frederik Johansen en flagermusdetektor med til Skagen Fuglestation, som han under sit ophold i foråret 2020 havde sat op ved det Grå Fyr, hvor der foråret igennem hver nat blev indsamlet lydoptagelser af forbipasserende flagermus.

Data blev indsamlet i perioden 3. april – 15. juni 2020 ved, at en stationær flagermus detektor var placeret i ringmærkningsområdet ved det Grå Fyr. Denne flagermusdetektor var programmeret således, at den registrerede alle forbipasserende flagermus fra solnedgang til solopgang. Flagermusdetektoren var model: Wildlife Acoustics SM4-BAT. Optagelserne blev gjort med en samplerate på 384000Hz.

Alle indsamlede data blev analyseret af Thomas W. Johansen, og alle lydoptagelser af sjældne arter

blev forelagt Hans J. Baagø (Lektor Emeritus fra Københavns Universitet). Hans J. Baagø er en af de førende eksperter i Europa inden for flagermus og ikke mindst bestemmelser baseret på lydoptagelser. Bestemmelse af flagermus er et specialarbejde, og mange af arterne er utrolig svære at adskille fra hinanden på deres lyde. Man bør derfor altid være ydmyg i arbejdet med bestemmelser og det er således altid en god ide at få en ”second opinion” fra andre eksperter. Lydoptagelserne, der i dette tilfælde har været inde over Hans J. Baagø, var lydoptagelser af: Damflagermus, Frynseflagermus og Nordflagermus. Desuden diskuterede vi en række lydoptagelser, som endte ud i forskellige kategorier af ”ubestemt”: Ubestemt flagermus, ubestemt myotis, ubestemt Brun-/Leislers-/Skimmelflagermus, ubestemt Brun-/Skimmel-/Sydflagermus. Dette understreger, at man aldrig kan bestemme alle lydoptagelser af flagermus!

Troldflagermus

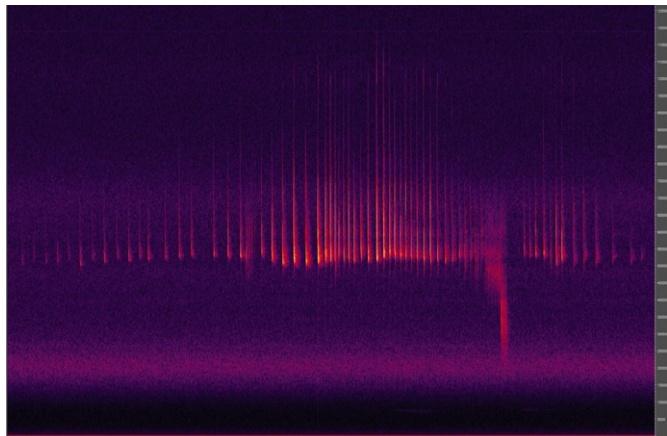
Foto: Thomas W. Johansen

Der blev i undersøgelsen fundet hele ni arter af flagermus, hvilket er over forventning. Arterne var Brunflagermus, Damflagermus, Dværgflagermus, Frynseflagermus, Nordflagermus, Skimmelflagermus, Sydflagermus, Troldflagermus og Vandflagermus. Flere af disse arter er os bekendt ikke tidligere registreret i Skagensområdet.

Resultaterne af undersøgelsen viser, at der næppe er en fast bestand af flagermus. Denne vurdering baseres på, at der er mange nætter helt uden lydoptagelser af flagermus, faktisk er der kun lydoptagelser på 57% af nætterne (42 ud af 73). Resultaterne viser også, at det er mange forskellige arter, der har passeret detektoren gennem foråret, og at den hyppigst forekommende art er Troldflagermus. Troldflagermus er registreret i 29 nætter svarende til 40% af nætterne.

Baseret på resultater af en stationær detektor, kan man ikke sige noget om antal af flagermus, der har passeret Skagen, men når der samlet blot er indsamlet 513 lydfiler over en periode på ca. 2½ måned, tyder på, at mange af disse blot er enkelte passager. Der var således ingen nætter med massiv forekomst af flagermus.

Lydfil fra Dværgflagermus

På baggrund af denne undersøgelse vurderes det, at de flagermus der passerede det Grå Fyr i foråret 2020, overvejende bestod af trækkende og strejfende flagermus. Indeholdt i begrebet strejfende flagermus er inkluderet lokale bestande af overvintrende og ynglende, som er strejft bort fra deres normale dagkvarterer.

Data fra denne undersøgelse er medtaget i det europæiske pattedyrskortlægningsprojekt EMMA

II under European Mammals Foundation. EMMA II er med andre ord en opdatering af EMMA I, som er "Atlas of European Mammals".

Konklusion og diskussion

Baseret på resultaterne af undersøgelsen, synes flagermus ikke at fremvise samme koncentration under trækket, som man ser under fugletrækket over Skagen. Spørgsmålet er så, om det er fordi, at nattrækkende flagermus ikke koncentreret over land men trækker bredfront således, at koncentrationerne langs kysten er minimale. Koncentrationer af flagermus finder dog sted. En lille undersøgelse på Christiansø i perioden 14-16 maj blev der på to nætter indsamlet ca. 3.750 lydfiler af flagermus. Natten mellem den 14-15. maj blev der indsamlet 250 lydfiler, og den efterfølgende nat blev der indsamlet 3.500 lydfiler. Der blev stort set kun fundet Troldflagermus på disse lydfiler. Dette indikerer, at flagermus i et eller andet omfang koncentrerer under trækket. En lille beskrivelse af denne undersøgelse kan læses på Christiansøs Naturvidenskabelige Feltstations hjemmeside (<https://chroe.dk/dyr-og-planter>). Data i Skagensundersøgelsen og Christiansøundersøgelsen er dog ikke sammenlignelige, når det gælder mængden af lydfiler, da detektoren der var placeret på Christiansø, var placeret på et sted, der vurderes egnet som fourageringsområde for flagermus. Dette var ikke tilfældet for detektorplaceringen i Skagen.

Artsgennemgang

Brunflagermus: Blandt de mere almindelige og meget udbredte flagermus i Danmark. Brunflagermusen er en af de arter af flagermus, der i stor omfang overvintrer syd for Danmark. Den forekommer således hyppigt i træktiden. Data fra denne undersøgelse viser, at den er registreret mellem den 5. maj og 9. juni.

Damflagermus: Damflagermus en primært udbredt i Jylland, med en enkelt bestand omkring Guldborgsund og omkring Præstø. Arten overvintrer i store tal i kalkminer og i mindre omfang i Bunkers. Skagen kan således huse enkelte overvintrende Damflagermus. Damflagermusen strejfer langt omkring og er således truffet i det meste af Danmark. Damflagermus er i undersøgelsen registreret på fem nætter.

Dværgflagermus: Danmarks almindeligste flagermus. Den er almindelig udbredt i hele landet på nær på Bornholm, hvor arten kun forekommer fåtalligt – ligesom den i det sydvestlige Jylland er fåtallig, og dens plads overtages af den sydlige art Pipistrellflagermus. Dværgflagermus er registreret på 20 nætter og er derved den næst hyppigst forekommende flagermus i undersøgelsen, og den art der har akkumuleret flest lydfile. Det vurderes, at registreringer gælder strejfende lokale flagermus.

Frynseflagermus: En sjælden og spredt forekommende art i Danmark. I undersøgelsen er der blot et enkelt fund i det tidlige forår. Frynseflagermusen er ikke en langdistancetrækker, men overvintrer bl.a. i de jyske kalkminer. Fundet i denne undersøgelse anses for at være en strejfer.

Nordflagermus: En af Danmarks sjældneste flagermus med kun få kendte bestande. Den mest stedfaste bestand der kendes i Danmark ligger lige syd for Skagen i Frederikshavn, hvor enkelte Nordflagermus overvintrer i en bunkers. Det er således ikke en stor overraskelse, at arten kan træffes strejfende i Skagen, hvor der i denne undersøgelse blot var en enkelt registrering.

Skimmelflagermus: En meget udbredt art der tidligere mest var kendt fra de store byer København og Århus. Skimmelflagermusen er den eneste flagermus, som har et skrig, der tydeligt kan høres uden brug af flagermusdetektor. Skimmelflagermus overvintrer i Danmark, men det også en flager-

musart der hyppigt registreres på træk. Skimmelflagermus er svær at bestemme ud fra sine lyde, da dens skrig ligger midt mellem Brunflagermus og Sydflagermus. Dens skrig overlapper således med begge disse arter. Sikre bestemmelser er gjort på tre nætter, men der er yderligere otte nætter med registreringer, der er placeret i kategorien ubestemt Brun-/Skimmel-/Sydflagermus.

Sydflagermus: En almindelig art der er udbredt over det meste af Danmark. Ligesom Skimmelflagermusen overvintrer den i Danmark, men ses også på træk. Sydflagermusen er registreret på 10 nætter, og det antages, at det gælder lokale flagermus, der er strejfer under fouragering. Det er sandsynligt, at arten har kolonier i og omkring Skagen.

Troldflagermus: Denne art er rimelig almindelig og vidt udbredt i Danmark. Arten overvintrer syd for Danmark, og enkelte nordeuropæiske troldflagermus er fundet så langt bort som i Tyrkiet. I denne undersøgelse er Troldflagermusen den flagermusart, der er registreret på flest nætter – hele 29. Det var forventeligt, at hvis undersøgelsen skulle påvise, at trækkende flagermus passerer Skagen, så ville det være denne art, der gjorde udslaget.

Vandflagermus: Denne art er en af Danmarks mest udbredte flagermusarter. Dette til trods, er der kun relativ få registreringer af arten i denne undersøgelse. Vandflagermus er registreret på syv nætter. Fire af disse syv nætter falder i starten af april, og det kan indikere strejfende individer, der har forladt overvintringspladserne.

Tabel 1. Oversigt over antal lydfile.

	Brunflagermus	Damflagermus	Dværgflagermus	Frynseflagermus	Brun-/Leislers-/Skimmel- flagermus	Nordflagermus	Skimmelflagermus	Brun-/Skimmel-/Syd- flagermus	Sydflagermus	Troldflagermus	Ubestemt flagermus	Ubestemt myotis	Vandflagermus	Lydfile samlet
Nætter der er registreret flagermus (ååååmmdd)														
20200403				1	1							12	2	15
20200404												3	9	12
20200408									1					1
20200409													1	1
20200411		1												1

20200417													1	1
20200418										1				1
20200419										6				6
20200424										1				1
20200503										2				2
20200504	1													1
20200506										2				2
20200509										4				4
20200510			1							2				3
20200511										1				1
20200513										4				4
20200519										3				3
20200520			11							3				14
20200521		2	4							2	1			9
20200522			1							6				7
20200523			1											1
20200524		1	1							4				6
20200525	3		1							8				12
20200526	3		5					76	4	9				97
20200527	1		2					7		11			3	24
20200528								1					2	3
20200529			1											1
20200530										1				1
20200531			2							1				3
20200602			2				2	13	1					18
20200603			5					2		3				10
20200604			2		1			2		2				7
20200605										1				1
20200606			3							5				8
20200608			1				1	3		13	1			19
20200609	1		115					2		20				138
20200610			7					7	3					17
20200611										2				2
20200612								1						1
20200613										1				1
20200614			13			1			1				7	22
20200615			30							1	1			32
Sum af lydfiler	9	4	208	1	2	1	3	114	10	120	2	15	25	513
Antal nætter pr art	2	3	20	1	2	1	2	10	5	29	2	2	7	42

Stemmer i natten

Af Simon S. Christiansen, forstander på Skagen Fuglestation

Nocmig er en forkortelse for Nocturnal Migration, eller på dansk; nattræk. En stor del af fugletrækket foregår om natten, når vi ligger og sover. Det kan derfor godt være ganske frustrerende at ligge i sengen om aftenen og tænke på de mange fugle, der passerer forbi på himlen, uden at have mulighed for at se dem. Alligevel er der dog metoder der gør det muligt at få i hvert fald et lille indblik i det spændende nattræk. Fyrfald, radarovervågning, tracking med logger/gps-sendere, Moon Watch og natoptagelser er eksempler på dette. Fyrpersonalet i mange af de danske fyrtårne registrerede og indsendte omkomne fugle til Zoologisk Museum i København, når fuglene kolliderede med ruderne i fyrtårnene. Fra 1883 til 1939 blev registreringerne årligt publiceret og står i dag som det første større materiale om nattrækket herhjemme. Årsrapporterne er i dag blevet digitaliserede, så alle kan se dem (Winge et al. 1895-1939). Det er ganske interessant læsning. Det skal dog imidlertid ikke handle om de hedengangne fyrfald (har de sidste 4 år kun fundet én fyrfalden fugl i Skagen – en rørsanger), men derimod om nutidens natoptagelser, som det modsat radar og GPS-sendere er ret let at gå i gang

med.

Gennem de senere år har fuglestationerne i Skagen, Blåvand og Gedser lavet overvågning af nattrækket gennem natoptagelser. I artiklen hér vil jeg fortælle lidt om, hvordan vi startede op med natoptagelser i Skagen, og præsentere lidt resultater fra vores nocmig-overvågning i 2020.

Stemmer i natten

I foråret 2018 havde Skagen Fuglestation besøg af Simon Gillings fra British Trust of Ornithology (BTO). Med sig havde han en optager, som blev sat ud i området i alt 18 nætter ved hhv. Jennes Sø, en have i Nordby, samt i min egen have tæt ved Brovandene. Gillings analyserede efterfølgende indspilningerne. Der var i optagelserne bl.a. overflyvende arter som ringdrossel (Gillings⁵ 2018), natrav, plettet rørvagtel (Gillings⁶ 2018), og klyde (Skagen Fuglestation 2018). Sidstnævnte er lidt

Når mørket sænker sig, er det tid for mange fugle at trække videre. Solnedgang fra Det Grå Fyr.

Foto: Skagen Fuglestation

af en lokal sjældenhed. Vi købte efterfølgende selv nogle optagere ind så vi kunne fortsætte dette arbejde. Sidenhen har BTO, The Sound Approach, Trektellen og Sovon samarbejdet om at lave en guide til en mere standardiseret overvågning af nattrækket (BTO et. al. 2018). En guideline, som vi i løbet af 2020 har implementeret i arbejdet på Fuglestationen. Vi har i foråret og efteråret derfor tilstræbt at have natoptagelser mindst én gang om ugen, fra lidt efter solnedgang til lidt før solopgang. I foråret blev der dog dækket færre nætter, mens vi i efteråret havde flere. Det kan være svært at standardisere lydoptagelser, der som metode logisk nok har sine begrænsninger og udfordringer at overveje. F.eks. optagerens placering og rækkevidde, vejrforhold, hvordan mængden af fugle opgøres, hvordan der skelnes mellem trækkende og rastende fugle og hvilke arter metoden henvender sig til at overvåge. Der vil være stor forskel på, hvilke fugle der registreres, alt efter om de kalder ofte eller sjældent, og om de trækker højt eller lavt. Alligevel er det dog værdifuldt at have nogle enkle og fælles retningslinjer at følge. Både for få et dybere indblik i dele af nattrækket, men også for at udveksle og sammenligne resultater mellem lokaliteter og lande.

Simon Gillings fra BTO og Fuglestationens formand lytter til nattens lydfiler i foråret 2018
Foto: Skagen Fuglestation

I praksis har fuglestationens frivillige sat optageren ud i Grenen-området om aftenen og tidsindstillet den. Næste dag er optageren blevet taget ind, og lydfilen blevet downloadet. Senere er lydfilerne blevet analyseret ved at importere dem til gratis-

programmet Raven Lite eller Audacity, der kan genere spektrogrammer af lydfilerne. Herefter har de frivillige på fuglestationen set spektrogrammerne igennem og noterede tidspunkterne for kaldaktivitet. Kaldene som kunne erkendes på spektrogrammerne blev artsbestemt ved gennemlytning af optagelsen. Resultaterne blev indtastet i databasen Trektellen.nl i timeintervaller for at registrere forløbet den pågældende nat. Mængden af kald pr. art er her vigtig, da det selvsagt kan være svært at lytte sig til antallet af fugle f.eks. i en flok, men et konservativt minimumstal er angivet. Specielt når man kan høre enkeltindivider, der bevæger sig længere og længere væk, er det lettere. De frivillige udarbejdede en lille film om hvordan arbejdet er foregået (Skagen Fuglestation¹ 2020).

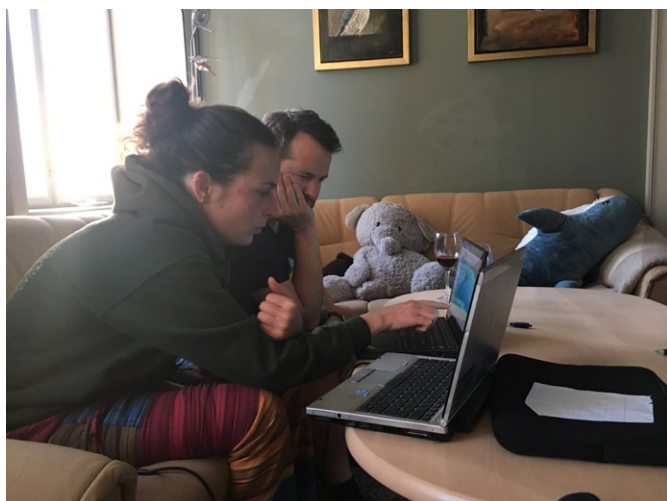
Lydoptager i parabol ved Kabeltromlen på Grenen. Parabolen bruges for at forstærke og rette optagelsen vertikalt

Foto: Skagen Fuglestation

Det tager lidt tid og indsats at gå igennem en sådan natoptagelse afhængig af aktiviteten den pågældende nat, nattens længde, og hvor svært det er at artsbestemme kaldene. Man kan dog være sikker på, at man hurtigt lærer en masse ved at lytte nocmig-optagelser igennem, dette uanset ens udgangspunkt. Dels kan der være udfordringer pga. afstand, støj og andre dyrelyde, og dels kalder flere arter væsentligt anderledes på nattræk end om dagen. Et godt eksempel på dette er vandriksens trækkald (Grienenberger⁷, M. 2020), som vi ikke hører om dagen. Men det er netop dét, at man bliver udfordret af sværtbestemmelige kald, eller at der dukker en overraskende stemme op, der er med til at gøre det spændende at lytte optagelserne igennem. Nocmig-optagelser er en aktivitet, som kan udføres af alle, der finder det spændende at give sig

i kast med, og det behøver ikke at være på en kendt træklokalitet. Der kan ske meget over byer og landsteder også. Her i Skagen har jeg lagt mærke til at der ved flere tilfælde har været høj aktivitet på optagelserne når optageren var placeret i byens haver. Måske fordi byens lys tiltrækker fuglene, ligesom vi kender det fra fyrtårnenes effekt. Desuden var der nogle nætter høj aktivitet, når der kom regn i løbet af natten, hvilket får fuglene til at flyve lavt. Andre nætter er det næsten helt stille, så det varierer meget, ligesom trækintensiteten jo også gør om dagen.

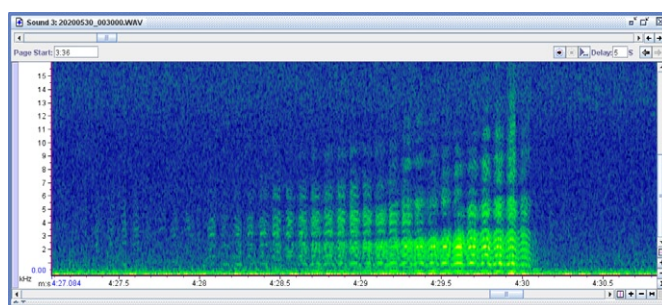

Fanny Rey og Anders Brinkmann ser på spektrogrammer i foråret 2020

Foto: Skagen Fuglestation

Når man går sine optagelser igennem, er der flere muligheder for at få hjælp til bestemmelsen, f.eks. på Xeno-canto.org eller i Nocmig Facebook-grupper, hvis man ikke lige har en ven at spørge. I den forbindelse er det godt at introducere endnu en engelsk forkortelse nemlig NFC, som står for Nocturnal Flight Call (eller på dansk nattræk-kald). NFC bruges flittigt i samtaler på nocmig-medier. Hvis man går i gang med egne optagelser, kan jeg kun opfordre til at registrere resultaterne på Trektellen.nl og evt. bruge den standardiserede protokol (BTO et. al. 2018), også selvom du ikke har ugentlige optagelser. Derudover kan man uploade udvalgte lydfiler til Xeno-canto.org. På den måde når dine registreringer ud til andre interesserede, og kan potentielt bruges til fremtidige undersøgelser af nattrækket. Gillings har i øvrigt afholdt et spændende foredrag om emnet i forbindelse med en online BTO-konference i december, som kan ses på YouTube (Gillings 2020). Metoden kan desuden bruges til overvågning af trækkende flagermus, hvis man

har en optager, der kan klare høje frekvenser, hvor

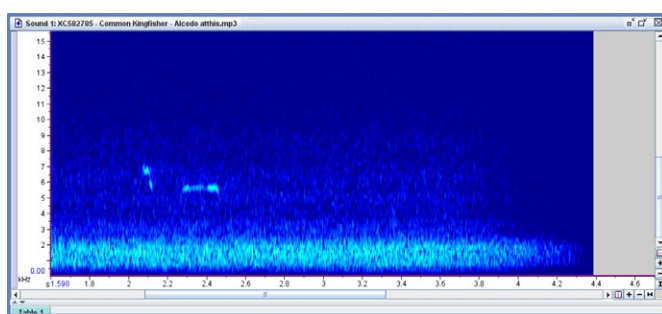
Spektrogram af en lokal Dobbeltbekkasin i spilflugt over Kabeltromlen på Grenen i maj

Foto: Skagen Fuglestation

vi flere gange har fundet flagermus på optagelserne (Skagen Fuglestation 2019). I foråret 2020 havde Thomas W. Johansen og Frederik R. Johansen en optager ude ved Det Grå Fyr, specifikt til registrering af flagermus (Johansen & Johansen 2021).

Natoptagelser fra Skagen i 2020

Overordnet set var der på optagelserne fra Skagen i 2020 større NFC-aktivitet i efteråret end i foråret. Det hører dog med til historien, at optageren var aktiv en hel del flere nætter i andet halvår end i første. I maj og juni besværliggøres natoptagelserne af de mange lokale fugle, der kalder og synger, som f.eks. dobbeltbekkasin i spilflugt (Skagen Fuglestation¹³ 2020). I alt blev der dækket 56 nætter i løbet af hele 2020. Seks af disse er fra foråret, de resterende fra efteråret. Alle registreringer og udvalgte lydfiler kan findes på Trektellen.nl under Fuglesta-

Spektrogram af kald fra Isflugl, optaget ved Kabeltromlen på Grenen natten mellem den 13-14 august

Foto: Skagen Fuglestation

tionens side (Trekellen³ (2020), hvor du let kan se et overblik over de enkelte nætter. Der er skelnet mellem, hvad vi forventer var rastende, lokale fugle, og fugle som var trækkende/overflyvende, da det er sidstnævnte, der er interessant i nocmig-sammenhæng. For foråret er lokale fugle helt udeladt i indtastningerne. Antallet kald er indtastet sammen med et estimeret minimumstal af individer.

Af highlights i foråret kan nævnes, at der natten mellem 17.-18. april hørtes en ringdrossel og natten mellem den 29.-30. maj en vagtel. I efteråret indledtes sæsonens optagelser med en isfugl natten mellem den 13.-14. august (Grienenberger⁸ 2020). En pomeransfugl hørtes kl. 4.56 den 27. august (Grienenberger⁹ 2020). På tre forskellige nætter medio september til medio oktober hørtes slørugle

Table 1. Antal nætter med trækkende/overflyvende fugle af de registrerede arter i hele 2020. Stationære fugle er frasorteret. I alt 56 nætter med optagelser.

Art	Species	Antal nætter registret/ Amount of Nights present	n=56
Vindossel	Redwing	23	
Sangdrossel	Song Thrush	18	
Skovpiber	Tree Pipit	12	
Hjejle	Golden Plover	11	
Alm. ryle	Dunlin	11	
Solsort	Blackbird	11	
Dobbeltbekkasin	Common Snipe	10	
Fiskehejre	Grey Heron	9	
Stor Præstekrave	Ringed Plover	8	
Mudderklire	Common Sandpiper	8	
Rødhals	Robin	8	
Grå Fluesnapper	Spotted Flycatcher	6	
Grågåse	Greylag Goose	5	
Rødben	Redshank	5	
Sjagger	Fieldfare	5	
Sangsvane	Whooper Swan	4	
Lille gråsisken	Lesser Redpoll	4	
Vandrikse	Water Rail	3	
Slørugle	Barn Owl	3	
Jernspurv	Dunnock	3	
Grønsisken	Siskin	3	
Sortand	Common Scoter	2	
Blishøne	Coot	2	
Tinksmed	Wood Sandpiper	2	

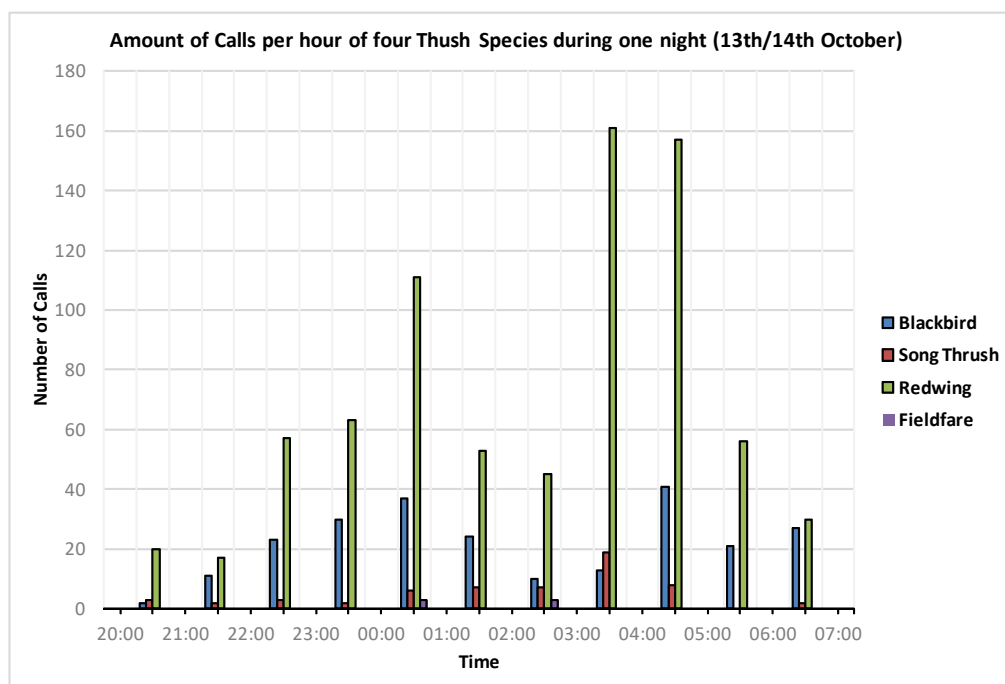
Fjordterne	Common Tern	2
Kvækerfinke	Brambling	2
Dompap	Bullfinch	2
Rørpurv	Reed Bunting	2
Bramgås	Barnacle Goose	1
Kortnæbbet gås	Pink-footed Goose	1
Blisgås	Eurasian White-fronted Goose	1
Gråand	Mallard	1
Havlit	Long-tailed Duck	1
Vagtel	Quail	1
Grønbenet Rørhøne	Moorhen	1
Strandskade	Oystercatcher	1
Strandhjejle	Grey Plover	1
Pomeransfugl	Dotterel	1
Stor regnspove	Curlew	1
Sandløber	Sanderling	1
Svaleklire	Green Sandpiper	1
Svartbag	Great Black-backed Gull	1
Isfugl	Kingfisher	1
Sanglærke	Skylark	1
Landsvale	Barn Swallow	1
Fuglekonge	Goldcrest	1
Stær	Starling	1
Ringdrossel	Ring Ouzel	1
Gul vipstjert	Yellow wagtail	1
Hvid vipstjert	White Wagtail	1
Engpiber	Meadow Pipit	1
Skærpiber	Rock Pipit	1
Tornirisk	Linnet	1
Gulspurv	Yellowhammer	1
Gråsisken sp.	Redpoll sp.	1
Ukendt art	Species unidentified	11

(Grienenberger¹⁰ 2020). En art som ellers er sjælden og svær at observere i Skagen, måske er arten hyppigere, end vi hidtil har antaget? Natoptagelser giver i hvert fald bedre mulighed for registrering af en sådan art. Natten mellem den 27.-28. november hørtes havlit (Grienenberger¹¹ 2020). En sjov nærmest ride-agtig stemme. Samme nat var der mange kald fra sortand. Natten mellem 28.-29. november hørtes en syngende natugle (Grienenberger¹² 2020), som er en lokal sjældenhed i Skagen.

I alt blev der registreret 54 trækkende (eller overflyvende) arter på natoptagelserne i løbet af 2020.

Foruden Skagen har også Blåvand og Gedser nocmig-registreringer på Trektellen. Se f.eks. en en vild drosselnat fra Blåvand i oktober 2019 eller en nat i Gedser med sølvhejre medio oktober 2020.

Antal kald i timeintervaller for fire arter drosler, natten mellem den 13 og 14 oktober. På grafen ses to toppe. Dels timen lige efter midnat og derefter igen mellem kl. 3 – 5, hvor der er mest aktivitet. Det kan tænkes at de fugle der høres før og lige efter midnat overvejende er fugle der trækker ud fra Skagen Odde, mens toppen sidst på natten er fugle der ankommer til Odden.

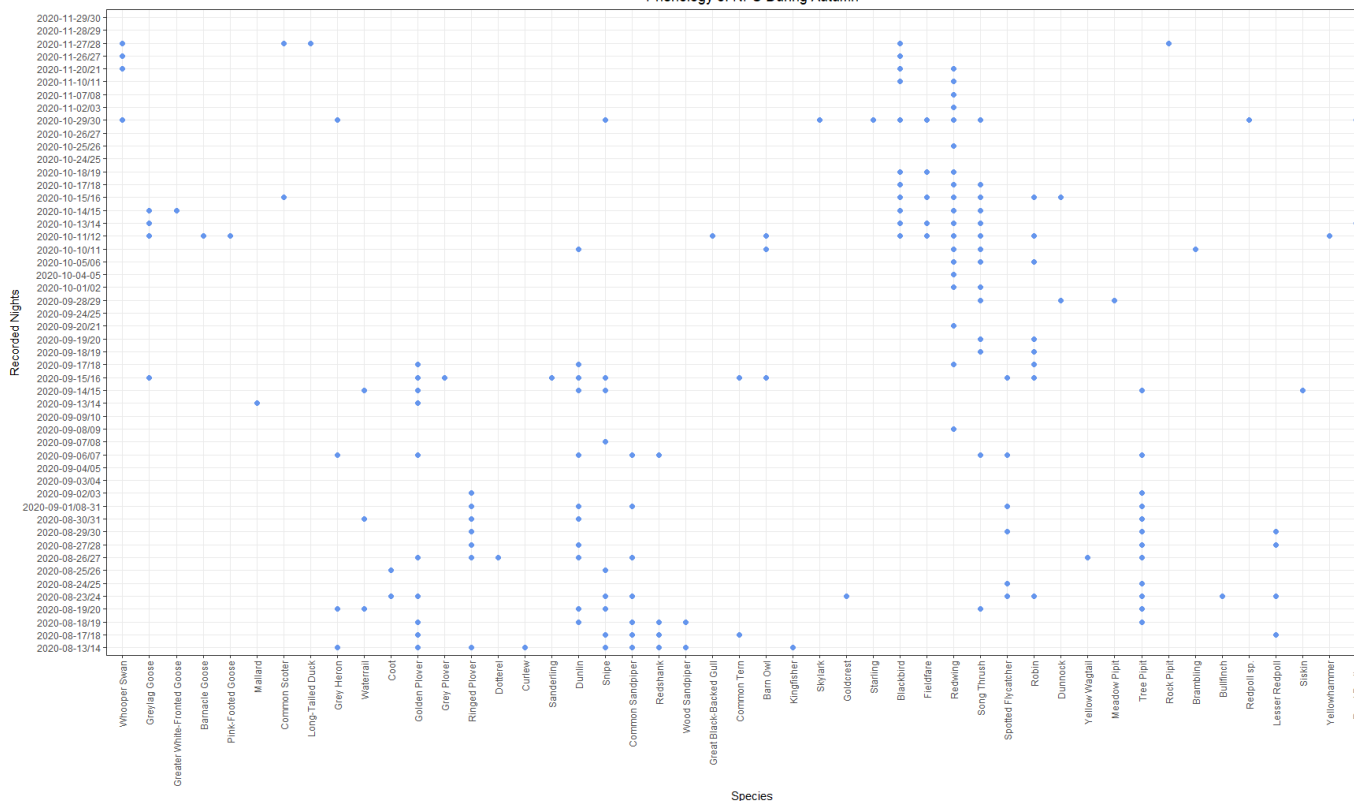
Derudover var der enkelte andre arter, hvor der var sang/kald fra rastende fugle (bl.a. gærdesmutte og natugle). Ikke overraskende var vindrossel den hyppigste art i optagelserne. I alt 1739 kald fra vindrossel blev registreret på optagelserne gennem året. Til sammenligning hørtes solsort kalde 437 gange og sangdrossel 190 gange. Netop drosler har en stemmeaktivitet og adfærd der henvender sig godt til natoptagelser. Det samme gør sig i øvrigt gældende for vadefugle de nætter de flyver lavt, f.eks. i forbindelse med let regnvej.

Det er også interessant at notere sig hvilke arter, der ikke registreres ift., hvad vi ser om dagen. Mejser og finker som vi ser mange af på træk om dagen, fylder f.eks. ikke meget i statistikken. Fuglekonge er også kun optaget en enkelt nat. Vi havde håbet lidt på, at vi f.eks. ville få rørdrum ind

på nocmig-listen. Det har dog ikke været tilfældet endnu, men arten er optaget på en del andre lokaliteter med Nocmig-overvågning, f.eks. Falsterbo (Lorentzen, J. 2020). En stemme der ikke høres så tit ellers. En gang imellem kan man også få lidt andet sjov ud af nocmig-optagelser. Om morgenen den 29. april kunne vi ikke finde optageren, da vi ville samle den ind, hvilket vi undrede os en del over. Jeg fandt den dog i et krat lidt derfra, og vi kunne efterfølgende høre på optagelserne (Skagen Fuglestation² 2020), at et ubestemt pattedyr (sandsynligvis ræv) var tyven, som havde løbet væk med optageren, gnavet i den og måske også tisset på den...

Foruden Skagen har også Blåvand og Gedser nocmig-registreringer på Trektellen. Se f.eks. en en vild drosselnat fra Blåvand i oktober 2019 (Trektellen 2019). eller en nat i Gedser med sølvhejre medio oktober 2020 (Trektellen⁴ 2020).

Fænologisk graf over efterårets optagelser. Som forventet hørt vadfuglene mest i august/september. Sammenlign også tidspunkter for sangdrossel, vindrossel og solsort, hvor førstnævnte passerer først og sidstnævnte senest. Sangsvanerne er koncentreret omkring sidste del af november, omvendt optrådte en Afrika-trækker som skovpiber hyppigst i august.

Soundscape

Indtil videre har vi fokuseret på at artsbestemme, registrere og tælle fuglene om natten, lidt ligesom vi kender det fra vores visuelle observationer om dagen – bare med lyd i stedet. Der er dog potentiale for at bruge fuglenes stemmer og naturens lyde til endnu mere. En lokalitets akustiske miljø, også kaldet Soundscape, vil i den kontekst være et interessant begreb at arbejde med. Kontinuerlige lydoptagelser over tid (både nat og dag) kan give et anderledes indblik i et områdes tilstand og udvikling. Kommer der flere eller færre naturlige lyde? Fuglestemmer, brølende pattedyr, rindende vand eller knirkende træer? Og hvor meget fylder den menneskelige aktivitet? Lyde fra biler, fly, byggearbejde, husdyr osv. Soundscape-analyser kan på den måde potentielt bruges som dokumentation i forbindelse med eksempelvis naturforvaltning eller lokalplaner.

Tak til Lisa Vergin og Mark Desholm for hjælp med grafer, og til Jens Kirkeby og Troels Eske Ortvad for tjek af ID på nogle af lydfilerne. Rune Sø Neergaard takkes for gennemlæsning af artiklen. En stor tak går desuden til alle de unge frivillige på Fuglestationen, som har indsamlet og analyseret lydfilerne gennem året, herunder Martin Grienenberger (efterår), Frederik R. Johansen og Fanny Rey (forår), som påtog sig en større del af dette arbejde. Og tak til Simon Gillings for at have inspireret os til at komme i gang med nocmig.

Referencer:

BTO et. al. 2018. A Protocol for Standardized Nocturnal Flight Call Monitoring. Trektellen.nl: https://www.trektellen.nl/static/doc/Protocol_for_standardised_nocturnal_flight_call_monitoring_v01.pdf

Gillings, S. 2020. BTO Conference: Session 6 – Digital Ears. Filmet foredrag på YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=kMYXC_TAhDo&t=3089s

Johansen, T. W. & Johansen, F. 2021. Flagermus over Skagen Fuglestation 2020. Skagen Fuglestation Årsskrift 2020.

1: Skagen Fuglestation 2020. Nocturnal Migration – An introduction. Film på YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=lts2Ufnwrew&t=108s>

2: Skagen Fuglestation 2020. Nocturnal Sound Recordings. Film på YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=531ZEzrsX5Q&t=103s>

Trektellen 2019. Natobservationer, Blåvand Fuglestation 22-23/10-2019. Trektellen.nl: <https://www.trektellen.nl/count/view/2520/20191022>

3: Trektellen 2020. Skagen Fuglestation på Trektellen. Trektellen.nl: <https://www.trektellen.nl/count/view/2601/20201130>

4: Trektellen 2020. Natobservationer, Gedser Fuglestation 25-16/10-2020. Trektellen.nl: <https://www.trektellen.nl/count/view/2520/20191022>

Winge, H., Winge, O., Lütken, C. F., & Hørring, R. 1895-1939. Fuglene ved de Danske Fyr 1883-1939. Digitaliseret af DanBif: <https://danbif.dk/se-eksempler/fyrfaldne-fugle>

Referencer til lydoptagelser:

5: Gillings, S. 2018. Ring Ouzel – flight call, nocturnal flight call, 1/5 2018 Skagen Fuglestation. Xeno-canto.org: <https://www.xeno-canto.org/478799>

6: Gillings, S. 2018. Spotted Crake – flight call, nocturnal flight call, 11/5 2018 Skagen Fuglestation. Xeno-canto.org <https://www.xeno-canto.org/478791>

7: Grienberger, M. 2020. Water Rail nocturnal flight call, 31/8 2020 Skagen Fuglestation. Xeno-canto.org: <https://www.xeno-canto.org/586226>

8: Grienberger, M. 2020. Common Kingfisher flight call, nocturnal flight call, 14/8 2020 Skagen Fuglestation. Xeno-canto.org: <https://www.xeno-canto.org/582785>

9: Grienberger, M. 2020. Eurasian Dotterel nocturnal flight call, 27/8 2020 Skagen Fuglestation. Xeno-canto.org: <https://www.xeno-canto.org/585052>

10: Grienberger, M. 2020. Western Barn Owl nocturnal flight call, 16/9 2020 Skagen Fuglestation. Xeno-canto.org: <https://www.xeno-canto.org/588940>

11: Grienberger, M. 2020. Long-tailed Duck nocturnal flight call, 27/11 2020 Skagen Fuglestation. Xeno-canto.org: <https://www.xeno-canto.org/611642>

12: Grienberger, M. 2020. Tawny Owl song, 28/11 2020 Skagen Fuglestation. Xeno-canto.org: <https://www.xeno-canto.org/611882>

Skagen Fuglestation 2018. Klyde – kald om natten, Skagen Fuglestation. Dofbasen.dk: https://dofbasen.dk/sound_proxy.php?mode=o&snd=21347120_20180812104937_445017839.mp3

Skagen Fuglestation 2019. Flagermus sp. natoptagelse, efterår 2019. Dofbasen.dk: https://dofbasen.dk/sound_proxy.php?mode=o&snd=26227813_20210109112511_550244341.mp3

13: Skagen Fuglestation 2020. Dobbeltbekkasin natoptagelse spilflugt maj 2020. Dofbasen.dk: https://dofbasen.dk/sound_proxy.php?mode=o&snd=26227813_20210109112511_550244341.mp3

Lorentzen, J. 2020. Eurasian Bittern nocturnal flight call, 13/10 2020 Skanör, Falsterbo. Xeno-canto.org: <https://www.xeno-canto.org/594989>

Ringmærkning ved Skagen Fuglestation

Af Henning Ettrup, medlem af Skagen Fuglestations bestyrelse

Skagen Fuglestation ringmærker under licens fra Ringmærkningsafdelingen, Statens Naturhistoriske Museum. Al ringmærkning på Grenen og omkring Skagen sker under Skagen Fuglestations licens, ligesom også afrapporteringen af årets ringmærkningsaktiviteter i området foretages via fuglestationen.

Fuglestationen har året igennem været bemanded af en blandet skare af erfarne og nye ringmærkere fra især Europa men også fra andre dele af verden. Det er dedikerede fugleinteresserede, specielt unge mennesker, hvoraf mange bruger en periode i livet på at rejse rundt til fuglestationer mange steder i verden for at dyrke interessen med at se på fugle og ringmærke. Nogle er blot på kort visit, mens andre ringmærker i længere perioder. Bemanningen har i år (på trods af corona) bestået af ikke mindre end 34 forskellige ringmærkere, som har deltaget i et eller andet omfang med stationslederen som den gennemgående ansvarlige ringmærker. Foruden de lokale ringmærkere og ringmærkere fra det øvrige Danmark var der deltagere fra Canada, Storbritannien, Tyskland, Østrig, Frankrig og Spanien. Foruden den ringmærkning, der foregik i området omkring Skagen med Det Grå Fyr som omdrejningspunkt, blev der også foretaget specialmærkninger flere andre steder langs østkysten af Vend-

syssel.

På Grenen foregår ringmærkningen nu fast i ”Kabeltromlekrattet” på østsiden af Sandormevej ved ”Sylviaastien”. Ringmærkning foretages desuden ved Jennes Sø i Reservatet, i De Gamle Fyrhaver nord for Skagen Fuglestation samt i haven ved Fyrboligen. Hertil kommer tilfældig fangst andre steder omkring Skagen, f.eks. på stranden ved Grenen, i Skagen, på Jerup Strand, ved Frederikshavn, i have på Nordstjernevej m.fl. Endelig er der foretaget enkelte målrettede fangster andre steder i bl.a. i Sandmilen og på Nordmandshage ved Hals. Vejrforholdene er afgørende for, hvornår mærkningsaktiviteterne på Grenen kan begynde, og den intensive mærkning i ”Kabeltromlekrattet” begyndte lidt før normalt, den 21. marts, og den fortsatte så frem til udgangen af november. Der blev benyttet op til 230 netmeter, men antal aktive net kunne reduceres afhængigt af vind og vejr. Efter udgangen af november fortsattes med mere spredt mærkning året ud. Det resulterede i rekordmange fangstdage og fugle.

Indtil opstarten på Grenen, og efter afslutningen heraf i november, blev der mærket på de andre lokaliteter, når forholdene var til det. Ringmærkningen i De Gamle Fyrhaver (50 net-

meter) og i Fyrhaven (20 netmeter) foregik som regel midt på dagen, efter fangsterne på Grenen var afsluttet og i forbindelse med rundvisninger.

Der var ved Jennes Sø, hvor også CES-fangsterne foregik, opstillet 120 meter net, som også benyttes til fangst udenfor CES-perioderne, når vejret ikke var til fangst på Grenen eller som alternativ til Fyrhaverne. Til fangsterne på stranden, som foregik på mørke måneløse nætter, anvendtes lys og ketcher til fangst af primært vadefugle. Ved Nordmandshage blev forsøgt fangst af terner og vadefugle ved natfangst, mens der i Sandmilen blev forsøgt fanget Natravn.

I forbindelse med ringmærkningen blev der gennemført forskellige specialprojekter. Der blev i forbindelse med forårets mærkninger foretaget radiomærkning af 20 trækkende Rødhalse for at følge deres ophold og afrejse fra Skagen-området. Ligeledes blev der i forbindelse med Icaros-projektet mærket syv Solsorte med GPS for at følge deres efterårstræk (se under forskningsprojekter).

Årets resultater

I forhold til de forudgående år blev antallet af fangstdage øget, og der blev fanget det højeste antal fugle i Fuglestationens historie og det næsthøjeste ved Skagen - kun overgået af 2009 (med 10.248 ringmærkede fugle). Det blev til i alt 267 dage (eller 13,6 % flere dage end i 2019) med ringmærkning i 2020 og der blev fanget 56,8 % flere fugle. Fangstaktiviteten (inkl. CES-mærkningerne) var fordelt på hele året og i "standard"-perioden 1/3 – 31/10 fremgår af tabel 1.

Der blev i alt fanget 10.277 fugle fordelt på 103 arter (samt 7 underarter). De fangede fugle bestod af 8.745 ringmærkninger, 169 aflæsninger af egne fugle mærket tidligere år samt 1.337 genfangster af fugle mærket eller aflæst tidligere i 2020-sæsonen. Hertil kom aflæsning af 25 fugle, som var mærket i udlandet samt to mærket andet sted i Danmark (se også afsnittet "Et år fuld af genmeldinger"). De hyppigst mærkede udgjordes af 21 arter, der blev fanget i et antal af mere end 100 fugle, som udgjorde hele 86,5 % af de fangede fugle. Til sammenligning blev 43 arter, hvoraf andefugle, vadefugle og mågefugle udgjorde en stor andel, mærket i et antal på færre end fem fugle. Mærkningen af disse arter foregik hovedsageligt i forbindelse med natfangst. Opsummering af årets mærkninger på måned og

	2017	2018	2019	2020
Antal fangst dage (hele året)	222	229	235	267
Antal fugle fanget	5799	7750	6553	10277
Antal arter fanget	78	84	88	103
Antal fangst dage (1. marts - 31. oktober)	181	177	176	202
Antal fugle fanget	4692	5255	5005	9448
Antal arter fanget	76	80	82	98

Tabel 1. Fangstaktivitet under Skagen Fuglestation fordelt på år.

halvår (frasorteret aflæsninger samt genfangster af fugle, der allerede var fanget en gang i 2020) fremgår af tabel 2, hvoraf også fremgår ændringer i forhold til 2019 blandt arter, hvor der er fanget mindst 100 fugle et af årene.

De talrigest ringmærkede arter var Rødhals (820 fugle), Munk (800 fugle) og Løvsanger (650 fugle). Ser man på ændring i forhold til sidste år, skal man være opmærksom på, at der i 2020 var 26 fangstdage flere i "standard"-perioden svarende til 14,8 % end i 2019 (se tabel 1). Af arter, der blev mærket væsentligt flere af end sidste år, kan nævnes Munk og Havesanger med ca. 3,5 gange flere, mens Blåmejse, Fuglekonge, Solsort og Rørsanger følger med omkring 2,5 gange flere, men især Sortmejse springer i øjnene med 10 gange flere fugle (se tabel 2).

En art viser stor nedgang i forhold til 2019, det er Gråsisken, hvoraf der kun er ringmærket halvt så mange Lille Gråsisken, mens mærkningen af

Tabel 2. Antal ringmærkede fugle fordelt på måned og halvår, samt ændring i % i forhold til 2019 for arter, hvoraf der er ringmærket mere end 100 fugle i 2019 eller 2020. Årets aflæsninger og genfangster er frasorteret.

Art	Måned												Total	Ændring		i %	
	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec		1. halvår	2. halvår		fra 2019
Lysbuget Knortegås (hrota)									1					1	0	1	
Ederfugl								1		1				2	0	2	
Sortand										1				1	0	1	
Stor Skallesluger								1						1	0	1	
Pibeand										1				1	0	1	
Grågås								1						1	0	1	
Lille Lappedykker												1		1	0	1	
Natram						5	3		1					9	5	4	
Gøg						1								1	1	0	
Vandrikse					1	2		3						6	3	3	
Rødstrubet Lom		1												1	1	0	
Strandskade								4						4	0	4	
Strandhjejle									2					2	0	2	
Stor Præstekrave						5		1						6	5	1	
Stenvender									1					1	0	1	
Islandsk Ryle								3	1					4	0	4	
Sandløber								1						1	0	1	
Almindelig Ryle								9	3					12	0	12	
Sortgrå Ryle										1				1	0	1	
Skovsneppe			1									3	3	7	1	6	
Dobbeltbekkasin							1	3	1	1				6	0	6	
Enkeltbekkasin										4				4	0	4	
Mudderklire								2						2	0	2	
Svaleklire						1	1	1						3	1	2	
Rødben								2						2	0	2	
Tinksmed							1							1	0	1	
Svartbag										1				1	0	1	
Fjordterne								2	1					3	0	3	
Splitterne								3						3	0	3	
Spurvehøg				3	3	1		1						8	7	1	
Vendehals					1									1	1	0	
Grønspætte							1							1	0	1	
Stor Flagspætte								6	7	6		1		20	0	20	
Rødrygget Tornskade					3			1			1			5	3	2	
Stor Tornskade										1				1	0	1	
Skovskade				1	3	3				1	1			9	7	2	
Sortmejse	1			1		8			119	28	3			160	10	150	1000,0
Topmejse			1		3	34	4	1	1	1				45	38	7	
Blåmejse	6	12	27	32	2	5	14	8	136	176	145	19		582	84	498	273,2

Musvit	12	8	18	16	3	27	38	6	40	117	14	15	314	84	230	165,8
Skægmejse				2	2	2		3		9	14		32	6	26	
Gulbug					23	19	4	8					54	42	12	
Sivsanger					10	5	1	3					19	15	4	
Kærsanger					10	78	6	19	2				115	88	27	280,5
Rørsanger					28	72	25	53	42				220	100	120	181,8
Lille Rørsanger						1							1	1	0	
Landsvale					2		4						6	2	4	
Skovsanger					4			1					5	4	1	
Hvidbrynet Løvsanger									4	1			5	0	5	
Fuglekongesanger										1			1	0	1	
Løvsanger				55	291	39	16	228	21				650	385	265	221,1
Gransanger			14	183	48	33	42	32	120	66		1	539	278	261	150,6
Lundsanger					1								1	1	0	
Sibirisk Gransanger									3	1			4	0	4	
Halemejse sp.										13			13	0	13	
Nordlig Halemejse										1			1	0	1	
Sydlig Halemejse										5			5	0	5	
Munk			1	20	151	256	39	39	111	163	20		800	428	372	349,3
Havesanger					75	53	3	22	2				155	128	27	344,4
Gærdesanger				10	150	56	32	41	6				295	216	79	236,0
Tornsanger					119	72	93	146	12				442	191	251	183,4
Fuglekonge	1		10	22	3		3	2	85	466	10	2	604	36	568	275,8
Silkehale												1	1	0	1	
Rødtoppet Fuglekonge				1									1	1	0	
Træløber			1					1		10	1	1	14	1	13	
Spætmejse						1						1	2	1	1	
Gærdesmutte			4	40	36	17	5	8	78	177	10	1	376	97	279	154,7
Stær							1			7			8	0	8	
Grå Fluesnapper					14	5	1	4	4				28	19	9	
Rødhals			19	241	46	17	1	2	209	268	15	2	820	323	497	143,4
Blåhals sp.								1					1	0	1	
Nordlig Blåhals					2								2	2	0	
Sydlig Blåhals								1					1	0	1	
Blåstjert									1				1	0	1	
Lille Fluesnapper					1	2			1				4	3	1	
Broget Fluesnapper				3	16	1		11	1				32	20	12	
Rødstjert				7	33	7		6	17	2			72	47	25	
Husrødstjert			1				2	1					4	1	3	
Sortstrubet Bynkefugl							2						2	0	2	
Bynkefugl					1				1				2	1	1	
Stenpikker				1	2			2	3				8	3	5	
Sangdrossel				28	10	7		1	13	54	2		115	45	70	209,1
Vindrossel			2	16	2	4				29	6		59	24	35	
Solsort		2	24	17	7	12	9	3	8	17	20	5	124	62	62	258,3

Sjagger						7		2	1	9	11		30	7	23	
Ringdrossel				5								1	6	5	1	
Gråspurv												1	1	0	1	
Jernspurv			7	3	2	1				103	45	5	166	13	153	197,6
Skovspurv	1	1	3	5			1	4	1	20	11	17	64	10	54	
Skovpiber				1	3	5	2	2	2				15	9	6	
Engpiber					2	1			1	2			6	3	3	
Bjergvipstjert					2	6							8	8	0	
Bogfinke	3	1	28	10	24	24	1	1	5	35	10	12	154	90	64	211,0
Kvækerfinke				4					4	34	2	2	46	4	42	
Kernebider					5	1							6	6	0	
Karmindompap						5	1						6	5	1	
Dompap sp.				4	2	2	2	3	2	35		1	51	8	43	
Lille Dompap				2	9	5	8	5		60	5	1	95	16	79	
Stor Dompap										5	4	2	11	0	11	
Grønirisk	11	4	6	3	2		1	1		12	28	31	99	26	73	53,8
Bjergirisk										38			38	0	38	
Tornirisk							1						1	0	1	
Gråsiken sp.				2					5	10			17	2	15	
Lille Gråsiken	4	3	63	26	6	19	34	28	109	172	5	6	475	121	354	54,5
Stor Gråsiken	6	9	9						2	39	5	4	74	24	50	7,4
Lille Korsnæb					2					3			5	2	3	
Stillits									1	1		9	11	0	11	
Grønsiken			19	7	4	3	1	1	9	2		1	47	33	14	
Gulspurv	7	4	9	8	3		4	15	2	8		16	76	31	45	
Rørspurv			1	16	10	6	11	19	66	228	2		359	33	326	284,9
Sum	52	45	268	795	1188	930	419	779	1371	2388	355	156	8746	3278	5468	149,5

Stor Gråsiken er reduceret til under 1/10. Arten udgjorde blot 7,4 % af årets mærkninger, mens den i invasionsåret 2018 udgjorde hele 43 % af de mærkede fugle.

Ser man på årets mærkninger fordelt på første og andet halvår bemærkes, at især Sortmejse, Blåmejse, Fuglekonge, Jernspurv og Rørspurv mærkes i væsentligt større antal i efteråret end i foråret, men også Musvit, Gærdesmutte og Rødhals blev mærket i større antal i efteråret. Selv om flere arter blev registreret hyppigere i efteråret, var der ikke tale om egentlige invasioner af arter i 2020, selv om især Sortmejse (i sept.), Blåmejse og Fuglekonge optrådte hyppigt. Arter som Kærsanger, Havesanger og Gærdesanger blev ringmærket i størst antal i foråret.

Af rariteter blev det ikke til så mange, men nævnes må Blåstjert mærket den 29/9 som den fjerde fangst under Stationen, Lille Rørsanger mærket den 1/6 (Stationens anden) samt Fuglekongesanger mærket den 15/10 (Stationens første).

Også fangst af Grønspætte, Stor Tornskade, Lund-sanger og Rødtoppet Fuglekonge (forårsfangst), som ikke optræder hyppigt, bør nævnes. Endelig blev det også til mærkning af den første Sydlig Blåhals (juv.) 9/8 ved Skagen. Interessant er det også, at både Hvidbrynet Løvsanger med fem fangster og Sibirisk Gransanger med fire fangster er ved at være faste gæster på Grenen.

Der blev genfanget 1337 af de fugle, som allerede var fanget mindst en gang tidligere i årets sæson

Tabel 3. Antal arter genfanget fordelt på måned, samt %-andel genfanget, hvor mere end 100 fugle er ringmærket.

GENFANGST	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total	% genfanget
Rødstrubet Lom		1											1	
Knortegås, Lysbuget (hrota)									1				1	
Dobbeltbekkasin							1	1					2	
Tinksmed							1						1	
Stor Flagspætte								1	1	4	1		7	
Sortmejse										1			1	0,6
Topmejse					1	3	3		5	2			14	
Blåmejse		3	4	5	2	1	3	4	16	31	48	4	121	19,9
Musvit		3	6	8	8	4	9	9	13	26	8		94	27,8
Skægmejse								1	1	2	1		5	
Kærsanger							1	4					5	4,3
Rørsanger					2	20	7	18	13				60	26,7
Løvsanger					2		1	19	6				28	4,3
Gransanger				11	4	8	10	15	20	3			71	12,9
Munk				2	2	4	9	16	18	20	1		72	9,0
Havesanger					5	4	1						10	6,5
Gærdesanger					22	37	17	12					88	29,0
Tornsanger					18	48	30	29	2				127	27,7
Fuglekonge			2	2				1	7	58	7		77	12,7
Træløber										1			1	
Gærdesmutte			1	7	3	5	3	1	12	14	6		52	13,6
Rødhals			11	18	1	1			65	138	26		260	31,4
Rødstjert					1				16				17	
Sangdrossel						1				1			2	1,7
Vindrossel										2			2	
Solsort			2	11	10	12	10	2	1	12	5		65	48,1
Ringdrossel											1		1	
Jernspurv									10	9	1		20	12,0
Skovspurv											1		1	
Bogfinke					1					3	1		5	3,2
Kvækerfinke										3	1		4	
Dompap sp.					1		2	6	1	9	3		22	
Lille Dompap							2	1		19	8		30	33,3
Stor Dompap								1					1	
Grønirisk	2		1		1							1	5	4,3
Bjergirisk										1			1	
Gråsirken sp.									1	1			2	
Lille Gråsirken		2			2		2	5	10	4			25	4,9
Stor Gråsirken		1											1	
Gulspurv				4	1		2	3			1	1	12	
Rørspurv					3	3	2	2	1	10	1	1	23	6,3
SUM	2	10	27	68	90	151	116	151	220	374	121	7	1337	15,0

(tabel 3). De fordelte sig på 41 arter og blev genfanget i meget forskellige antal og med meget forskellig hyppighed. Nogle af de hyppigt fangede arter (mere end 100 mærkede) sås kun sjældent igen (f.eks. Sortmejse, Sangdrossel, Bogfinke, Løvsanger og Gråsiskan), fordi de var på hurtigt gennemtræk, mens de lokale ynglefugle genfangedes hyppigt (f.eks. Solsort, Dompap, Gærdesanger, Musvit og Tornesanger). I forhold til alle årets mærkede fugle blev 15% genfanget.

Der blev foretaget aflæsninger af 168 fugle fordelt på 20 arter, som allerede var ringmærket ved Skagen tidligere år. Nogle er blevet mærket tidligere år af Skagen Fuglestation, mens andre var fra før etableringen af fuglestationen, men alle er fra området, som i dag dækkes af stationens virke. Samlet blev aflæst 1,9 % af de fangede fugle, men det dækker over stor variation mellem arterne. F.eks.

Tabel 4. Antal fugle mærket tidligere år og andel heraf, som blev aflæst i forbindelse med årets ringmærkning.

Fanny Rey har lige pillet en hun af Karmindompap ud af nettet

Foto: Skagen Fuglestation

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total	% aflæsninger
Sortmejse			1										1	0,6
Topmejse	1				2								3	6,3
Blåmejse	10	4	5			2	3		1	2			27	4,4
Musvit	7	6	5	1	2	1				1			23	6,8
Rørsanger					2	1	2						5	2,2
Gransanger				3	5		2		1				11	2,0
Munk				1		1	1						3	0,4
Gærdesanger				2	6								8	2,6
Tornesanger					9	2	6						17	3,7
Gærdesmutte			2	1							2		5	1,3
Rødhals	1	1	4	1							1		8	1,0
Solsort	2		1	3	1	2	1					1	11	8,1
Jernspurv									1				1	0,6
Skovpiber							1						1	6,3
Bogfinke	1		1	1									3	0,8
Lille Dompap					1	1							2	1,3
Grønirisk	11			1						2	2		16	13,9
Lille Gråsiskan		1		1	1		1						4	0,7
Gulspurv	3	2	1	6	1		2					1	16	17,4
Rørspurv				1	2			1					4	1,1
Sum	36	14	20	22	32	10	19	2	3	5	5	2	169	1,9

blev der ikke aflæst Løvsanger, som ellers fangedes hyppigt, mens der kun blev aflæst få Sortmejse (0,6 %) og Gråsiken (0,7 %). I den modsatte ende blev Gulspurv (17,4 %) hyppigst aflæst efterfulgt af Grønirisk (13,9 %), Solsort (8,1 %) efterfulgt af sidste års topscorer Musvit (6,8 %). Foruden aflæsning af egne mærkede fugle, blev blot aflæst to fugle (Splitterne og Munk) ringmærket andet sted i Danmark, mens der blev fanget 25 fugle mærket i udlandet fordelt på otte lande (se afsnittet ”Et år fuld af genmeldinger”).

CES

Constant Effort Site, eller CES er den engelske betegnelse for standardiseret fangst efter ynglefugle. CES foretages på præcist samme sted og efter samme metode hvert år 12 gange i sommerens løb. Der fanges med samme antal net én gang i hver 10-dages periode, hvor første periode starter den 1. maj.

Nedenstående er den første opgørelse af CES-fangster efter flytning af det oprindelige site til ny lokalitet ved Jennes Sø, hvor der blev fanget med 120 netmeter. Der er foretaget mindre justeringer i opstilling af net fra 2019 til 2020, som dog ikke vurderes at have væsentlig indflydelse på fangsten. Antal og fordeling af ringmærkede og aflæste fugle fremgår af tabel 5. Der blev mærket/aflæst i alt 360 fugle fordelt på 29 arter, fordelt på 202 fugle mærket/aflæst og 22 arter i 2019, og 186 fugle mærket/aflæst fordelt på 26 arter i 2020.

Den største forskel på de to år var, at der i 2019 blev fanget flere juvenile fugle end i 2020. Andelen udgjorde 56,4 % af de fangede fugle i 2019, mens de i 2020 udgjorde en noget lavere andel, nemlig 40,3 %. Ses på de fire hyppigst fangede arter (Gransanger, Tornsanger, Løvsanger og Munk) kan forskellen i fangst af ungfugle tyde på, at Gransanger og Tornsanger havde et godt yngleår i 2019, men et mindre godt år i 2020, Løvsanger kom godt gennem begge år, mens begge år var dårlige for Munk. Det er dog få data at bygge sikre konklusioner på.

Feltarbejde

Foto: Skagen Fuglestation

Tabel 5. Fordeling af de ringmærkede og aflæste fugle fordelt på år og alder.

	2019		2020		Total
	1k	ad	1k	ad	
Gråand		1			1
Gøg	1				1
Stor Flagspætte			2		2
Skovskade		2		2	4
Topmejse	6	3	6	2	17
Blåmejse	8		2	1	11
Musvit	9	2	5	6	22
Gulbug				1	1
Kærsanger		1	1	1	3
Rørsanger	1	13	3	1	18
Løvsanger	11	6	14	9	40
Gransanger	25	6	11	21	63
Munk	1	15	1	11	28
Havesanger	4	2		3	9
Gærdesanger	9	5	3	8	25
Tornsanger	24	11	12	12	59
Fuglekonge			3	1	4
Gærdesmutte	1	2	5	6	14
Grå Fluesnapper	1	1			2
Rødhals	3	5	2	8	18
Br. Fluesnapper	1			1	2
Solsort	5	4	2	2	13
Sjagger				3	3
Skovpiber	1			5	6
Bogfinke		6	1	1	8
Lille Dompap			1		1
Grønirisk			1		1
Lille Gråsiken				3	3
Rørspurv	3	3		3	9
Sum	114	88	75	111	388

Periode	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Sum		Total									
	1k ad	1k ad	1k ad	1k ad	1k ad	1k ad	1k ad	1k ad	1k ad	1k ad	1k ad	1k ad	1k	ad										
Gråand	1													1	1									
Gøg											1			1	1									
Stor Flagspætte											1	1		2	2									
Skovskade		1	1	1		1								4	4									
Topmejse		1	3	2	1	1	1	4	4					12	5	17								
Blåmejse					1		1		7	1		1		10	1	11								
Musvit	2	2	3			2	1	3	2	1	3	3		14	8	22								
Gulbug					1									1	1									
Kærsanger				2								1		1	2	3								
Rørsanger			2	4	2	2	2	1	1	1	1	2		4	14	18								
Løvsanger	3	6	2	1				2	1	8	10	6	1	25	15	40								
Gransanger	6	4	2	1	2	1	2	1	8	6	1	7	5	5	1	11	36	27	63					
Munk	2	1	5	8	5	5						2		2	26	28								
Havesanger		1	1	2	1					1		3		4	5	9								
Gærdesanger	3	2	1	1		3	1	2	1	6	2	1	1	12	13	25								
Tornsanger		3	2	2	3	1	4	1	2	6	3	7	3	14	1	2	36	23	59					
Fuglekonge								1			1	1	1	3	1	4								
Gærdesmutte	3	1			2				1		2	1	1	6	8	14								
Grå Fluesnapper			1								1			1	1	2								
Rødhals	2	2	3	3	2			1	2	1			2	5	13	18								
Broget Fluesnapper	1											1		1	1	2								
Solsort			2		2		1	1			2	1		7	6	13								
Sjagger	3													3	3									
Skovpiber			1		1				1		1	1	1	1	5	6								
Bogfinke			1	1		1	1	2	1	1				1	7	8								
Lille Dompap									1					1	1									
Grønirisk									1					1	1									
Lille Gråsiken			2								1			3	3									
Rørspurv	3	2						2	1			1		3	6	9								
Sum	29	26	32	2	27	2	20	6	20	4	17	26	12	38	4	39	8	31	2	41	2	189	199	388
Antal arter	11	12	16	12	11	10	9	13	12	13	14	13				29								

Tabel 6. Antal mærkede og aflæste fugle i 2019 og 2020 fordelt på periode og alder.

Fordelingen på fangstperiode de to år fremgår af tabel 6. Som det ses, dukkede ungfuglene først for alvor op i periode 8 (medio juli), mens de voksne fugle begynder borttrækket fra periode 9. Der var blot tre fugle (Gransanger, Tornsanger og Rørspurv), som blev mærket i sidste års CES, som blev aflæst.

Et år fuld af genmeldinger

Af Anders Brinkmann, medlem af Skagen Fuglestations bestyrelse

På Skagen Fuglestation blev der i 2020 pillet mange fugle ud af nettene, som allerede havde en ring om benet. Hovedparten var ringmærket i udlandet, men der blev også udvekslet fugle med de øvrige danske fuglestationer. Desuden blev der genfanget syv fugle i udlandet, som oprindeligt var ringmærket på Skagen Fuglestation. Alt i alt blev det til 33 genmeldinger.

Essensen af ringmærkning

Når ringmærkede fugle bliver fanget igen, giver ringmærkningen rigtig mening. Så kan der indsamles sammenlignelige data, der bl.a. kan vise noget om fuglenes træk mønstre og fysiologiske forhold. Genfangsterne, der bliver behandlet i denne artikel, omhandler fugle mærket med metalringe, som er udvekslet med andre fangststeder og derfor fortæller deres tydelige historie om arternes trækveje. Men hvert år bliver der også genfanget lokale fugle, der gang på gang flyver i de samme net på det samme fangststed. Disse genfangster fortæller mere om den enkelte fugls udvikling og helbred, når man over en længere periode kan måle på fuglenes vægt, fedtmængde, muskelmasse mv. De lokale genfangster vil dog ikke blive omtalt her, men det kan der læses mere om på side 59.

Skandinaviske ynglefugle

En stor del af forårets eksterne genfangster var fugle ringmærket i Sverige og Norge. Fælles for de svensk mærkede fugle var, at de alle blev fanget på den svenske østkyst eller i det sydlige Skåne under efterårstrækket i 2019.

En 1K Gransanger var mærket i Bingsmarken, en 2K Gærdesanger i Ottenby og en 1K Rørsanger i Södermanland. Herefter blev de genfanget i Skagen under forårstrækket i 2020 på vej op gennem Danmark.

Denne udveksling illustrerer meget godt, hvordan den geografiske udformning af landområder er definerende for småfuglenes trækruiter. Fuglene sikrer sig altid, at de har 'fast grund under vingerne' og flyver kun ud over hav, når det er strengt nødvendigt. Derfor kommer et landområde som Skagenhalvøen til at fungere som en tragt, hvor mange af de forårstrækkende fugle ender. Ligeledes presses mange af de efterårstrækkende småfugle ud langs Sveriges kyster, og som et sidste stop inden Østersøen ender de på Falsterbohalvøen.

Tre norsk mærkede fugle blev genfanget i foråret: en adult Gransanger ringmærket i Store Færder, en adult Fuglekonge i Revtangen samt en 1K Havesanger i Birkeland. Fælles for de tre fugle var, at de alle blev mærket tilbage i foråret 2019 - enten i yngletiden eller for den unge fugls vedkommende

lige efter. Der er altså tale om fugle, der formentlig har befundet sig på, eller i nærheden af deres yngleområder, da de blev ringmærket. Når disse fugle så fanges i Skagen året efter, tyder det på, at de er på vej tilbage til de yngleområder i Norge, hvor de tidligere har ynglet, eller selv er blevet udklækket. Dette fænomen er adskillige gange blevet påvist i forbindelse med ringmærkning. Ofte vender fuglene tilbage til deres egne yngleområder med imponerende høj geografisk præcision.

Fuglenes E45

Flere af genfangsterne fortæller os om fuglenes rute op igennem Europa og den trækdrift, der driver dem afsted. To af årets genfangster blev ringmærket i Holland, og få dage senere nåede de frem til Skagen. Den ene var en Rødhals, der blev ringmærket om foråret i Hagestein den 18. april. Ni dage senere (den 27. april) blev den genfanget i Skagen. I fugleflugt havde Rødhalsen tilbagelagt omkring 730 km mellem Holland og Skagen, svarende til cirka 80 km om dagen.

Den anden fugl var en Munk, der blev ringmærket om efteråret i Eemshaven den 9. september og nåede frem til Skagen den 16. september. Munken havde altså været syv dage undervejs og tilbagelagt en rute på mindst 534 km. Det svarer til cirka 76 km om dagen.

På nedenstående illustration ses to potentielle træk-ruter for Rødhalsen og Munken. Punkterne mellem Holland og Skagen er et forsøg på at illustrere hvor langt, den enkelte fugl i gennemsnit er trukket per

Grafik: Anders Brinkmann

Skagen Fuglestation

dag. De kan naturligvis have rastet længere tid et sted og så fløjet videre den næste dag.

Fælles for de to fugle var, at de begge havde fulgt en rute fra sydvest mod nordøst. Denne orientering følger langt de fleste af småfuglene, der trækker gennem Vesteuropa. Desuden var der for begge fugles vedkommende relativ kort tid mellem ringmærkning og genfangst. For Rødhalsens vedkommende siger det noget om fuglens iver for at komme nord på til ynglepladserne i Skandinavien, mens der for Munken tegner sig et lidt andet billede.

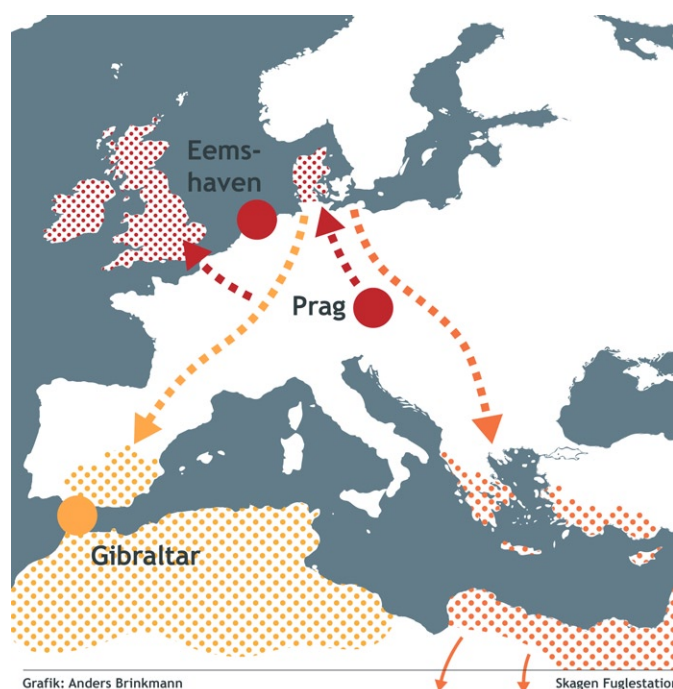
Munkenes nye vinterkvarter

Munken var en ungfugl og burde efter gængse principper være trukket sydpå om efteråret. Men denne fugl trak altså mod nord og endte i Skagen. Det kan lyde som en Munk med kuk i kompasset. Men det er faktisk ikke helt så usædvanligt, da mange spurvefugle runder Skagens spids i efteråret. Skyldes det mon, at de unge fugle endnu ikke kender vejen til overvintringsområderne? Er fuglenes umiddelbare trækdrift blot så stærk, at de foretrækker at fortsætte langs kysten i samme retning, frem for at fortsætte ud over havet? Eller er det måske for at rekognoscere efter egnet yngleplads til næste sæson? Vi ved det ikke, men så længe fuglene ender ud i et favorabelt vinterkvarter og er i god kondition, kan vejen dertil for så vidt være underordnet.

Et andet bud handler om, at de Munke, vi ser i Danmark i sommerhalvåret, typisk trækker i to forskellige retninger, når turen går mod overvintringsområderne. De Munke, der opholder sig vest for Storebælt, trækker som regel sydvest mod den Iberiske halvø og overvintrer i det vestlige Afrika, mens de Munke, der opholder sig øst for Storebælt trækker øst mod Cypern og Mellemøsten, hvor de overvintrer i Østafrika. Blandt årets genfangster af Munk var bl.a. en fugl, der var blevet ringmærket ved Gibraltar og senere genfanget i Skagen. Denne fugl har formentlig fulgt den vestlige trækroute år efter år og underbygger altså det, vi ved, om de to trækretninger.

Men i de senere år er der påvist flere og flere Munke fra den centraleuropæiske bestand, som overvintrer i det milde britiske klima. Hvis flere fugle begynder at følge en mere nordvestlige kurs

fra Centraleuropa på vej til England, skal der ikke meget til, før de i stedet ender ud i Danmark. Måske har dette været tilfældet for vores unge ven fra Holland. Ja måske er det endda tilfældet for en større del af den centraleuropæiske bestand, da de milde danske vintre betyder flere overvintrende gæster. En anden fugl, der underbygger denne teori, er en 1k Munk, der blev ringmærket i Tjek-kiet i august 2020. Et par måneder senere blev den genfanget i Skagen.

Når vejret slår fuglene ud af kurs

Selvom langt de fleste fugle følger en fast rute år efter år, er der altid fugle, der bliver slået så meget ud af kurs, at de ender på overraskende steder. Det kan skyldes vejr og vind, fødetilgang, fejlslagen yngel eller problemer med navigationssystemet. Et lokalt eksempel er en Munk, der blev ringmærket på Gedser Fuglestation den 6. maj. Godt en måned efter (den 7. juni) blev den genfanget i Skagen. Et lidt usædvanligt forekomstmønster for en fugl, man kunne forvente, trak videre op over Øresund og op gennem Sverige. Men vejr og vind kan have skubbet Munken ud af sin nordøstlige rute, hvorfor den er havnet i Skagen.

Sammenlignet med de tidligere omtalte fugle fra Holland, der kun var syv og ni dage om at nå frem til Skagen, har Munken brugt godt en måned fra Gedser til Skagen. Man må derfor også formode, at den måske har været på lidt af en detour, og måske endda forsøgt at gøre udtræk ud fra Sjællands nordkyst, inden den besluttede sig for at drage mod

Jylland i stedet. Vi ved det ikke, men nordpå det kom den da.

En anden fugl på usædvanligt træk var en ung Løvsanger, der blev ringmærket i Skagen den 16. september. Kun tre dage senere (den 19. september) blev den genfanget på den svenske vestkyst lidt syd for Göteborg. Under normale omstændigheder ville man forvente, at fuglen om efteråret var fortsat fra Skagen og syd på ned gennem Jylland. Men i den pågældende periode skiftede vinden pludselig fra hård nordenvind til frisk vestenvind. Man kan derfor forestille sig, at Løvsangeren drog nytte af medvinden, da den trak ud fra Skagens Odde. Trods risikoen ved at flyve ud over åbent hav, kunne det måske bedre betale sig at flyve med vinden og dermed spare kræfter.

En nødstedt sule

Det er ikke kun småfugle, der bliver fanget på Skagen Fuglestation. Af og til ryger der også større fugle som fx Spurvehøge og Vandrikser i nettene. Og i nattetimerne er der gode muligheder for at fange ugler, Natravne og vadefugle. Men af og til får fuglestationen også indleveret tilskadekomne eller døde fugle - nogle sågar med en ring om benet. Det var tilfældet med en adult Sule, der blev fundet på Skagen Nordstrand i slutningen af juni. Sulen havde søgt tilflugt på stranden, da den tydeligvis var svækket. Dens undernæb var brækket over på midten, hvorfor den hverken var i stand til at fiske eller indtage føde. Den havde formentlig fået sit næb forviklet et i et fiskenet, hvorfor det var

knækket midt over. Da Sulen ikke stod til at redde, blev den hjulpet af dage.

Men hvad, der gjorde fundet interessant, var, at Sulen havde en ring om benet. Det gjorde det muligt at spore Sulens ophav tilbage til sulekolonien på øen Ailsa Craig, der ligger i havet mellem Skotland og Nordirland. Sulekolonien er en af de største i verden med over 32.000 ynglende par. Her var Sulen blevet ringmærket tilbage i 2014, mens den endnu var dununge og lå i reden. I en alder af seks år var den nu i sin kønsmodne alder, men måtte desværre ende sine dage på en strand i Skagen. Det var dog ikke en forgæves død, da den i kraft af sin ring kunne bibringe viden om Sulernes udbredelse og fourageringsområder. Og desuden kunne den fra fryseren indgå i formidlingen om fugle og ringmærkning på Skagen Fuglestation.

Genfangst af fugle, som er ringmærket af Skagen Fuglestation

<i>Ringmærket</i>	<i>Genfanget</i>
DANMARK	
7. oktober 2019. Lille Gråsiken 1K hun. Skagen, Nordjylland (DK)	3. juni 2020. 2K Blåvand Fuglestation, Syddanmark (DK)
SVERIGE	
10. maj 2018. Rødstjert 2K+ hun. Blåvand Fuglestation, Syddanmark (DK)	9. maj 2020. Söder Bergsänd, Leksand (S), fløjet mod rude
16. september 2020. Løvsanger 1K. Skagen, Nordjylland (DK)	19. september 2020. 1K Naturcentrum, Halland (S)

NORGE

9. november 2018. **Gråsiken** 1K. Skagen, Nordjylland (DK)

13. juli 2020. Skarsvåg, Finnmark (NO)

19. august 2018. **Løvsanger** 1K. Skagen, Nordjylland (DK)

17. juni 2020. Sætrevatnet, Møre og Romsdal (NO)

Genfangst af fugle ringmærket på andre fangsteder

<i>Ringmærket</i>	<i>Genfanget</i>
DANMARK	
06. maj 2020. Munk 3K+ hun. Gedser Fuglestation, Sjælland (DK)	07. juni 2020. 2K+ hun. Skagen, Nordjylland (DK)
10. juni 2018. Splitterne 1K. Hirsholmene, Nordjylland (DK)	27. august 2020. 3K+. Hals, Nordjylland (DK)
NORGE	
01. maj 2019. Gransanger 2K+. Store Færder, Tjørne (N)	18. april 2020. 2K+. Skagen, Nordjylland (DK)
20. april 2019. Fuglekonge 2K+ hun. Revtan-gen OS, Rogaland (N)	22. april 2020. 3K+ hun. Skagen, Nordjylland (DK)
25. august 2019. Have-sanger 1K. Birkeland, Rogaland (N)	27. maj 2020 2K+. Skagen, Nordjylland (DK)
24. august 2019. Gråsiken 1K. Birkeland, Rogaland (DK)	18. september 2020. 2K+ hun. Skagen, Nordjylland (DK)
27. september 2020. Munk 1K han. Sokndal, Rogaland (N)	5. oktober 2020. 1K han. Skagen, Nordjylland (DK)
21. september 2020. Rødhals 1K. Mandal, Vest-Agder (N)	5. oktober 2020. 1K Skagen, Nordjylland (DK)
27. september 2020. Munk 1K han. Klepp, Rogaland (N)	6. oktober 2020. 1K han. Skagen, Nordjylland (DK)

15. oktober 2020. **Fuglekonge** 1K+ han. Sokndal, Rogaland (N)

9. oktober 2020. **Musvit** 1K+ hun. Kristiansand, Vest-Agder (N)

22. maj 2020. **Gråsiskan** 2K+. Utsira, Rogaland (N)

SVERIGE

10. oktober 2018. **Gransanger** 1K. Bingsmarken, Skåne (S)

2. juni 2019. **Gærdesanger** 2K. Ottenby, Öland (S)

2. august 2019. **Rørsanger** 1K. Idö, Södermanland (S)

Fuglekonge

5. oktober 2020. Skagen, Nordjylland (DK)

HOLLAND

18. april 2020. **Rødhals** 2K+ han. Hagestein, Utrecht (NL)

9. september 2020. **Munk** 1K han. Eemshaven, Groningen (NL)

BELGIEN

23. oktober 2019. **Jernspurv** 1K. Bree, Limburg (BE)

23. august 2019. **Rødstjert** 1K han. Hamme Sint Anna, Oost-Vlaanderen (BE)

Munk

17. oktober 2020. Skagen, Nordjylland (DK)

STORBRITANNIEN

06. juni 2018. **Broget Fluesnapper** 1K. Castramont Wood, Dumfries & Galloway (UK)

15. juli 2014. **Sule** 1K. Ailsa Craig, South Ayrshire (UK)

17. oktober 2020. 1K han. Skagen, Nordjylland (DK)

17. oktober 2020. 1K hun. Skagen, Nordjylland (DK)

17. oktober 2020. 2K+. Skagen, Nordjylland (DK)

05. april 2020. 3K+. Skagen, Nordjylland (DK)

10. maj 2020. 3K+. Skagen, Nordjylland (DK)

1. juni 2020. 2K+. Skagen, Nordjylland (DK)

27. april 2020. 2K. Skagen, Nordjylland (DK)

16. september 2020. 1K han. Skagen, Nordjylland (DK)

04. april 2020. 1K+. Skagen, Nordjylland (DK)

1. maj 2020. 2K han. Skagen, Nordjylland (DK)

20. maj 2020. 2K+ han. Skagen, Nordjylland (DK)

25. juni 2020. 4K+. Skagen, Nordjylland (DK)

TJEKKIET

1. august 2020. **Munk** 1K. Stredočeský kraj a Praha, Prag (CZ)

12. oktober 2020. 1K han. Skagen, Nordjylland (DK)

SPANIEN/GIBRALTAR

10. november 2018. **Munk** 1K han. Jews' Gate, Gibraltar (ES)

20. maj 2020. 2K+ han. Skagen, Nordjylland (DK)

23. september 2019. **Havesanger** 1K. Palomares del Rio, Sevilla (ES)

09. maj 2020. 2K+. Skagen, Nordjylland (DK)

26. november 2019. **Rørspurv** 1K han. Salent, Barcelona (ES)

08. april 2020. 2K han. Skagen, Nordjylland (DK)

ITALIEN

Munk

15. juli 2020. Skagen, Nordjylland (DK)

Esben Elgaard Hansen med en nyringet Kernebidder
Foto: Skagen Fuglestation

- Fugle genfanget af Skagen Fuglestation
- Genmeldinger af fugle ringmærket på Skagen Fuglestation

Grafik: Anders Brinkmann

Skagen Fuglestation

Glimt fra årets gang på fuglestationen

Af Kurt Rasmussen, medlem af Skagen Fuglestations bestyrelse

5. februar.

Året starter i februar med en historie om en terne fra Afrika.

I Januar var fuglestationens leder, Simon Christiansen, et smut sydpå til Gambia, for bl.a. at se fuglene i deres overvintringsområde. Mere eksotiske arter var der også, og på stranden var der tilmed en Bengalsk Terne der bar en hvid farvering. Vel hjemme fandt jeg frem til hvilket projekt den er blevet mærket under, og svaret kom få dage efter. Fuglen var mærket som unge i 2012 i Libyen, hvor

arten yngler i kolonier på nogle ganske få øer. Siden hen er den blevet set i Gambia i 2013 og nu altså igen i 2020 – 7 ½ år efter den klækkede. Modsat de store østlige populationer i Mellemøsten, Indien og Australien overvintrer den libyske bestand af Bengalsk Terne i Vestafrika, præcis som fuglen vi så. Arten er endnu aldrig set i Danmark, men måske en forvildet fugl kan dukke op i en splitternekoloni en dag?

15. februar.

Sangdrossel skudt i Spanien.

I oktober 2018 ringmærkede vi en ung Sangdrossel på Grenen. I januar i år blev den 1 1/2 år gammel fundet skudt 1951 km sydpå i dens vinterkvarter i det nordlige Spanien. Sydpå er drossler en yndet ret. En ret som herhjemme i gamle dage blev kaldt 'kramsfugle':

- 12 stk. kramsfugle
- 150 g fersk spæk
- 50 g smør, margarine eller olie
- 1/2 liter supper eller vand

Fuglene flås eller plukkes, udtages, vaskes, tørres godt og opsættes. De ombindes med spækskiver, hvorefter de brunes i fedtstof og steges ½ time, mens de stadig dryppes med den kogende suppe eller vand. Saucen tillaves som vildtsauce med fløde.

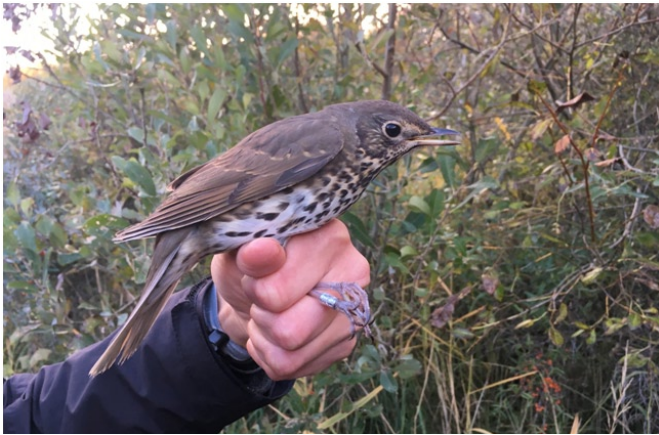
Bengalsk Terne, Rovterne samt Kongeterne i Gambia

Foto: Simon S. Christiansen

Sangdrossel

Foto: Skagen Fuglestation

Skoleelever fra Byplanvejens Skole i Aalborg

Foto: Skagen Fuglestation

4. marts.

Vi laver også andet end optællinger og ringmærkning.

I dag har vi haft besøg af en flok unge skoleelever fra Byplanvejens Skole i Aalborg. De har fodret fuglene i Fyrhaven samt været med til at ringmærke. Under ringmærkningen lærte de, hvordan man ser forskel på Musvitter og Blåmejser.

De unge mennesker fik også et lille lynkursus i, hvordan man indstiller sin kikkert - det viste sig faktisk at være en rigtig god ide, eftersom en af dem lynhurtigt fik spottet en Fjeldvåge i sin kikkert.

Derudover var der også tid til at kigge på de døde dyr i fryseren, hvor både hugorm, flagermus, gærdesmutte og rødstrubet lom blev studeret nøje. Skoleeleverne var på besøg heroppe, fordi de på skolen har et kursus-fag, der hedder "Fugle og natur". Undervisningen er tilrettelagt i samarbejde mellem Skagen Fuglestation og Byplanvejens Skole, og den foregår både heroppe og på skolen.

7. marts.

To forskellige Gråsiskener.

I dag ringmærkede vi ved Jennes Sø. Det var meget interessant, fordi vi havde to forskellige slags Gråsirken på samme tid; Stor Gråsirken og Lille Gråsirkens. Det var den perfekte anledning til at se forskellen i farver, kropsstørrelse og næbstørrelse på disse to arter.

På billedet ses Stor Gråsirken til højre. Den er større og blegere end det Lille Gråsirken til venstre, hvor man tydeligt kan se den mindre størrelse og klarere fjerdragt

Foto: Skagen Fuglestation

16. marts.

Foråret på vej

Heldigvis ved fuglene ingenting om at Danmark og det meste af verden er ved at lukke ned, på grund af en lille virus der trækker kloden rundt. Fuglene opfører præcis som de plejer og i dag havde vi det første sikre forårstegn i nettet – Gransanger.

4. april.

Jernspurv fra Belgien på besøg.

En jernspurv ringmærket i Belgien. Det er altid fedt at få disse genmeldninger fra allerede mærkede fugle. Det er jo sådan vi får en masse gode data! Vi glæder os til at vi får oplysningerne på denne fugl.

Jernspurv

Foto: Skagen Fuglestation

8. april.

Rørspurv ringet i Spanien.

I dag fangede vi en Rørspurv, som var blevet ringmærket i Spanien. Det er super interessant at genfangne fugle fra andre lande!

Vi har på det seneste haft genfangster af både Rørspurv, Jernspurv og Gransanger fra udlandet. Vi vender stærkt tilbage når vi får resultaterne af fuglenes data ind af døren!

Rørspurv

Foto: Skagen Fuglestation

Kontakt til Spanien som svarede allerede dagen efter oplyste, at spurven var ringmærket nær Barcelona den 26. november 2019, altså for blot 134 dage siden. Den har således tilbagelagt 1879 Km til Grenen siden den 26. november. Ganske imponerende.

Mosehornugle

Foto: Fanny Rey

20. april.

Gang i rovfuglene.

I dag fik vi et fornemt besøg af Høgeørnen!

Denne her Høgeørn er lidt speciel, den er nemlig GPS mærket. Høgeørnen kommer fra et sydfransk projekt, hvor den sidste år blev mærket, som unge. Den blev set første gang i Belgien i fredags. Siden har man fulgt Høgeørnen via GPS-senderen.

I går blev den set på Mors, hvor den senere gik nord. I dag ventede vi på den ved Skagen. Omkring klokken 13.00 blev den set bevæge sig op ad Skagen Odden, og klokken 14.15 fløj den hen over Skagen by, hvor den få minutter efter fløj tilbage ind i land.

Vi håber at den vil komme igen.

Høgeørn

Foto: Skagen Fuglestation

5. maj.

Mosehornugle på besøg.

De sidste par uger har vi næsten hver aften kunnet se Mosehornugle rastende tæt på Det Grå Fyr. Uglen tilhører langdistancetrækkerne. Fra det nordlige Europatrækker fuglen langt sydpå afhængig af vinteren og tilgængeligt bytte.

9. maj.

Ingen Fuglefestival i år. Meen...

På grund af pandemien blev årets Fuglefestival aflyst. Men vi gennemførte dog Tårnenes Dag og World Migratory Bird Day i Skagen.

Stedet var ude ved Kabeltromlen. Det foregik ved at vi skulle se så mange arter, som overhovedet muligt i tidsrummet 05:00-13:00.

Artstotalen endte op på: 91 arter!!!

27. maj.

Super sjældent besøg.

Lige nu raster der en super, super sjælden sanger i Ellekrattet, nemlig en Grøn Sanger (Kaukasisk Lundsanger). Den blev fundet i morges, hvor den først blev bestemt til Lundsanger med en sjov sang, men senere blev den så bestemt til Grøn Sanger! Grøn Sanger og Lundsanger ligner hinanden rigtig, rigtig meget, men efter nogle nærmere kig, og lyt, så er vi kommet frem til, at det er en GRØN SANGER!!!

Se artiklen om Grøn Sanger andetsteds i publikationen.

29. maj.

Første fund i Danmark.

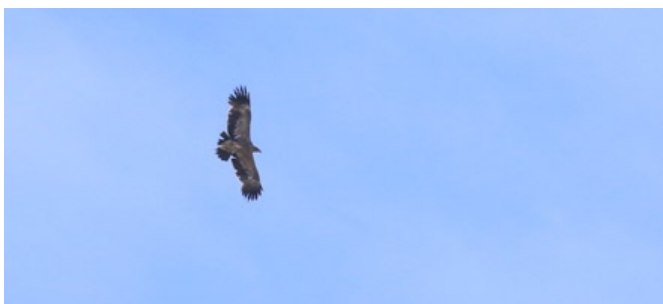
Den vildt sjældne Lille Sejler som rastede ved Hulsig Hede her til aften. Første fund af arten i Danmark dokumenteret med billeder. Fuglen fundet af Oluf Lou da han var ude at lede efter Steppeørn. Må have været lidt af en overraskelse da denne i stedet dukkede op på himlen men den skinnende hvide overgump! Blev set over lang tid om til aften til glæde for mange nordjyder.

Se artiklen om Lille Sejler andetsteds i publikationen.

17. juni.

Steppeørnen over Skagen.

I dag fik vi endnu et fornemt besøg i form af en Steppeørn!! Steppeørnen er en af de sjældneste ørne, man kan se i Danmark. Og bonussen var, at der også kom en Lille Skrigeørn (måske den fra i går), som fulgtes sammen med Steppeørnen!!! De lå endda i samme kikkertfelt på et tidspunkt!!!

23. juni.

Slørugleunger.

I går aftes var meget spændende! Et Sløruglepar har bygget rede i en gammel stald syd for Skagen. Om aftenen tog vi ud for at ringmærke ungerne, som klækkede for ca. 2 uger siden. Vi opdagede 5 unger, meget dunede og allerede ret store! De var stadig i ungedragten, men vingerne var begyndt at udvikle sig og vise de voksnes meget flotte plettede fjerdragt.

Slørugle

Foto: Skagen Fuglestation

14. juli.

Dødfunden Gråsirken.

En Gråsirken som blev ringmærket ved Jennes Sø i november 2018 er blevet fundet ved Nordkapp. Desværre var fuglen dræbt af en kat.

Trækruke Gråsirken

Grafik: Google Maps

Steppeørn

Foto: Skagen Fuglestation

25. juli.

Grønspætte i nettet.

En helt speciel dag på Grenen... Vi fangede en Grønspætte, som er første gangs fangst på Grenen! Arten er ganske rigtigt sjælden i Skagen, og det var en dejlig overraskelse at finde denne smukke juvenile han i nettet.

Foto: Skagen Fuglestation

26. august.

Fuglestationen formidler.

Selv om fuglestationen ofte opleves som et sted hvor specialister observerer og ringmærker fugle og giver input til det videnskabelige arbejde, så er der også et meget stort arbejde for stationen i formidling, blandt andet til skoleklasser som denne dag i august, hvor der var besøg af en 9. klasse. Turen bød på en tur i fyrmesterens gamle have, hvor Simon fortalte om ringmærkningen og hvorfor at der ringmærkes. Desværre ingen fugle i nettet, men en frossen sule med knækket næb fra fryseren, kan også vække en begejstring.

Foto: Skagen Fuglestation

Hvæpsevåge

Foto: Skagen Fuglestation

3. september.

Rastende Hvepsevåge.

Denne dejlige Hvepsevåge på forrige side, sad foran os i går, mens vi ringmærkede! Det er ikke tit man kan se Hvepsevågen under sådanne forhold Hvepsevåger er almindelige i træktiden, men først i september er en ret sen dato for denne art, som migrerer til det afrikanske vinterkvarter!

30. september.

Blåstjert i nettet.

I går var vi heldige at blive overrasket over denne smukke Blåstjert i vores net på Grenen. Det er foreløbig tredje rekord for Skagen og den 24. for Danmark. Så mange lokale fuglekiggere var glade for at se denne sjældne fangst!

Blåstjert

Foto: Jørgen Kabel

4. oktober.

Bekkasiner i mørke.

På natfangsten i går fangede vi "dobbel" enkeltbekkasin (jack snipe). Under nattefangsten var der minimum 3 enkeltbekkasiner som ikke blev fanget, der var nok omkring 8 i alt. Enkeltbekkasinerne er de første Skagen Fuglestation har ringmærket.

Enkeltbekkasin

Foto: Skagen Fuglestation

10. oktober.

Mange fugle i nettene.

I dag havde vi rekord i antallet af ringmærkede fugle. 300 i alt i nettene ved Jennes Sø og Kabeltromlen. Blandt de 300 fugle var 8 smukke Halemejsler, hvoraf i hvert fald en var af den sydlige race (europaeus).

Halemejsler

Foto: Skagen Fuglestation

18. oktober.

Tornskade fanget.

I dag var en af de dage, man vil huske. En stor Stor Tornskade blev fanget og ringmærket. Læg mærke til, at dette er den første fangst for i år og den 4 siden vores observatorie blev åbnet i 2017. Forhåbentlig kommer der flere til at hjælpe os med at øge vores viden om denne fantastiske art.

Stor Tornskade

Foto: Skagen Fuglestation

23. november.

Store flokke af Rødstrubet Lom.

Vi nød en vanvittig dag med træk af Rødstrubet Lom, der efter den stærke vestenvind i går, er blæst ind i Kattegat. Vi talte dem, da de fløj tilbage til Skagerak hele morgenen.

Den tidligere rekord for efterårssæsonen er 450 fugle fra den 15 november 2010.

Vores optælling fra i dag er tre gange højere end det!! 1316 fugle, vildt!!

Se foto nederst på siden.

30. november.

Satellit Solsort.

GPS-mærket Solsort på vej over Nordsøen!

Den Internationale rumstation ISS har modtaget signaler fra en af vores GPS-mærkede solsorte!

I dagene 21-26. november kunne vi se at fuglen rastede omkring Råbjerg for at æde sig fed inden den lange rejse. Den 27. november viste senderens signaler, at den nu pludselig fløj sydvest langt ude over Nordsøen på vej til England, for sandsynligvis at spendere vinteren i det lidt mildere klima her.

Se artiklen: ”Forskning ved Skagen Fuglestation”

Rødstrubet Lom

Foto: Erik Christophersen

27. december.

Årets sidste inden alt lukker.

Regn og blæst er godt til natfangst! Vi har her til aften fanget og ringmærket 2 fine skovsnepper.

Mens fyrbygningerne er under renovation er Fuglestationens folk i eksil hos forstanderen, men derfor kan vi sagtens fange fugle alligevel!

Vi har haft et fantastisk år på stationen til trods for corona restriktioner. Tak til alle der har givet en hånd med og vi ses igen i 2021.

Der hygges ved kabeltromlen

Foto: Skagen Fuglestation

Mit vildeste forår

Kongeørn

Foto: Frederik Johansen

Af Frederik Johansen, frivillig ved Skagen Fuglestation

Jeg har set på fugle, så langt tilbage jeg kan huske. Jeg har set mange fede fugle - ikke bare i Danmark, men også i andre dele af verden, fx - Parakitter i Indien, Gulddue på Fiji, Pingviner på New Zealand, Kagu på Ny Kaledonien, Kasuar i Australien, endemiske Isfugle i Indonesien og Trompetertraner i Texas.

Mit navn er Frederik Johansen, og jeg fejrede min 17-års fødselsdag under mit ophold på Skagen Fuglestation i foråret 2020. Lige siden folkeskolen har det været min plan, at jeg gerne ville på en fuglestation i en periode, og da muligheden i foråret 2020 bød sig, var Simon hurtig til at invitere mig på et længerevarende arbejdsophold på Skagen Fuglestation. Jeg startede mit ophold den 5. april og var på stationen til den 1. juli.

At arbejde på en fuglestation er super fedt, men det er også hårdt arbejde – et arbejde der ”fucker” rimeligt meget op i ens døgnrytme, men det er absolut det værd!! I april måned skal man tidligt op om morgenen for at sætte net op og så i gang med at ringmærke. Sidst i juni skal man op midt om natten for at sætte net op og så i gang med at ringmærke fugle.

Det er et spændende og meget alsidigt arbejde at være på Skagen Fuglestation. Man arbejder relativt mange timer. Især fordi at der er så mange lyse timer, og at man gerne vil se alle de fede fugle, der passerer Skagen. Det er morgenerne på Grenen, rovfugletrækket op ad dagen, og så twitchet efter en sjælden fugl sidst på dagen. Når man så skal op kl. 2 om natten for at tage ud for at sætte net op, så

kan man godt blive lidt presset.

Som nævnt så er arbejdet på Skagen Fuglestation meget alsidigt. Den ene morgen ringmærker man, den næste tæller man træk på morgen obs'en på enten Grenen eller Nordstrand. Om eftermiddagen kan man blive sat til at analysere natoptagelser af de forbigående nat-trækkende fugle, tælle op i Skarvsøen eller indtaste data i databaser. Nogle dage laver man videoer til Facebook, snakker med journalister, eller laver oplæg om udvalgte emner for de øvrige ansatte på Fuglestationen.

Mit ophold på Skagen Fuglestation var dog meget mere end arbejde. Det var som en slags efterskole eller højskole med ligesindede unge, der elsker naturen og med en særlig passion for fugle. Ikke mindst for de sjældne fugle. Der var masser af tid til hygge, ikke mindst når vi sad omkring kabeltromlen og studerede, målte og vejede de mange fugle, vi havde pillet ud af nettene. Her var der plads til hyggelige snakke og udveksling af erfaringer med bestemmelse af fugle og ringmærkningsteknikker.

Når man er på Skagen Fuglestation, har man nogle forpligtigelser. En af dem er madlavning. Jeg må indrømme, at inden jeg kom på Fuglestation, var jeg sluppet meget nemt omkring det at lave mad. Jeg havde dog forberedt mig på nogle få retter inden mit ophold. Men hvad hjælper det, at kunne stege hakkebøffer, lave hotdogs og lasagne, når man skal lave mad til vegetarer! Men det gik, og selvom der måske ikke var meget variation i den ret, jeg lavede igen og igen, så var mine stationsvenner søde og spiste det helt uden brok.

Jeg havde set frem til mit ophold på Skagen i foråret 2020. Jeg havde sat forventningerne til mit ophold meget højt – så højt, at risikoen for at blive skuffet var meget stor. Men jeg blev absolut ikke skuffet. Det var et fantastisk forår, og jeg var begejstret på alle parametre. Jeg kunne lide at ringmærke, jeg nød morgenerne på Grenen, jeg satte pris på de nye venskaber jeg fik, og fuglene blev bare ved med at overraske, helt til jeg forlod Skagen den 1. juli. Fuglemæssigt var der mange magiske øjeblikke, og jeg vil her forsøge at beskrive nogen af dem.

Høgeørnen kommer

Den 20. april var dagen, hvor den efterhånden berygtede Høgeørn så sit snit til at gøre trækforsøg på Skagen Odde. Os fra Fuglestationen var kørt til Flagbakken og satsede på, at den ville komme forbi der. Mens vi ventede, kom der den smukkeste gamle Steppehøg han tøffende forbi, og det var da en god opvarmning! Vi kunne efterhånden høre de første meldinger på Zello komme nede fra Oddens begyndelse, og følge meldingerne af en fortsat nordtrækkende Høgeørn. Men da den kom til Hulsig Hede skete der det, der bare ikke måtte ske! En Havørn begyndte at tæske Høgeørnen, og der begyndte nerverne at gå en på. Simon var den første hvis tålmodighed krakelerede og spændte ned til bilen for at forsøge at køre ned og fange Høgeørnen. Jeg synes nu ikke, at det var den bedste idé.

Høgeørn

Foto: Frederik Johansen

Men hele Skagen Fuglestation-slænget fulgte trop, og jeg derefter. Vi kørte nu med fuld fart mod syd i håb om, at vi var smarte nok til at fange fuglen, hvis nu den skulle vende om. Men det var alt andet end smart!! For da vi kom ned syd for Hulsig, kom der jo selvfølgelig en melding om, at den nu trak nordpå over Hulsig Hede! ”Shit!” Så der drøede vi hurtigt mod nord igen, og stoppede inde i Skagen Klitplantage - uden held - hvor vi så fortsatte mod Flagbakken. Der var ikke nogen god stemning i bilen, da der var en mulighed for, at vi måske lige havde misset en Høgeørn, der hvor vi havde stået 20 minutter tidligere;) Men heldigvis, da vi kører lige nord for Flagbakken, får jeg øje på den bag os!!! Yeeeeees, den var fed mand!!! Sikke en fugl!

Islom

Foto: Frederik Johansen

Rekordmange Lommer

En dag der stod ud fra mængden, var den 2. maj. Den dag trak der rigtigt mange Rødstrubet Lommer. Så mange at da dagen var omme, var der sat en ny rekord for Skagen. 2313 Rødstrubet Lommer passerede Nordstranden mod øst. Men det var ikke kun Rødstrubet Lommer, der passerede i pæne antal. Der var denne dag også rigtig mange Almindelige Kjoever, der trak forbi, ikke mindre end 34 trækkende mod øst. Dagen bød også på et stort træk af Engpibere, en enkelt overflyvende Gulirisk, en Sort Glente samt en Islom, der passerede på stor afstand mod nordvest, som Islommer nu engang har for vane.

Min fødselsdagsgave

Den 3. maj var dagen jeg fyldte 17 år. Dagen var på mange måder helt igennem fantastisk. Jeg så en utroligt smuk Hvidnæbbet Lom i sommerdragt, som passerede Grenen mod øst. Det i sig selv, er jo en helt igennem fantastisk oplevelse. Men så blev jeg også fejret på Fuglestationen. Udover et helt

Frederik Johansen
Foto: Skagen Fuglestation

fantastisk selskab så bagte Simon og Fanny kage, og Lisa samt Daniel lavede aftensmad. Det er en fødselsdag som jeg aldrig glemmer - tak for det. Dværgørn og Citronvipstjert på en og samme dag. Det var den 21. maj. DOF UNG var lige ankommet til forårslejren. Vejret så lovende ud. Der kom hits! Det gjorde der absolut! Den 21. maj lagde hårdt ud. Udover at der i det hele taget bare kom mange fugle, så gik mit ønske om en han Citronvipstjert i opfyldelse!!! Jeg var lige kommet hjem fra ringmærkningen - selvfølgelig - og skulle fylde maven, da Rolf melder ud på Zello, at der rastede en gammel Citronvipstjert i Grenensøen - og så var det afsted igen (i meget høj fart!).

Tidligere på sæsonen (slut april), havde Rolf haft en kortvarig rastende Citronvipstjert i Grenensøen. Jeg sad og observerede ude på Verdens Ende sammen med Rolf, så det gjorde ekstra ondt, at jeg kun så en prik af, hvad der formentlig var røven af en Citronvipstjert på vej mod Sverige. Så da det endeligt lykkedes med denne her, var det bare heelt fantastisk! Kæft den var fed og shit et fedt kald mand! Holy moly!

Derefter cyklede Daniel Bloche og jeg mod Flagbakken, men inden da så vi lige en trækforsøgende Lille Skrigeørn fra Verdens Ende - fed fugl! Da vi ankom til Flagbakken, kom der lidt rovfugle og 4-5 Sorte Glenter. Lige pludselig (BUM!!!) så kom meldingen om, at der lå en kredsende Dværgørn inde over byen! Selvom den var på nogen afstand, så var det alligevel en helt igennem fantastisk fugl!! Som tidligere nævnt havde jeg sat nogle forhåbninger + nogle for sjov ønsker. Dværgørnen var en af de "for sjov ønsker", SÅ det var jo bare en helt vild crazy dag med hele to nye Danmarksarter!! Hhv. 349 (Citronvip) og 350 (Dværgørn), det var ikke just dårligt!

Mit første store selvfundne hit – Balkanvipstjert Den 22. maj - dagen efter Dværgørn og Citronvipstjert. Jeg havde besluttet at tage morgenobsen, så jeg kunne være sammen med mine kammerater fra DOF UNG. Dagen var en dag, som havde et meget fint træk, hvor der bl.a. trak tre Biædere (som jeg desværre ikke så), Sort Glente, en altid fantastisk grøn Pirol, en Islom og den overnattende (!) Dværgørn, som røg mod sydvest igen meget langt væk. Jeg får den idé, at jeg gerne vil tjekke Grenen søen igennem, hvis nu der var en chance for at Citronvipstjerten - fra dagen tidligere - nu havde overnattet. Jeg slår mig sammen med nogle gutter fra DOF UNG, og vi trasker så ned mod Grenen søen. Vi deles lidt op. Jeg går for mig selv i nordkanten af søen, og de andre stiller sig på toppen af Klitrækken. Lige pludselig hører jeg et rullende Gul Vipstjerte kald, og der tænker jeg for mig selv: Haha yes, der er Citronvipstjerten!! Jeg får kikerten på fuglen, men vent lidt, der er sgu da noget galt... Den har jo sort hætte og grøn ryg!? Hvad fuck var det, jeg lige havde set!? Var det bare en Thunbergi, eller hvad? Jeg vælger hurtigt at melde min spøjse vipstjert ud på Zello, og får derefter øje på Rune Sø, Andreas Bruun og Anders Wiig, som står og kigger ihærdigt rundt over sig. Jeg løber hen til dem og spørger, hvad det var!? Rune svarer: "Feldegg", og jeg tænker whaaat, selvfølgelig! Den kommer tilbage igen og lander på en pæl mellem Verdens Ende og os. Jeg tænker, at alle, der var på Grenen, fik set fuglen, da den sad der i et par minutter.

Det var Danmarks 5. fund af Balkanvipstjert, og at det var mig, der skulle være med til at finde den, er helt vildt! Min anden selvfundne SU-fugl (første i 2020), og så var det en mega!!

Dagen der blev vildere og vildere

Den 27. maj var nok dagen som aldrig fik nogen ende med vilde fugle. Selvom jeg på Fanø havde en suverænt vild dag den 20. november med Stor Gulben, Hvidkindet Værling og Dværgværling, så var den 27. maj i Skagen også en af Danmarks vildeste dage nogensinde! Om morgenen var Simon så genial at spotte en smådrossel, som fløj ind i et af nettene ved siden af Kabeltromlen. Det var en utrolig smuk Nordlig Blåhals!!!! Min yndlings-

de de sidste net, cyklede Esben Hansen og jeg lige hurtigt forbi Lundsangeren i Ellekrattet. Udover at jeg bemærkede en sjov sang og kald, så lagde jeg mærke til, hvor kraftigt et vingebånd den havde!! Men jeg slog det hen, da jeg skulle tilbage til stationen for at pakke. Da jeg havde sagt på gensyn til alle på stationen, gik jeg ned til parkeringspladsen, hvor min far holdt og ventede. Det første han

Nordlig Blåhals

Foto: Frederik Johansen

fugl!!!

Den morgen kom der også en fed Biæder over Kabeltromlen mod Sverige. Min far Thomas W. Johansen og Troels Ekse Ortved havde gjort os selskab ved Kabeltromlen. Troels får et telefonopkald og går lidt væk... og selvfølgelig finder han årets første Buskrørsanger (for mit vedkommende) 150 meter ud af Nordstrandvejen. Det er altså en fed fugl, selvom den bare er grå!

Tidligere på morgenen havde Rolf meldt en Lundsanger ud i Ellekrattet med en underlig sang! Dagen d. 27. maj var også dagen, hvor jeg skulle hjem, fordi jeg skulle en uge til Christiansø med nogle venner for at finde hits i massevis!! Så da vi lukke-

siger er: "Jeg har været henne at se Lundsangeren, jeg har en mistanke om, at det kan være en Grøn Sanger, den havde to vingebånd...".... Jeg tænkte, at det faktisk gav mening, havde ikke selv set to vingebånd, men den virkede bare så anderledes.

Han spurgte om vi skulle køre hjem, eller køre hen og kigge mere på fuglen. Jeg valgte selvfølgelig det åbenlyse valg, og vi kørte hen til Ellekrattet. Vi fik set og hørt den godt. Her kan jeg bekræfte, at den har to vingebånd. Min far fortæller, at Rolf og Troels er på vej. Jeg får fuglebogen frem, og vi kommer alle fire frem til, at det nok var en Grøn Sanger. Ud fra at den havde et slags udseende som en Skovsanger, og at dens kald virkede som om, at

den havde en ekstra sekvens.

Vi får den meldt ud på diverse medier, og min far samt jeg triller tilbage mod Stevns. Da vi kommer hjem, får vi ført kaldet over på pc'en og finder ud af, at kaldet har intet tilfældes med en Lundsanger, men er en "spot on" Grøn Sanger!! Det var en dag, som jeg aldrig vil glemme. At være med til at bestemme en så vild fugl så tidligt i mit liv, er helt vildt!

Ringmærkning på godt og ondt

Udover at jeg observerede, så begyndte jeg også at ringmærke. Ringmærkning er en helt igennem fantastisk disciplin, og helt klart noget jeg vil dyrke mere af. Det med at håndtere fuglene i hånden er virkelig fedt. Selvfølgelig er det hårdt at sætte net op cirka en time før solopgang (især i juni!), men det er bare vildt fedt at håndtere alle fugle! Uanset om det er Rødrygget Tornskader, Skovskader og Kernebidere der bider som bare fanden! Eller den sødeste lille sanger. Jeg fik håndteret en masse fugle, en af highlights'ene var helt klart Natravnene! De er altså bare fede!

Opsummering

I løbet af mit tre måneders ophold i Skagen, så jeg

intet mindre end 220 arter!! Heraf 33 SUB-arter og otte SU-arter!! Jeg vil nævne alle SU-arterne og en lille del af SUB-arterne.

SU-arter: Dværghejre, Dværgørn, Høgeørn, to ud af tre Steppeørne, Korttået Lærke, Balkanvipstjert, Buskrørsanger og Grøn Sanger.

SUB-arter: Markpiber, et par Hvidnæbbet Lommer, ringmærket Lundsanger, flere Pirol, to til tre Rosenstære, mange Steppehøge, en håndfuld Hedehøge, et par Lille Skrigeørne og meget, meget andet...

Tak

Først og fremmest en stor tak til Simon S. Christensen. Tak fordi du tog fat i mig til Danish Birder Awards og fandt plads til mig på Skagen Fuglestation. Tak til alle mine fantastiske co-observers fra både Danmark, Frankrig, Tyskland og Østrig. Tak til Rolf for sin store hjælp foråret igennem med, at lære mig om fugletrækket over Skagen og at lære mig at tælle trækfugle. Tak til Knud for morgenerne på Nordstranden hvor du fik mig til at forstå, hvor vigtigt det er at være opmærksom og få det hele med. Vi ses igen om 2,5 år.

Vendehals

Foto: Frederik Johansen

Birdwatching at the tip of Denmark

Af Amelie Zeller, frivillig ved Skagen Fuglestation

On the last days of migration counting for the autumn season, the whole bird station team was enjoying lots of Red-Throated Divers (Rødstrubet Lom) in the sunny cold.

Foto: Skagen Fuglestation

Living in a lighthouse and ringing birds every day, seeing the sea from your living room and living with wonderful people from all over the world - can there be a more beautiful place?

My time at Skagen Bird Observatory began at the end of July. I had a great train ride through different landscapes until I arrived in sunny Skagen in the early evening and was picked up by one of the volunteers at the station.

Everything was new, I had little experience of birdwatching and didn't know what life was like at a bird station. But the other volunteers made it quite easy for me to settle in.

I took part in the last cormorant (Skarv) monitoring sessions, where the breeding success of the cormorants is monitored and documented every year at the so-called Cormorant Lake.

In the meantime we also counted Sandwich Terns (Splitterne) once a week at Jerup Strand. These numbers were needed for a project on the post-breeding dispersal of Sandwich Terns. For this we went to different places to catch them. The first place was Jerup Strand. We had a fun evening eating pizza in the sunset, a bumpy ride across the beach and funny conversations in the darkness. Unfortunately, we were not successful in catching Sandwich Terns until we set up nets in Nordmandshage.

In addition to the projects, we did daily ringing and counted the migratory birds. Being out every day with waders and rubber boots and trudging through the bushes is fun! Of course, the days when we caught rarities like the Bluetail (Blåstjert) or the Pallas's Leaf Warbler (Fuglekongesanger) were especially exciting. At such an occasion, half of Skagen's population will come to visit!

The first two weeks of October were amazing, as we caught so many birds that we spent the whole day ringing. Of course, the data entry afterwards took a bit longer than usual, but that's something you're happy to put up with.

The ringing table was especially "hyggelig" when we had visitors, like the local birdwatchers or school classes that came to see how bird ringing works.

On many days in late summer and autumn we were able to go night catching and look for birds you don't catch in the mist nets at the ringing station at Grenen. There are different places where we could go. One of them is the beach at Grenen. Especially in August and early September that was a great place to catch roosting birds, like for example a Greylag Goose (Grågås), a Common Tern (Fjordterne), some Dunlins (Almindelig Ryle), a Turnstone (Stenvender) and Grey Plovers (Strandhjejle). One team even caught a Sanderling (Sandløber) which is special, because it was the first one ever caught at the station! They are quite hard to catch because it is not easy to find their roosting place at the beach.

The first GPS'tagged Blackbird at the Skagen Bird Observatory

Foto: Skagen Fuglestation

Definitely, one of the highlights in October was tagging the first Blackbirds (Solsort) in Skagen with GPS. We even got a signal from one of them flying to England! Unfortunately, that was the last signal we got from the bird since the end of November.

What I really enjoyed were the sessions we got from Simon and other volunteers about bird identification, ageing and sexing and also about nature conservation in general. It was always nice to learn interesting things from your friends to improve your own skills.

What makes life at the station so special and beautiful is meeting other people. Especially in August and September, there were still a lot of tourists and, of course, the café and lighthouse staff, who are all super nice.

The volunteers also had many nice evenings with the weekly changing guests in the apartment at the lighthouse. Often, they cooked delicious meals for us or even wrote some blog entries for the station's website.

Most of the time at the station we were working, but sometimes we could go on some small excursions or go twitching. For example, we often went swimming in the sea, bird-watched together, went to the art museum in Skagen or visited local sights such as the shifting sand dune Råbjerg Mile or the Tilsandede Kirke. In the evenings, towards the end of the season, we sometimes played Wingspan, a board game about birds, or watched a movie.

All in all, the time at the Bird Observatory was a beautiful experience and I can absolutely recommend spending time there!

Playing at the beach

Foto: Skagen Fuglestation